Florentin Smarandache Andrușa R. Vătuiu

PARADOXISMUL CIVIC

(Nonsensul Sensului)

pamflete

Florentin Smarandache ■ Andrușa R. Vătuiu

PARADOXISMUL CIVIC

(Nonsensul Sensului)

pamflete

Lector: Prof. Adriana Răducan
Redactor de carte: Octavian Blaga
Fotografii: Horia Goliciu

Florentin Smarandache ■ Andrușa R. Vătuiu

PARADOXISMUL CIVIC

(Nonsensul Sensului)

pamflet

Editura Primus
Oradea, 2016

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
SMARANDACHE, FLORENTIN
Paradoxismul civic / Smarandache Florentin, Vătuiu Andrușa R. - Oradea: Editura Primus, 2016
ISBN 978-606-707-088-0

I. Vătuiu, R. Andrușa

316

Tipărit de:

metropolis
tipografie editura

Oradea, str. Nicolae Jiga nr.31
Tel.: 0729 845 160,
Tel./ Fax: 0259 472 640
e-mail: metropolis@rdsor.ro

Cuprins

Caracterul universal al paradoxului

Subiectul central al acestei cărţi fiind paradoxul, sub diversele sale aspecte, este necesar să lămurim câteva noţiuni pe care le vom utiliza în periplul nostru eseistic.

Prima noţiune pusă în discuţie este tocmai paradoxul: *ce este paradoxul?* De cât timp este cunoscut? Cum se manifestă? Ce tipuri de paradoxuri cunoaştem?

Paradoxul este definit ca enunţ contradictoriu, dar, în acelaşi timp, demonstrabil; ciudăţenie; enormitate; absurditate. Alţii înţeleg prin paradox un raţionament aparent just care duce la concluzii contradictorii, ce nu pot fi considerate nici adevărate, nici false; antinomie.

Pe portalul *descopera.org* găsim definit paradoxul ca fiind o afirmaţie sau un grup de afirmaţii care au ca rezultat o situaţie autocontradictorie, o situaţie ce sfidează logica sau o contradicţie aparentă care poate exprima un adevăr non-dual.

Emil Cioran scria, în 1940: "Paradoxul este surâsul formal al iraţionalului... Nu explici un paradox, precum nu explici un strănutat. De altfel, nu-i paradoxul un strănutat al spiritului?"

Dacă vom scormoni şi mai adânc în scrierile vremilor, vom găsi diverse moduri de definire al paradoxului și vom constata că paradoxul a fost studiat din cele mai vechi timpuri.

Astfel, s-a transmis până în zilele noastre “paradoxul mincinosului” sau paradoxul lui Epimenide (poet şi şaman din Creta, din secolul al IV-lea î.Hr.), deşi acesta îi aparţine lui Eubulide din Milet, filozof adversar al lui Aristotel.

> *“Un om declară: Eu mint. Dacă este adevărat, este fals. Dacă este fals, este adevărat.”*

Din perioada antică ne-au rămas o serie de paradoxuri: Ahile cel iute de picior nu poate depăşi broasca ţestoasă, Paradoxul săgeţii, Nava lui Tezeu, Râul lui Heraclit, Paradoxul socratic etc. Un alt paradox – şi, în acelaşi timp, enigmă - este cel a bananierului, plantă răspândită în toate regiunile tropicale şi subtropicale ale globului. O veche legendă indiană vorbeşe despre existenţa unor spirite superioare care au adus şi plantat această plantă. Cunoscându-se faptul că bananierul se reproduce numai prin lăstari (banana neavând seminţe), s-a pus întrebarea:

> *“Cum s-a putut răspândi de jur-împrejurul Pământului de vreme ce nu are seminţe? Să fi fost adus pe Pământ de acele spirite cum ne aminteşte legenda indiană?”*

Odată cu dezvoltarea ştiinţelor, mulţi gânditori au creat paradoxuri teoretice prin construcţii logice, care se cereau a fi rezolvate de către ceilalţi. Galileo Galilei afirma:

> *“Prin negarea principiilor ştiinţifice poţi menţine orice paradox.”*

Perioadele istorice ulterioare au preluat paradoxurile antice şi au identificat sau construit altele. Dintre cele mai cunoscute paradoxuri, amintim: paradoxul lui Russell, paradoxul bunicului, camera chinezească, paradoxul lui Hilbert, paradoxul gemenilor, pisica lui Schrödinger,

paradoxul lui Pinocchio, dilema crocodilului, “această propoziţie este falsă”. Apare ideea că gândirea logică are nevoie de cele mai multe ori de paradoxuri pentru a progresa. Această aserțiune este considerată a fi *paradoxul paradoxurilor*.

Alte paradoxuri - precum paradoxul dublei minciuni, paradoxul vitezei luminii, paradoxul vieţii eterne, paradoxul copacului din pădure, paradoxul excepţiei, paradoxul omnipotenţei, paradoxul lui Curry, paradoxul zilei de naştere, paradoxul paginii lăsată albă în mod intenţionat, paradoxul lui Abilene, paradoxul măgarului lui Buridan - au stimulat răspândirea paradoxurilor în toate sferele culturale.

Paradoxul se dezvoltă şi ca unealtă literară, fiind definit drept o juxtapunere anormală de idei incompatibile cu scopul de a şoca sau de a crea viziuni proprii.

Deşi paradoxul a existat de când există omul și a fost identificat/folosit de la filozofii antici până la contemporanii noştri, nimeni nu i-a potențat valenţele novatoare, de impulsionare a unor curente culturale, de exprimare şi poziţionare artistică şi de exprimare a unor proteste. Acest lucru l-a realizat matematicianul Florentin Smarandache în deceniul 8 al secolului XX, când a înfiinţat *paradoxismul*, ca un curent de avangardă în literatură şi artă, prin folosirea excesivă de antiteze, antinomii, oximoroni, contradicţii, devieri de sensuri, paradoxuri în creaţie.

Din punct de vedere etimologic, *paradoxism* (paradox +ism) înseamnă (potrivit definiţiei date de Florentin Smarandache), teoria şi şcoala de folosire excesivă a paradoxurilor în creaţie.

Astfel, prin paradoxism, se propune trecerea la o nouă fază, aceea de cercetare şi de experimentare a paradoxului în creaţia artistică. Paradoxului i se secundarizează rolul de exerciţiu și de distracţie pe baza unor construcţii logice pentru pasionaţii scenariilor contradictorii, devenind obiect de studiu al unui curent ştiinţific care îşi va pune amprenta pe creaţia artistică a unui număr semnificativ de creatori.

Trăsăturile caracteristice ale paradoxismului, așa cum le-a definit Florentin Smarandache, sunt:

1. *Teza fundamentală a Paradoxismului: orice are în același timp un înţeles și un nonînţeles, în armonie unul cu altul.*
2. *Esenţa Paradoxismului: "Sensul are un nonsens și în mod reciproc, nonsensul are un sens".*
3. *Motto-ul Paradoxismului: "Totul este posibil, chiar și imposibilul!"*
4. *Simbolul Paradoxismului: o spirală – iluzie optică sau un cerc vicios.*
5. *Paradoxismul se delimitează de alte mişcări de avangardă, prin aceea că are o semnificaţie, în timp ce dadaismul, letrismul nu o au. Paradoxismul face cunoscute în mod special contradicţiile, antinomiile, antifrazele, antagonismul, nonconformismul, paradoxurile în orice domeniu (literatură, artă, ştiinţă), în timp ce futurismul, cubismul, suprarealismul, obstrucţionismul și celelalte mişcări de avangardă nu se bazează pe ele.*
6. *Direcţiile de dezvoltare ale Paradoxismului: utilizează metode ştiinţifice (în mod special algoritmi) pentru generarea și studierea unor*

> *contradicţii în lucrări literare şi artistice; sprijină crearea de lucrări contradictorii - literare şi artistice - utilizând în spaţii ştiinţifice simboluri, metalimbaje, matrice, teoreme, leme etc.*

S-a trecut astfel de la paradoxurile generate artificial în scop distractiv, construite pe introducerea voită şi subtilă a unor erori, care duceau automat la rezultate contradictorii, la o altfel de abordare. Că au fost clasificate până acum în paradoxuri logice, semantice ori pragmatice (paradoxuri semiotice) sau clasice, aparente sau formale, nu deranjează pe nimeni, studiul lor stimulând această clasificare.

Ce apare nou odată cu dezvoltarea paradoxismului? Nu numai o abordare nouă, dar şi identificarea unor noi tipuri de paradoxuri, de data aceasta paradoxuri generate fără voia noastră de către dualismul existent nu numai în viaţa noastră materială, dar şi în întreg universul. Nu mai este un secret pentru nimeni că noţiunile opuse - *bine-rău, înalt-scund, sus-jos, mare-mic, bogat-sărac, yin-yang, minus-plus* - nu pot exista separat. Tocmai aceste opoziţii naturale, obiective şi indestructibile generează în viaţa noastră culturală, socială, profesională, ştiinţifică o serie de paradoxuri ce trebuie cunoscute şi folosite în beneficiul umanităţii. Sunt importante, deoarece ele dau şi o altă textură psihologică creaţiei, indiferent că aceasta este din domeniul artelor sau al ştiinţelor. Îşi are aplicabilitate şi în viaţa economică, socială, politică şi religioasă a omenirii.

Dacă purcedem într-o mică incursiune chiar în cartea de căpătâi a omenirii, *Biblia*, observăm evidenţierea acestor polarităţi chiar din primele pagini, în *Vechiul testament*, şi anume în cap. 1 din "Întâia carte a lui Moise":

> *“1. La început a făcut Dumnezeu cerul şi pă-mântul.”*

Este prima construcţie divină polarizată: *cer-pământ.* Fiind întuneric, Dumnezeu a zis:

> *“Să fie lumină! Şi a fost lumină.”*

Aceasta este a doua construcţie divină polarizată, chiar din ziua întâi a creaţiei. Urmează apoi separarea uscatului de ape, aceasta fiind altă polaritate. Textul biblic descrie în continuare crearea vegetaţiei şi animalelor, toate aceste forme existând printr-o nouă polaritate: *bărbătesc-femeiesc*. Apariţia omului pe pământ cunoaşte aceeaşi polaritate.

Aceste date, alături de toate datele ştiinţifice, ne confirmă caracterul universal al acestei polarităţi, a acestei matrice, dacă putem spune așa, a existenţei universale.

În viaţa de toate zilele, în ştiinţe, în cultură, în tot ce ne înconjoară, găsim aceste polarizări, care pot genera manifestarea unor paradoxuri.

Matematica - prin axa numerelor reale pozitive şi negative, prin plus infinit şi minus infinit, prin numerele supraunitare şi subunitare, prin operaţii numerice opuse - îşi are întreaga construcţie logică legată de aceste polarităţi și, în consecinţă, trebuia să fie ştiinţa care identifică, explică şi cataloghează întregul mecanism al polarizărilor şi al apariţiei unor paradoxuri ca rezultat al acestor manifestări.

Faptul că cel care a identificat acest lucru se numeşte Florentin Smarandache poate fi rezultatul destinului sau al hazardului, rezultatul studiului concomitent al cifrelor şi literelor, rezultatul relaţiei cauză-efect, sau, pur şi simplu, efectul studiului acestor polarităţi; dar, cu siguranţă, este

rezultatul multor ani de studiu, de căutări, de perfecţionare, de renunţări la unele plăceri personale, pentru a da omenirii teoria şi şcoala de folosire excesivă a paradoxurilor în creaţie. De fapt, această teorie închide cercul vicios al existenţei noastre, închide dualismele de tip *clasic-modern, real-imaginar, adevăr-fals, corect-incorect* etc.

Analizând această polaritate a construcţiei universale, în care cele două polarităţi coexistă într-o structură unitară, indestructibilă, pătrundem, de fapt, în domeniul legilor universale, unde legea echilibrului sau legea polarităţii spune că totul este dublu, orice lucru are doi poli, totul are două extreme, polii opuşi au natură identică, însă de grade diferite.

În aceste condiţii, teoria paradoxistă şi paradoxul, în general, au un pronunţat caracter universal.

Un ultim punct pe care vrem să-l atingem în această introducere ar fi să răspundem la întrebarea: la ce ne foloseșe această cunoaştere? Această teorie a paradoxului?

Un răspuns la această întrebare ni-l dă un alt matematician român, academicianul Solomon Marcus, care, în 1986, scria:

> *"Paradoxul face parte din realitate, să încercăm să-l controlăm, pentru a nu fi manipulaţi noi de el."*

Tot el recomandă evitarea paradoxurilor când sunt dăunătoare, însă ele pot fi folosite, când sunt avantajoase.

Iată că studiul acestor paradoxuri nu este sterp, fără rost şi fără direcţie.

Din contră, acest studiu şi, în general, toată teoria privind paradoxurile, induce o ţintă clară, cu direcţie

precisă şi, secvenţial, impune o transformare continuă: a conflictului în pace, a bolii în sănătate, a sărăciei în bogăţie, a răutăţii în altruism, a fricii în încredere, a laşităţii în curaj ș.a.m.d.

Bogăţia de conţinut şi de forme face ca întreaga teorie să-şi găsească aplicabilitate în toate sferele culturale, sociale, ştiinţifice, politice, religioase ș.cl. De aceea, este imperios necesar să ieşim din amalgamul existent pe piaţă de foarte mulţi ani, unde paradoxurile expuse sunt amestecate fără a ţine cont de domeniul de aplicare, în acest fel ele părând mai degrabă un mijloc de distracţie sau de exerciţiu al minţii.

De aceea, prezenta carte este structurată pe domenii de aplicabilitate, lucru ce determină o facilă lecturare.

Deşi este o lucrare literară, nu vom utiliza instrumentul literar "paradox" decât ca exemplificare, dorind să surprindem imaginea unor situaţii paradoxale şi mai puţin să creăm o operă care abundă în expresii contradictorii.

În acest fel, vom oferi un material de studiu şi de reflecţie pentru toţi cititorii ce doresc să pătrundă în secretele paradoxului, a paradoxurilor ce se manifestă în jurul nostru, independent de voinţa unuia sau a altuia.

Fiindcă veni vorba și despre instrumentul literar "paradox" (militâm pentru acceptarea termenului pentru toate domeniile artei, şi nu numai), trebuie să spunem că actul de creaţie artistică capătă contururi nebănuite, care realizează de multe ori un contact spiritual între operă şi consumatorul de artă, mult înaintea analizei respectivei opere prin investigare vizuală sau auditivă.

> *“Am înţeles că un om poate avea totul neavând nimic şi nimic având totul”,*

spunea poetul nostru Mihai Eminescu. Folosind în mod magistral paradoxul în acest text, Eminescu imprimă în subconştientul cititorului o imagine mult mai complexă decât pare textul să arate la prima citire. Fără să vrei, te trezeşti conectat la un mecanism mental ce îţi vizualizează exemple din viaţa ta şi a celor apropiaţi, care se încadrează în această matrice, imagini, comparaţii şi selecţii ale unui vast bagaj informaţional. Nu vom insista aici asupra operei eminesciene, deoarece, în cadrul capitolului „paradoxuri literare”, ne vom ocupa mai pe larg de opera poetului, operă care abundă în paradoxuri şi imagini ale unor situaţii paradoxale, utilizându-le uneori şi ca instrument de exprimare literară.

Dar să lăsăm cititorului plăcerea să descopere paradoxuri și paradoxisme în paginile care vin și, de ce nu, dincolo de acestea.

Andrușa R. Vătuiu

> “Fără energie, nu poţi merge mai departe; fără efort, nu poţi avea niciun merit; fără sinceritate, nu durează nimic; fără loialitate, nu poţi avea afecţiunea; fără politeţe, nu poţi fi respectat, pentru că politeţea rafinează spiritul așa cum muzica rafinează interiorul.”
>
> Confucius

Sensuri şi nonsensuri

Din proverbe derivate

- ☐ Are ac de cojocul altuia, dar nu are cojoc de acul său.

- ☐ El bagă mâna-n foc pentru mine, dar mie îmi este frică de foc.

- ☐ Bate la ochi să fii deştept, pe când prostia trece neobservată.

- ☐ A bate toba în tot satul este un buletin de ştiri medieval.

- ☐ Îi cânt în strună şefului pentru ca să-i pot rupe struna subalternului.

- ☐ Se spune că adevărul este întotdeauna la mijloc. Înseamnă că între minus infinit şi plus infinit singurul adevărat este zero.

- ☐ A face din cal măgar şi din ţânţar armăsar este o calitate a alarmiştilor.

- ☐ Despici firul în patru, deşi nu ştii ce este firul.

- ☐ A face ochi dulci cuiva nu înseamnă a-i împroşca ochii cu zahăr.

- ☐ A privi cu ochii în patru înseamnă a privi cu ochii în patru direcţii sau a privi cu fiecare ochi în două direcţii?

- ☐ Ai carte - n-ai parte, n-ai carte - ai parte.

- ☐ Ai, dai, n-ai. Ia nu da, să vezi cum ai.

- ☐ A împuşca doi iepuri dintr-un foc este un fel de *perpetum mobille*.

- ☐ A pune carul înaintea boilor este filozofia nepricepuţilor.

- ☐ Dacă banii sunt ochii dracului, cultele care îţi cer bani ce sunt?

- ☐ Bătrâneţe – haine grele derivă din involuţia corpului în aceleaşi haine.

- ☐ Bunul gospodar îşi face vara sanie, iar iarna se mută la Monte Carlo.

- ☐ Buturuga mică răstoarnă carul mare, dar carul mare nu răstoarnă buturuga mică.

- ☐ Bine faci, rău găseşti. Rău faci, bine găseşti.
- ☐ Capul plecat sabia nu-l taie. De aceea avem atâţia cocoşaţi în ziua de azi.
- ☐ Când doi se ceartă, al treilea se alege cu capul spart.
- ☐ Am pierdut ce n-am avut.
- ☐ Ce-i minciună nu-i în mână.
- ☐ Fă-te una cu puntea până trece dracul.
- ☐ Fuga este sănătoasă, deşi este ruşinoasă.

De prin ţară adunate

- ☐ Reclamă stradală: *Restaurant pescăresc vă invită la pomana porcului.*
- ☐ Afiş comercial la Neptun: *Sandale de damă, scris mare pe imaginea unor cizme îmbănite.*
- ☐ Ciudăţenii culinare: *În restaurantele de pe litoral, o sticlă de apă costă 10 lei, în timp ce o ciorbă sau altă mâncare costă 8 lei.*
- ☐ Bomba ştirilor: *Statul este dator la... stat!*

- ☐ Un copil de 5 ani, nervos, după ce a înghiţit apă din mare: *Mamă, cine a pus atâta sare în apă?*

Citate celebre de prin lume adunate

- ☐ Dacă ai fi de acord cu mine, aş fi la fel de prost ca tine!

  (Anonim)

- ☐ Filosofii citesc mult, scriu mult, dar experimentează puţin. Pasivitatea lor e inutilă.

  (Anonim)

- ☐ Ce am vrut am devenit, ce am devenit nu mi-a priit.

  (Alexandru Vintea)

- ☐ Învinge durerea, râzi cât se poate,
  Căci tot la zi ajunge și cea mai lungă noapte.

  (William Shakespeare)

- ☐ Rareori ne gândim la ceea ce avem, dar mereu la ceea ce ne lipseşte.

  (Schopenhauer)

- ☐ Poate că pentru lume eşti o singură persoană, dar, pentru o anumită persoană, eşti întreaga lume.

  (Gabriel Garcia Marquez)

- Nimeni nu pierde pe nimeni, pentru că nimeni nu posedă pe nimeni.

  (Paulo Coelho)

- Nu sunt deştept, dar, când privesc în jur, prin curaj.

  (Ion Creangă)

- Omul înţelept nu spune tot ce gândeşte, dar ce spune - gândeşte.

  (Aristotel)

- Dacă lupţi, poţi să pierzi, dacă nu lupţi, ai pierdut deja.

  (Anonim)

- Poţi afla mai multe despre o persoană prin ceea ce spune ea despre ceilalţi decât prin ceea ce spun ceilalţi despre ea.

  (Audrey Hepburn)

- Caracterul fără inteligenţă face mult. Inteligenţa fără caracter nu face nimic.

  (Cicero)

- Vremurile noastre sunt vremea mediocrităţii, a lipsei de sentimente, a pasiunii pentru incultură, a lenei, a incapacităţii de a te apuca de treabă şi a dorinţei de a avea totul de-a gata.

  (Feodor Mihailovici Dostoievski)

- ☐ Puţini sunt cei care ştiu cât de mult ar trebui să ştie ca să ştie cât de puţin ştiu.
  (Shakespeare)

- ☐ Lucrurile nu sunt greu de făcut. Greu este să te pui în starea de a le face.
  (Constantin Brâncuși)

- ☐ Nu iubeşti o femeie pentru că este frumoasă, ci ea e frumoasă pentru că o iubeşti.
  (Arthur Schopenhauer)

- ☐ Pesimistul vede dificultăţi în orice oportunitate. Optimistul găseşte oportunităţi în orice dificultate.
  (Winston Churchill)

- ☐ Zburând sus, te faci nevăzut, dar vezi.
  (Nicolae Iorga)

- ☐ Căutăm ceea ce fuge de noi şi fugim de ceea ce ne caută.
  (Henri Frederic Amiel)

- ☐ Cel care este prieten cu toată lumea nu este prieten cu nimeni.
  (Aristotel)

Boom-ul gastronomic

Hop!, haina pe umeri și, în răgazul dintre două înghițituri de cafea, o privire pe geam. O lapoviță insistentă se lăsase peste oraș. Deși nimic nu te îndeamnă să ieși afară, ba din contră, hop!, paltonul și spre mașină. Vreo trei kilometri, nu mai mult, până la supermarket, pentru târguieli.

Stropi mari de apă, amestecați cu fulgi pufoși, se prăvălesc din cer. Un vânt rece aruncă în toate părțile stropii grei, într-o biciuire umedă, înghețată. Leoarcă, în cei doar câțiva metri până la mașină. Deasupra, cerul mohorât, iernatic, stă să strivească pământul sub povara sa. Aerul umed din jur, boală curată pentru astmatici, pătrunde prin toți porii. Brrr!... Ce vreme! Să sari grăbit în mașină că, de nu ar trebui să mergi neapărat la cumpărături, te-ai întoarce bucuros în casă.

În drum spre magazin, pentru a alunga plictiseala și a face, pasămite, călătoria mai plăcută, pornești aparatul de radio. Două-trei anunțuri publicitare, după care vine glasul delicat al unei crainice, anunțând rubrica: *Să gătim sănătos*.

Să vedem ce mai gătesc oamenii astăzi, îți zici, lăsând aparatul să își deruleze programul. Afli, surprins, că românii se dau în vânt după fructele de mare, nu știu ce tipuri de alge și alte viețăți marine. Nu, nu e o reclamă la vreun restaurant japonez, căci prezentatoarea insistă asupra meniurilor expuse ca fiind preferatele tuturor românilor.

Pe deasupra, desigur, sunt foarte sănătoase, recomandate atât la prânz, cât și la cină.

Ești pe punctul de a interacționa cu aparatul de radio, fiindcă preferi sarmalele noastre românești, dar ajungi în fața supermarket-ului. Oprești în parcare și te îndrepți spre intrarea magazinului. Ropoteala de afară nu încetează și totul în jur este îmbibat cu apă. Vântul rece îți accentuează senzația de frig, iar umezeala îți lipește hainele de corp.

Afară, în fața ușii de la intrare, dai cu ochii de o bătrână săraca, zgribulită de frig, cu ochii privind undeva în gol. Îți dai imediat seama că stă acolo pentru a fi ajutată, dar, curios, nu cerea nimic. Numai sta acolo, cu ochii triști, privind din când în când spre trecătorii care intrau grăbiți sau la cei care ieșeau cu cărucioarele doldora de fel și fel de produse. Cu niște galoși de cauciuc în picioare, un palton subțirel ponosit și un batic pe cap, femeia își ștergea din când în când fața, alungând apa care i se prelingea pe frunte.

– Ce faci, maică, aici?, o întrebi.

– Câștig și eu o pâine!, îți răspunde timid, neștiind cu cine ar putea avea de-a face, temându-se, probabil, să nu fie gonită de acolo.

Văzându-te că vorbești pe un ton liniștit și nu prezinți niciun pericol, ridică ochii și te privește. Chipul bătrânei, brăzdat de nevoi și griji, și ți se pare teribil de trist. Ești impresionat. Uiți de ploaia de afară și rămâi minute întregi de vorbă cu femeia aceea, care așteaptă ajutor, dar nu cere și nu deranjează pe nimeni. Afli că nu are niciun venit și de mâncat mănâncă dacă primește vreun bănuț de la cineva. Are o fată, care, după ce născuse o fetiță, i-o lăsase bătrânei în grijă și dusă a fost. Nu mai știe de ea de mulți ani. Între

timp, nepoata a crescut și ea. Când a văzut că bătrâna nu mai poate să-i asigure cele necesare, a gonit-o, iar acum nu îndrăznește să treacă pe la locuință decât noaptea, să doarmă.

Asculți și te minunezi! La un moment dat, dai să crezi că este o simplă poveste lacrimogenă, așa cum sunt și altele, mai mult sau mai puțin reale, în jurul nostru. Dar o doamnă ieșită din magazin, auzind o parte din convorbire în timp ce căuta în geantă un bănuț pentru a o ajuta pe sărmana femeie, îți spune:

- Să știți că așa este cum spune ea! Îi cunosc situația. Nu minte.

Doamna îi strecoară bătrânei în mână o bancnotă de leu și se îndepărtează cărându-și plasele spre una dintre mașinile din parcare.

Rămâi perplex în fața bătrânei. Știi că trebuie să faci ceva.

– Hai cu mine, să-ți iei ceva de mâncare!, o inviți într-un impuls de moment și aproape că o tragi ca să o faci să intre în magazin.

Sfioasă, te urmează fără să mai zică nimic.

– Pune în căruciorul meu tot ce dorești să mănânci. Astăzi nu vei mai răbda de foame, te auzi spunând.

– Dumnezeu să vă ajute!, îngaimă femeia. Dacă îmi luați o conservă și o pâine, îmi ajunge.

Am luat-o la raioanele în cauză, unde și-a ales una dintre conservele cele mai ieftine și o pâine. Mai pui câte ceva în coș, fără să-i spui că sunt pentru ea, îți faci și tu cumpărăturile, plătești tot și ieși. Afară, îi pui cumpărăturile pentru ea într-o pungă de plastic și i le întinzi, bucuros că ai putut să o ajuți în acel moment. Văzând că toată plasa este

pentru ea, nu mai știe cum să-ți mulțumească. Fericit că ai făcut o faptă bună, te urci în mașină și te pornești spre casă.

După amiază, te așezi în fața televizorului, degustând o cafea aromată. Pe un post, emisiunea *Masterchef*, pe altul, maestrul Vîrlan te învață cum să gătești ca profesioniștii, în altă parte, un Antonio explică modul de preparare al spaghetelor napolitane. Schimbi canalele unul după altul, dar nu și peisajul. O duduie siliconată, cu unghiile de trei centimetri, se fâstâcește în fața camerelor de filmat în încercarea de a demonstra cât de bine știe să gătească. Își dă ochii peste cap, explicând cum se prepară icrele negre și o salată de fructe exotice, cumpărate din Dubai. Vai, ce afectată când explică novicilor cum trebuie pregătit un prânz *à la carte*! Doar că era să-și taie unghiile când a început să taie un morcov...

În același timp, la aceeași oră, pe 7-8 canale TV românești, numai emisiuni gastronomice. Specialități care de care mai pompoase, mai exotice, mai de fițe, se perindă prin fața românilor.

Fără să vrei, îți amintești de bătrâna de la magazin și de niște statistici ale Comisiei Europene care zic că 40% din populația României trăiește sub pragul subzistenței.

Discrepanța dintre oamenii foarte bogați și cei foarte săraci este așa de mare, încât, dacă pentru primii, astfel de emisiuni sunt prilej de distracție și mod de informare cu topurile de fițe, pentru cei din urmă e un prilej de tristețe, de neîmplinire, de neputință și de revoltă.

Și, ca un paradox, *boom*-ul gastronomic televizat se extinde proporțional cu sărăcia.

Bramburiada

Undeva în România? Nu! Peste tot în România se întâmplă fel şi fel de năzbâtii care dau un caracter original practicilor noastre, fie ele economice, fie politice, fie sociale ori administrative… sau de orice altă natură.

În tot ce facem, căutăm să lămurim pe toată lumea că soluţiile găsite de noi sunt cele mai bune, cele mai isteţe şi cele mai potrivite arealului nostru. Chiar dacă aşa ceva nu se mai practică niciunde în lume, suntem mândri că sunt idei autohtone, adaptate la nevoile noastre. Unele dintre ele sunt atât de geniale, încât e surpriză că nu au fost încă înregistrate la O.S.I.M., fiindcă, mai ştii!, poate ni le fură cineva şi ne face concurenţă la ocuparea locurilor fruntaşe din coada clasamentelor europene.

Nu credem că există sector de activitate care să nu beneficieze de niscaiva *idei* din astea geniale specifice. Stăm şi ne întrebăm cum naiba nu au reuşit americanii sau germanii să le găsească înaintea noastră? Vedeţi, din cauza aceasta *ideile româneşti*, mai ales cele din domeniul politic și legislativ, trebuie protejate prin înregistrarea lor la Oficiul de Mărci!

Valoarea lor incomensurabilă constă în aceea că generează o dinamică deosebită încă multe generaţii de aici încolo, generaţii care vor trebui să corecteze ce se face strâmb acum.

Dacă nu ar fi consecințe de acest gen, peste ani, la noi, ar fi o plictiseală economică şi socială cum nu s-a mai văzut.

Să fim mai expliciți. Asistăm continuu la fel şi fel de măsuri, unele mai năstruşice decât altele. Că nu au şanse să dea rezultatele scontate, o ştiu chiar iniţiatorii, de aceea tot le corectează mereu, încât nu mai ştie nimeni să se descurce în păienjenişul generat. Astfel, se constată la un moment dat că ceva nu merge cum ar trebui. Imediat se înfiinţează o instituţie sau comisie nouă care trebuie să se ocupe de problema dată. În scurt timp, se constată că noua structură a încurcat mai mult lucrurile decât să le rezolve şi a creat probleme noi. Ca să fim operativi, înfiinţăm altă instituţie, care să corecteze ce a încurcat cealaltă.

Şi, din hop în hop, reuşim să avem o dinamică ce va ţine ocupată şi generaţia viitoare, care va trebui să corecteze corecturile celorlalţi într-o brambureală generală.

Dar, îi iertăm! Sunt ai noștri, au încercat şi ei săracii ce au putut, iar noi îi vom aştepta cu alte corecturi. Şi, ca toți români, rostim şi noi: "Ferească Dumnezeu de şi mai rău!".

Paradoxul asigurărilor

Asigurarea este o operaţiune financiară decurgând dintr-un contract sau dintr-o obligaţie prevăzută de lege, prin care asiguratorul se obligă ca, în schimbul unei sume primite periodic, să despăgubească pe asigurat pentru pierderile pe care acesta le-ar suferi în urma unor întâmplări independente de voinţa lui. Am definit noţiunea de asigurare aşa cum este ea prezentată în *Dicţionarul Explicativ al Limbii Române*.

Asigurarea s-a născut din necesitatea unei protecţii a tuturor cetăţenilor care suportă anumite pagube produse de evenimente independente de voinţa lor.

După 1989, în România, au apărut o mulţime de societăţi de asigurare care au vândut către populaţie şi agenţii economici o paletă largă de poliţe, pe diverse domenii.

Dintre acestea, cele mai cunoscute au fost poliţele de asigurare auto şi cele pentru locuinţe.

Să ne preocupăm puţin de poliţele obligatorii pentru locuinţe, unde am descoperit un paradox: deşi menirea lor este de a ajuta pe păgubitul unui dezastru natural - ba, mai mult, asigurarea de locuinţe fiind obligatorie prin lege -, această asigurare nu numai că nu este plătită către păgubaş, atunci când se produce evenimentul, dar produce pentru păgubit pierderi suplimentare.

În câteva cuvinte, vom arăta ce spune legea despre acest lucru, după care vom vedea, printr-un exemplu real, cum nu este ea aplicată şi cum o armată de funcţionari, bazaţi pe proceduri birocratice aberante, produc la rândul lor o creștere a pagubelor.

Asigurarea obligatorie a locuinţelor este reglementată de Legea 260/2008 şi normele de aplicare emise de Comisia de Supraveghere a Asigurărilor. Societatea de asigurare care preia riscurile şi răspunderile asumate în această formă de asigurare este PAID (Pool-ul de Asigurare Împotriva Dezastrelor Naturale). În cadrul acestei forme de asigurare sunt cuprinse toate clădirile cu destinaţie de locuinţă. Riscurile asigurate sunt: cutremur, inundaţii şi alunecări de teren.

Pentru asigurarea stabilităţii, competitivităţii şi bunei funcţionări a pieţei de asigurări, promovarea încrederii în aceasta, precum şi asigurarea protecţiei consumatorilor împotriva practicilor neloiale, abuzive şi frauduloase, a fost creată Autoritatea de Supraveghere Financiară (ASF), ca autoritate competentă pentru societăţile de asigurare din România. Prin Legea nr. 2013/2015 privind garantarea asiguraţilor, a fost înfiinţată o altă instituţie, numită Fondul de Garantare a Asiguraţilor (FGA), pentru protejarea asiguraţilor, beneficiarilor asigurării, precum şi a terţelor persoane păgubite, în cazul în care societatea asiguratoare se află în faliment.

Cu o astfel de legislaţie, s-ar părea că mecanismul este bine pus la punct, dar... să aruncăm o privire şi asupra aplicării legii în teren şi a implicării instituţiilor în rezolvarea unor situaţii concrete!

Povestește un păgubit, A.V., din Orșova:

> *Luni 15 septembrie 2014. Ne-am trezit de dimineaţă, fiindcă nepoţelele noastre trebuiau să ajungă, una la grădiniţă şi cealaltă la şcoală, la festivitatea de deschidere a noului an școlar. Deși îşi doriseră să meargă într-o ţinută lejeră, acest lucru nu se putea, deoarece afară ploua intens de câteva zile şi nu se întrevedea vreo ameliorare a vremii.*
>
> *Ne-am îmbrăcat potrivit situaţiei de afară şi, înarmaţi cu umbrele ne-am îndreptat spre maşina noastră, ce fusese parcată aproape de poartă. Afară, parcă coborâse iadul pe pământ. Ploua cu o intensitate ce nu mai văzusem în cei 65 de ani de existenţă. Şiroaiele de apă căzute din cer împrăştiate de un vânt rece, făceau inutilă folosirea umbrelei. În cei 20-30 de metri până la maşină, ne-am udat serios. M-am îmbarcat în autoturism împreună cu soţia şi cu cele două nepoţele şi am pornit la drum. Ştergătorul de parbriz nu făcea faţă şiroaielor de apă ce cuprinseseră maşina ca într-un corset.*
>
> *- Ar fi trebuit să nu plecăm de acasă pe vremea asta!, s-a arătat îngrijorată soţia.*
>
> *- Aşa este, dar trebuie să ajungem cu fetele la şcoală, i-am răspuns eu.*
>
> *Porţiunea de drum pe care mergeam, singura cale de acces spre oraş, avea în dreapta Dunărea, iar la stânga dealurile împădurite. Gropile din carosabil te obligă să circuli cu mare*

atenţie, iar acum, pe ploaie, toate denivelările sunt acoperite de apă şi nu le mai observi. Furtuna parcă se intensifica mereu. Motorul diesel al maşinii aproape nu se mai auzea de vuietul pădurii şi zgomotul stropilor care loveau în tabla de pe capotă. Cerul se întuneca tot mai tare, iar de pe deal începuseră să se scurgă torente de apă cu mâl şi pietre.

Nu ştiu dacă parcursesem 500 de metri, când am observat că, în faţă, drumul dispăruse înghiţit de o porţiune de deal care se prăbuşise peste unica legătură cu oraşul. Pământul o luase la vale cu pomi cu tot, aşa că drumul fusese acoperit complet, parcă dealul s-ar fi mutat aici, iar copacii înalţi de pe versanţi se aşezaseră pe drum, de parcă ar fi crescut acolo de mai mulţi ani.

- Trebuie să ne întoarcem!, le-am spus fetelor şi am pornit în marşarier, fiindcă nu aveam unde să întorc.

Mergeam cu spatele. Vizibilitatea se redusese foarte mult, dar, cunoscând zona, am putut pilota în siguranţă printre aluviunile ce se scurgeau spre Dunăre.

- Uite, fuge dealul!, a strigat speriată soţia.

Am reuşit să întorc maşina într-o porţiune mai largă şi ne-am grăbit spre casă. Natura se dezlănţuia, parcă din ce în ce mai tare. Burlanele nu mai făceau faţă, iar apa curgea de pe acoperiş ca o cascadă.

Am intrat uzi în casă, ne-am schimbat în haine uscate şi i-am telefonat fiicei mele că nu putem ajunge în oraş. În timp ce vorbeam pe telefonul fix, acesta s-a întrerupt şi a rămas mort.

- S-a rupt linia!, i-am zis soţiei. Merg pe terasă să văd dacă nu avem ceva probleme.

Nepoţelele priveau îngrijorate fiindcă înţeleseseră că se întâmplă ceva deosebit şi, cu ochii lor albaştri, ne urmăreau mişcările precipitate.

Am ieşit pe terasă, care era plină de apă de parcă nu ar fi fost acoperită. O dâră de apă se prelingea dinspre camera unde aveam instalată centrala termică. M-am repezit să deschid uşa, pentru a observa pe unde intră apa. Cum am crăpat uşa, o cantitate uriaşă de apă, ce se înmagazinase în încăpere, s-a prăvălit peste mine şi a inundat toată terasa. Ud până la brâu, am pătruns înăuntru. În capătul celălalt al încăperii mai exista o uşă, iar pe sub ea se scurgea apa dinspre dealul din spate, formând prin cameră un şuvoi ca un râu. Tot ce avusesem pe jos a ţâşnit afară. Priveam neputincios, înţelegând că suntem într-o situaţie critică.

Şi în interiorul casei începuse să curgă apa. Era o situaţie pe care nu o mai puteam controla. Împreună cu soţia, am început să scoatem apa din terasă, apă care creştea mereu.

Din terasa noastră se vedea o parte a Dunării. Soţia mi-a atras atenţia asupra unor

ambarcaţiuni care abia se vedeau prin ploaia torenţială. Am luat binoclul şi am observat câteva şalupe ale poliţiei de frontieră, cu semnalizările optice şi acustice pornite. S-au îndreptat spre pontonul unor vecini, au luat câţiva oameni şi au plecat. A venit alta, se auzea că anunţă ceva la portavoce, dar din cauza vuietului naturii nu se înţelegea nimic.

- Ce-or face pe ploaia asta?, se întrebase soţia.

Ştiind că la casa cu pontonul respectiv locuia o familie care avea toți membri angajați în poliție, am presupus că trebuiau să ajungă repede la serviciu.

- Nu mai merge nici celularul!... S-a oprit şi lumina!...

- S-ar putea să meargă celălalt, fiindcă este în altă reţea, căutasem eu să par stăpân pe situaţie.

În acelaşi moment, telefonul în cauză a început să sune. Fiica noastră, agitată că nu ne putea prinde la telefon, m-a anunţat că se instituise o alarmă de evacuare şi, în urma cererii ei, o şalupă a poliţiei de frontieră va veni să ne scoată din zonă, împreună cu alţi locuitori rămaşi aici.

- Îmbracă fetele! Vom fi evacuaţi cu şalupele!

Nu trecuseră 4-5 minute, când o bufnitură puternică a zguduit casa ca la cutremur. Am ieşit

repede afară şi am văzut grozăvia. Zidul lung de 18 metri şi înalt de 4 metri, din beton, ce susţinea malul pe care se afla casa, se prăbuşise. Totul în jurul nostru începea să semene a apocalipsă. Apa cădea în cantitate atât de mare (mai târziu am aflat că au fost 200 l/m²) încât, nu vedeai decât un şuvoi continuu, care curgea în toate direcţiile. Eram parcă paralizat! Nu intrasem în panică, dar începusem să mă îngrijorez tot mai mult. O idee îmi trecuse instantaneu prin minte: exista pericolul prăbuşirii casei. Trebuia să scoatem fetele din casă imediat. Nemaiavând timp să ne îmbrăcăm de oraş, am plecat în grabă, aşa cum eram pe acasă. Fetele se panicaseră deja şi eu am făcut imprudenţa să le spun că trebuie să coborâm repede fiindcă există pericolul de a se prăbuşi casa. Soţia a început să plângă, iar fetele, speriate rău, plângeau în hohote şi ţipau că nu vor să se dărâme casa lor dragă.

Trebuie să recunosc faptul că, în acele momente, am început să intru şi eu în panică, mai ales că îmi dădeam seama că nu aveam unde să-mi conduc familia la un loc sigur. Nici la deal, nici la vale, nu puteam identifica un loc în care să fim în siguranţă. Ploaia şiroia pe noi şi deja eram uzi până la piele.

Singura posibilitate pe care am găsit-o a fost aceea de a coborî la pontonul nostru de la Dunăre, în speranţa că va ajunge vreo ambarcaţiune să ne scoată din zonă.

Când am ajuns în drum, am văzut vecinii noştri îmbarcaţi în barca proprie, gonind spre oraş. Ne simţeam singuri, neajutoraţi şi fără prea multe şanse să putem pleca din acest coşmar. Le-am cerut fetelor să coborâm la Dunăre, să aştep-tăm undeva în vecinătatea pontonului. Privind spre oraș, am văzut șalupa militară sosind în viteză. Le-am făcut semn cu mâna pentru a mă observa și i-am așteptat să acosteze.

- Câţi metri are apa lângă zid?, m-a între-bat unul dintre militari, în timp ce se apropiau.

- Doi metri, doi metri jumătate!, le-am răspuns. Puteţi trage la ponton liniştiţi!

În ambarcaţiune se aflau doi subofiţeri de la Poliţia de Frontieră, care ne-au ajutat la îmbarcare. Nepoţica mică am transferat-o pe braţe şi a fost dusă în cabina ambarcaţiunii, care sălta sălbatic pe valurile nervoase ce se spărgeau de mal şi sub rafalele de vânt care te izbeau cu putere. Marginea şalupei era îngustă, numai cât să pui piciorul. A trebuit să ne susţinem reciproc, pentru a nu cădea în apa agitată.

Ajunşi în cabină, ne simţeam salvaţi şi răsuflam uşuraţi, fără să ne închipuim că ne mai aşteptau încă multe încercări. Ne-am îndepărtat de mal şi am privit în jur. Dinspre golful care se deschidea lângă noi veneau spre fluviu copaci întregi, luaţi de viitură. O buturǎ ne-a izbit în lateral atât de puternic, încât a răsucit şalupa în loc. Tânărul militar care o pilota i-a solicitat

colegului să-i semnaleze eventuale obstacole pe apă, deoarece vizibilitatea scăzuse.

- Trebuie să ieşim repede din zonă, să nu ne lovească vreun buştean.

Simţeam o oarecare îngrijorare în vocea marinarului. Şalupa începuse să danseze pe apă în încercarea de a ocoli copacii și lucruri aduse de prin gospodăriile din jur, ce pluteau în derivă.

- Să ştiţi că au rămas izolaţi doctorul S. cu soţia, fiindcă am vorbit la telefon înainte de a cădea reţelele de curent şi telefon, i-am atenţionat pe cei doi militari.

- Ne vom întoarce să-i căutăm şi pe dânşii.

Pilotul s-a aplecat spre microfonul unei staţii radio şi a comunicat faptul că trebuiau să-i scoată din zonă şi pe doctori. A închis microfonul şi m-a lămurit:

- Trebuie să mai luăm pe cineva de la casa aceasta, vă lăsăm la bază şi ne întoarcem după doctor.

Ambarcaţiunea sălta pe valuri, încercând să se strecoare printre obstacole, pentru a nu fi lovită sau să lovească ceva. Din interior aveai senzaţia că se deplasează prin gropi, nu pe apă. A încetinit în dreptul casei indicate şi s-a apropiat de pontonul aflat în faţă. Trei oameni aşteptau în ploaie tăcuţi. I-am îmbarcat repede şi am pornit spre oraş. Un tânăr şi doi bătrâni ni s-au alăturat în cabina mică a ambarcaţiunii. Erau vecinii noştri, familia H.

- Nea Ioane, copiii au rămas acasă?, l-am întrebat pe vecin.

- Fiul meu cel mare a rămas în casă, iar pe ceilalţi i-au evacuat mai devreme. E nenorocire mare! Sunt eu trecut de 70 de ani şi nu am mai văzut aşa ceva. Nici pe tata şi nici pe bunicul nu i-am auzit să fi trăit aici asemenea momente.

Eram cu toţii speriaţi. Nu ne mai ardea de vorbă, aşa că am tăcut până când ambarcaţiunea a acostat la pontonul Poliţiei de Frontieră.

Am coborât repede, iar şalupa s-a întors să-i evacueze pe ceilalţi rămaşi izolaţi. Am ieşit pe puntea îngustă, ce lega pontonul de mal. Pentru a avea acces la punte, fusese făcută o fantă îngustă în zidul „sparge val" din marginea falezei. Ajunşi pe punte, ne-am uitat îngroziţi la obstacolul din faţă: o cantitate uriaşă de apă se prăvălea prin fanta din zid, direct pe punte, făcând riscantă circulaţia spre ieşire. Înapoi nu ne mai puteam întoarce, aşa că ne-am hotărât să forţăm ieşirea în stradă. Am aşezat fetele între noi, adulţii, ne-am dat mâna pentru a ne putea susţine în caz că am fi fost careva în pericol să fim aruncaţi de jetul de apă în Dunăre şi am pornit uşor prin apa care inundase puntea. Jetul de apă care ne izbea fioros ne-a udat până la piept. Sprijiniţi unii de alţii, am reuşit, într-un târziu, să ieşim pe faleză.

Ce am văzut aici ne-a tăiat respiraţia. Apa pe carosabil ne ajungea aproape de brâu, iar

dinspre deal se scurgeau, în cascadă, apă cu mâl și pietre. Am luat nepoţica mică în braţe, fiindcă apa era cât ea de mare, și am pornit ușor înainte. Sub apă, un strat gros de mâl lipicios ne îngreuna înaintarea. De sus, ploua la fel de tare, iar vântul ne lipea de piele hainele ude și reci. Începusem deja să tremurăm de frig. După vreo o sută de metri, am întâlnit o mașină roșie de pompieri, blocată în mijlocul străzii. Am trecut mai departe. Mai aveam în jur de 200 de metri până unde terenul se mai ridica și speram să putem ajunge cât mai repede la apartamentul copiilor. Fetele plângeau, erau speriate și le era frig, de nu mai puteau articula cuvintele. Mâlul creștea, iar noi nu mai puteam înainta. Soţia, cu picioarele prinse în mâlul cleios, s-a prăbușit în apă. Ne-am oprit, neștiind ce să mai facem. Am evaluat situaţia: în stânga noastră era stadionul orașului, așezat pe un platou la vreo 4-5 metri peste nivelul străzii. Peste zidul de susţinere curgea o adevărată cascadă de apă, mâl și pietre, ce venea dinspre deal; în dreapta, Dunărea, iar în faţă, câteva case și baza sportivă nautică. Apa era în creștere, iar noi nu mai puteam înainta. Am hotărât să mă întorc singur, să cer ajutor la militarii de la mașina de pompieri. I-am lăsat pe ceilalţi pe loc și am pornit spre mașina roșie.

Doi pompieri stăteau în cabină și chicoteau veseli. Am bătut în mașină și, într-un târziu, unul a deschis puţin geamul dinspre mine.

- Domnilor, le-am spus, avem nevoie de ajutorul dvs. Suntem patru oameni în vârstă, doi minori şi un tânăr şi nu mai putem trece mai departe. Cum puteţi să ne ajutaţi să trecem dincolo de şuvoiul acesta de apă?

- Nu vă putem ajuta, fiindcă şi noi suntem blocaţi cu maşina şi aşteptăm să vină cineva să ne scoată. Acestea fiind zise, mi-a închis geamul în nas şi s-a întors spre tovarăşul său pentru a-şi continua discuţia.

Am rămas ca paralizat, uitându-mă lung la ei. Câtă neruşinare! În timp ce colegi de-ai lor îşi riscau viaţa să salveze oameni aflaţi în dificultate, ei stăteau la căldurică şi bârfeau. Ceva mai târziu aveam să aflu că undeva în spatele lor, la circa 500 de metri, un om luat de şuvoaie împreună cu maşina în care se afla a agonizat timp de 6 ore, fără ca cineva să ajungă la el. Omul, prins în maşina răsturnată, a mai putut să telefoneze să ceară ajutor. Autorităţile nu au reacţionat, iar câţiva colegi ai omului, când au reuşit să ajungă, l-au găsit mort în maşina acoperită de aluviuni, după ce fusese târâtă spre Dunăre.

Fiindcă situaţia din teren nu-mi permitea să mai pierd timpul parlamentând cu militarii ăştia care îşi făceau de râs uniforma, m-am întors, le-am explicat celorlalți situaţia şi le-am cerut să-şi adune puterile şi să încercăm să mergem mai departe. Nu exista alternativă. Am

început să ne deplasăm cu greu mai departe. Ploaia nu contenea, iar vântul te dezechilibra la fiecare pas. Cineva de la una dintre casele din faţă ne-a strigat să fim atenţi că fuseseră scoase capacele de la canalizare. Situaţia devenea tot mai grea. Apa era în creştere, noroiul ne prindea picioarele ca într-o menghină, iar acum canalizarea, toate acestea ne aruncau într-un fel de ruletă rusească. I-am rugat pe toţi să vină după mine în şir indian, iar eu am început la fiecare pas să tatonez terenul cu piciorul. Ne chinuiam să înaintăm spre strada din faţă. Ceva mai departe, un camion prins în aluviuni încerca să iesă, dar nu făcea altceva decât să se afunde şi mai mult.

Înotând prin apă spre noi, se apropiau la fel de greu fiica şi ginerele nostru, care, îngrijoraţi, porniseră să ne vină în ajutor. După încă aproape 100 de metri, apa a devenit mai mică şi am început să ne deplasăm mai uşor. După vreo câţiva metri, a venit dinspre centrul oraşului o maşină neagră de teren, care se lupta cu înverşunare să învingă apa, care în acel loc îi ajungea aproape de prag. Uşa s-a deschis şi o voce baritonală ne-a invitat să urcăm în maşină. Atunci am sesizat că şoferul era o cunoştinţă a noastră, C.C., unul dintre cei mai importanţi oameni de afaceri din oraş, care pornise să dea o mână de ajutor celor aflaţi în dificultate. Pe drum, ne-a explicat că autorităţile „besmetice”

nu reuşiseră să ia nicio măsură, aşa că îşi mobilizase toţi salariaţii şi prietenii care aveau maşini puternice să iasă la intervenţie.

Nordul oraşului scăpase cu bine, dar tot sudul fusese făcut praf.

Drumuri distruse, case prăbușite sau deteriorate rău ilustrau catastrofa care se abătuse peste această parte a oraşului.

Am ajuns la apartament, speriaţi încă, uzi și înfriguraţi, de tremura și sufletul în noi. Aventura trăită avea să le îmbolnăvească pe cele două nepoţele, cea mică făcând pneumonie.

Ne-am schimbat în haine uscate şi am urmărit ştirile la TV. Una dintre televiziuni tocmai transmitea în direct un interviu luat prefectului nostru, ce se afla chiar în oraş, dar în capătul opus celui în care ne aflasem noi. Acesta povestea că viitura ce venise de pe dealurile din jur afectase circulaţia pe drumul european, dar se intervenise prompt, astfel că situaţia era sub control. În continuare, a declarat că în oraş totul este în ordine, că nu sunt pierderi umane și materiale.

Nu-mi venea să cred ce auzeam! Prefectul dezinforma opinia publică sau nu era informat cu ce se întâmplase la câţiva paşi de el? În jurul lui roiau zeci de oameni, utilaje şi reporteri, iar la capătul opus al oraşului deja murise un om, situaţia era apocaliptică, iar instituţiile locale sau judeţene erau inexistente la faţa locului.

Au trecut mai multe ore până când cei abilitaţi s-au dezmeticit şi au ieşit în teren. Aici au costatat că dezastrul era aşa de mare, încât nu pot face mare lucru, fiind necesare utilaje specializate, care nu se găseau prin zonă...

A doua zi, am ieşit în oraş cu aparatul de fotografiat pentru a surprinde distrugerile. Agitaţie mare, în special la Primărie şi pe tronsonul de faleză acoperit de pământ şi pietre cu o zi înainte. Interesându-mă, am aflat că urma să vină în zonă primul ministru sau adjuncţii acestuia şi de aceea toată lumea era scoasă în teren, pentru a crea un culoar de trecere pentru coloana oficială. Speram să se deschidă drumul şi să pot reveni acasă, dar acest lucru nu era posibil.

Plecasem atât de repede, încât nu-mi aduceam aminte nici dacă încuiasem uşile la casă, iar în grabă îmi uitasem geanta cu acte, pe care o aveam pregătită pentru situaţii de urgenţă. Deoarece nu aveam nici o posibilitate să aflu dacă mai era casa întreagă sau nu, am rugat un prieten să ne ducă cu barca pe Dunăre până acolo.

Am răsuflat uşuraţi când ne-a intrat în câmpul vizual silueta casei. De la distanţă, părea întreagă. În jur era prăpăd. Grămezi uriaşe de copaci scoşi din rădăcini, scânduri şi alte materiale de construcţii, blocaseră tot golful. Ne-am strecurat cu grijă printre buturugile ce

ieşeau din apă ca nişte aisberguri periculoase şi am urcat pe mal.

În curte, zidul prăbuşit îmi distrusese două magazii, în care aveam fel şi fel de lucruri. Se formase un crater uriaş, plin de apă. Am reuşit să urcăm în casă. Totul era îmbibat cu apă. Din toată casa, o singură cameră scăpase de apă. Restul, pereţi şi podele îmbibate cu apa care încă nu se retrăsese, tavane desprinse din cauza umezelii şi o grindă de susţinere din beton fisurată, aminteau de cele întâmplate. Am evacuat repede apa, pe unde rămăsese mai mare, ne-am luat actele şi am pornit spre barca ce ne aştepta la mal.

Nu am putut să ne întoarcem pe uscat, decât după trei zile şi atunci numai pe jos.

Trecuse între timp şi coloana oficială cu cei doi vicepremieri. Seara, privind la televizor declaraţiile acestora, am observat că nu înţeleseseră nimic din ce văzuseră în teren. Unul dintre ei spunea mereu că, din cauza amplasării caselor lângă apă, acestea fuseseră inundate. Nu ştiu dacă nu au fost informaţi corect sau nu au înţeles că, de fapt, în această zonă nivelul Dunării nu creşte niciodată peste o anumită limită, căci, aflându-se în amonte de barajul hidroenergetic, nivelul apei este strict controlat. În teren, se întâmplase altceva: din cauza umezelii excesive şi a ploilor torenţiale, se desprinseseră din dealuri porţiuni, care au luat-o la vale peste case.

Pământul argilos, odată infiltrat cu apă, a alunecat cu copaci, cu stâlpi de energie electrică şi de telecomunicaţii, schimbând practic formele de relief.

După trei zile, echipaţi cu cizme de cauciuc, am pornit spre casă. Echipele de intervenţie venite în ajutor nu reuşiseră decât să facă o fâşie de acces, dar şi aceasta se blocase la un moment dat, aşa că a trebuit să ne căţărăm pe terenul accidentat sau să trecem prin noroaie până la genunchi. Am trecut pe lângă locul unde murise vecinul nostru. Maşina în care fusese era trasă într-o parte, fiind atât de afectată, de nu se mai cunoştea nici ce marcă de maşină este. Era groaznic! Să circuli pe drum şi să vină o bucată din deal, cu pomi cu tot, să se prăvale peste tine, fără să ai timp să reacţionezi, este de neconceput. Dar aşa s-a întâmplat!

După încă două zile, cu ajutorul unor utilaje private, s-a reuşit deblocarea drumului. Deschizându-se drumul, au început să se perinde fel şi fel de comisii.

Neputând să intervin pentru consolidarea bazei casei, din cauza craterului plin de apă, unde instalasem o pompă să scoatem apa, dar care se dovedise ineficientă, am solicitat ajutorul pompierilor care acţionau în zonă. Un maior tânăr ne-a preluat reclamaţia şi ne-a trimis în ajutor militari cu două pompe de mare capacitate, care au lucrat o jumătate de zi.

Am aflat că militarii şi tânărul lor şef erau de la ISU Craiova, fiind dislocaţi în zonă.

A doua zi, venind din oraş, m-am întâlnit în apropiere cu primarul oraşului şi o comisie, care am înţeles că ar fi fost din partea Consiliului Judeţean. Primarul ne-a făcut prezentările și i-a întrebat dacă își notaseră și avariile de la mine, fiindcă eram dintre cei care suferiseră pierderi. Când a aflat că locuinţa mea era pe drumul unde ei fuseseră deja, o doamnă durdulie, ce părea a fi şefa comisiei, trăgând isteric dintr-o ţigară, mi s-a adresat cu o voce cavernoasă:

- Crezi dumneata că eu am timp să mă întorc pentru fiecare care se trezește că are pagube?

Surprins de întrebarea ei, am întrebat-o la rândul meu dacă ei veniseră să constate daunele sau pur și simplu să se plimbe?

A mormăit ceva, a mai tras un fum din ţigară, pe care l-a suflat peste umăr, şi s-a îndepărtat nervoasă. Am privit mirat la primar, el s-a uitat nedumerit când la mine, când la respectiva doamnă şi a ridicat din umeri.

Fiindcă tot îmi stricase ziua „cocoana" de la judeţ, mi-am zis că trebuie să mai lămuresc un lucru, important pentru mine.

În comisie era şi un ofiţer de la pompieri căruia i-am povestit cum acţionaseră pompierii lui când le-am cerut ajutorul. Foarte politicos, m-a ascultat, după care mi-a indicat să vin la judeţ,

să fac o reclamaţie scrisă şi să mă înscriu în audienţă la comandantul lor. Am râs instantaneu, eu îi semnalam un caz care îi făcea de râs instituţia, iar el îmi indica să fac 60 de kilometri şi să pierd o zi întreagă pe la uşa comandantului.

- Domnule, i-am răspuns, eu nu vreau să fac reclamaţie. V-am explicat acest caz, pe care dvs. puteţi să-l prelucraţi cu subordonaţii, pentru ca, pe viitor, să nu se mai întâmple.

Drept răspuns, mi-a recomandat din nou să merg la judeţ, fiindcă el nu poate face nimic. Nervii mă cuprinseseră deja și, pentru a nu scoate vreo vorbă nepotrivită, am preferat să plec.

După vreo săptămână, un delegat de la primărie a venit cu altă comisie, din partea instituţiei prefectului, care și-au notat toate problemele, au făcut poze, m-au întrebat dacă am sesizat distrugerile la primărie și chiar mi-au cerut să fotografieze sesizarea mea scrisă. Mi-au explicat că trebuie să aibă o situaţie clară, fiindcă urmează să se acorde niște despăgubiri, dintr-un fond ce urma să vină de la guvern. Nu am mai auzit nimic despre aceşti domni sau despre instituţia pe care o reprezentau şi nu am auzit pe nimeni să primească vreo despăgubire.

În zilele care au urmat, m-am prezentat la societatea de asigurare la care aveam contractată poliţa de asigurare obligatorie și am completat cererea pentru evaluarea pagubelor.

A început un lung drum al hârtiilor. Inspectorii constatatori au venit în două rânduri, au fotografiat, au măsurat şi au inventariat toate pagubele. Ulterior, mi-au solicitat o serie de documente, pe care le-am depus imediat. Începând de atunci, de câte ori credeam că am terminat de adus hârtiile cerute, se mai descoperea că mai trebuie ceva. Şi așa, am ajuns să fiu prezent la societatea de asigurări cel puţin de două-trei ori în fiecare săptămână, pînă în luna decembrie, când, în sfârşit, mi-au comunicat că dosarul este complet şi din calculele făcute trebuia să primesc suma de 10.000 lei. Era necesar numai să aştept aprobarea dosarului şi a ordinului de plată, aprobare care trebuia, conform procedurii, să o primesc în 15 zile, dar am primit-o abia în martie anul următor, în urma demersurilor mele aproape săptămânale. Cu ocazia aceasta, am aflat că cererea mea din septembrie o înregistraseră abia în decembrie, iar suma care îmi fusese comunicată era micșorată la 7.300 lei. După câteva zile, am fost chemat să fac altă cerere, pentru a mi se face plata. Când am completat formularul tipizat al cererii, am constatat o nouă scădere a sumei pe care trebuia să o primesc, aceasta ajungând acum la 5.000 lei.

Interesându-mă despre motivele care au dus la scăderea sumei, mi s-a precizat că firma de asigurare oprise contravaloarea unei așa zise

francize, de 600 de euro, și de aceea voi primi numai 5.000 lei.

- Băi fraților!, le-am zis. Noi nu avem nicio prevedere în contract despre acest lucru!

Răspunsul funcționarilor a fost halucinant.

- Aveți dreptate, dar așa sunt ordinele!

După lungi discuții, mi s-a sugerat să semnez cererea în condițiile impuse, că altfel nu mai încasez nimic. Am semnat și am fost asigurat că în 10 zile voi avea banii în cont. Dar, a trecut o lună... două... trei... și nimic. Toți salariații de la societatea de asigurări pe care i-am contactat ridicau din umeri. După vreo trei luni, cineva mi-a zis că dosarul meu se afla în mapa directorului general de la București.

Am trimis o scrisoare acestui director, prin care ceream lămuriri și rezolvarea situației. Au trecut alte trei luni fără să primesc vreun răspuns sau cineva să-mi comunice vreo noutate. De la filiala județeană mi se spunea să am răbdare.

Și am avut... încă ceva timp, după care am sesizat Autoritatea de Supraveghere Financiară a Asigurărilor. A fost singurul răspuns pe care l-am primit, după trei săptămâni, la o perioadă de un an și ceva de la producerea dezastrului. Răspunsul, sosit într-un plic gros, ce conținea mai multe file, mi-a stârnit curiozitatea. Am deschis rapid plicul, crezând că, în sfârșit, cineva rezolvase situația, dar nici pomeneală. Pe o grămadă

de file, cu un antet pompos al instituţiei, mi s-a comunicat toată legislaţia despre societăţile de asigurare. Am crezut că au greşit destinatarul, dar, într-un târziu, am descoperit pe câteva rânduri răspunsul la sesizare.

Deşi în preambului scrisorii, citatul de lege spunea că Autoritatea de Supraveghere Financiară apără drepturile asiguraţilor, anchetează şi soluţionează cazurile de abuz împotriva asiguraţilor, la sfârşitul scrisorii mi se comunica faptul că altă instituţie, Fondul de Garantare a Asiguraţilor, este în măsură să-mi rezolve situaţia şi mi se recomanda să mă adresez în scris acestei instituţii şi să depun din nou toate documentele din dosarul de daune.

Doamne! Dacă ar mai trăi Caragiale, s-ar îmbogăţi scriind despre anomaliile vremurilor noastre.

Am stat mult timp gândind dacă cei care îmi trimiseseră acel răspuns îşi băteau joc de mine sau harababura din sistem îi aduseseră aici. Mi se cerea să depun din nou toate documenele, deşi acestea, toate, în original, rămăseseră la dosar, la societatea de asigurări, cererea de plată fusese semnată într-un singur exemplar, iar calculele privind dauna, fiind de uz intern al asiguratorului, eu nu am avut acces la ele. Mă simţeam sleit de atâta birocraţie, constatând că mă învârt într-un cerc vicios. Am avut pentru moment intenţia să renunţ, dar, după câteva zile,

> *când m-am mai liniştit, am întocmit o scrisoar,e completând şi cele două formulare solicitate, pe care a trebuit să le listez de pe site-ul Fondului de Garantare a Asiguraţilor, și am expediat-o cu confirmare de primire. Confirmarea semnată de cei de la FGA a sosit după vreo săptămână, dar de la instituţie nu am primit niciun răspuns, deși au trecut peste două luni.*
>
> *Scriu aceste rânduri la un an şi jumătate de la producerea daunelor, având un dosar aprobat, o acceptare de plată, dar fără plata efectivă, iar instituţiile statului mai mult încurcă lucrurile decât să le descurce.*
>
> *Probabil voi fi nevoit să îi acţionez în instanţă, unde mă aşteaptă alţi ani de consum nervos şi chetuială. Probabil, în final, dacă nu voi muri între timp, voi obţine o brumă de bani, dar sigur voi cheltui mult mai mulţi până atunci.*

Acesta este paradoxul asigurărilor din România. Paradox? Puţin spus!

Post scriptum. Aceasta este o întâmplare 100% adevărată, documentată în teren. Pentru a nu prejudicia imaginea tuturor societăţilor din sistemul de asigurare, facem precizarea că datele din acest text se referă la Societatea de Asigurare-Reasigurare ASTRA S.A. Adăugăm și câteva documente fotografice.

Homo medicatus

Cartea sfântă afirmă că Dumnezeu l-a făcut pe om după chipul şi asemănarea sa. În Vechiul Testament, în cap. I, "Facerea lumii", stă scris:

> *"27. Şi a făcut Dumnezeu pe om după chipul său; după chipul lui Dumnezeu l-a făcut; a făcut bărbat şi femeie."*

Creaţionismul a dăinuit necombătut de-a lungul secolelor de după Hristos până în anul 1859, când Charles Darwin (1809-1882), celebrul naturalist britanic, geolog, biolog și scriitor, a pubicat *Originea speciilor*, dând naștere teoriei evoluţioniste, care susține că toate speciile de forme de viaţă evoluează de-a lungul timpului din anumiţi strămoşi comuni, printr-un proces denumit „selecţie naturală".

Darwin a tratat separat evoluţia umană în lucrarea *Originea omului*. Naturalistul englez contestă astfel, din punct de vedere ştiinţific, ideea că Dumnezeu a creat totul de la bun început. Omul, ca produs superior al evoluţiei vieţii pe pământ, se deosebeşte de restul animalelor prin capacitatea lui de a gândi şi a vorbi. Conform acestei teorii, omul se trage din primatele care au apărut pe pământ în urmă cu 65 de milioane de ani. Separarea strămoşilor noştri de cei ai maimuţei se crede că ar fi avut loc acum 20 de milioane de ani. Strămoşul cel mai îndepărtat al omului ce avea o poziţie cvasi-bipedă ar fi fost Ramapitecul. Au urmat

Australopitecul, *Homo habilis*, *Homo erectus* şi omul modern, *Homo sapiens*, cu cele două subspecii: Omul de Neanderthal şi Omul de Cro-Magnon.

Lumea ştiinţifică a început să adere la teoria evoluţionistă a lui Darwin, iar antropogeneza (cea care studiază formarea şi dezvoltarea omului) a interpretat predilect şi predominant drumul spre sapientizare al omului din perspectivă evoluţionistă. Această evoluţie este considerată continuă şi ascendentă, iar munca ar fi un fir călăuzitor al acesteia.

Una dintre tezele principale ale teoriei darwiniste spune:

> *"Speciile se transformă treptat unele în altele prin interacţiunea următorilor factori: variabilitatea, ereditatea, suprapopulaţia, lupta pentru existenţă şi selecţia naturală."*

Ne oprim asupra variabilităţii individuale, care oferă, conform teoriei, material pentru acţiunea selecţiei, fiind rezultatul corelaţiei dintre organism şi mediu, dintre modificările condiţiilor de mediu şi acţiunea factorilor interni specifici organismului. Darwin susţine că ereditatea fixează variaţiile şi face posibilă acumularea lor în cursul generaţiilor, astfel susţinând ereditatea caracterelor dobândite.

Deşi se părea că teoria evoluţionistă era într-o contradicţie totală cu teoria creaţiei, iată că doctorul Gheorghe Neagoe, în cartea sa *Nemurire, Adevăr, Amăgire,* precizează:

> *"Citind cu atenţie atât Biblia, cât şi evoluţionismul lui Darwin, nu constatăm nicio contradicţie majoră între ele privind apariţia şi evoluţia speciilor şi a omului. Ambele prezintă*

> *apariţia progresivă, evolutivă a speciilor, de la cele simple, inferioare, la cele complexe, superioare, ultima şi cea mai superioară apariţie fiind omul. De fapt, de la Darwin ne-a rămas numai ideea de evoluţie, nu şi modul exact de realizare al evoluţiei."*

Părăsind partea teoretică şi serioasă a problemei, să facem o scurtă incursiune în evoluţia omului modern, descoperind un paradox, pe care ne vom permite să-l parodiem puţin.

Cei mai în vârstă cunosc faptul că, în urmă cu ceva ani, medicii obişnuiau să-i trateze pe pacienţi prin medicaţie, de regulă, pe termen scurt. Tehnologia nu pătrunsese în toate cabinetele medicale, actul de investigare medicală bazându-se pe câteva instrumente şi pe priceperea medicului, iar acesta se ferea să intoxice pacientul cu o medicaţie de lungă durată. Acum, însă, lucrurile au evoluat. Aparatura sofisticată pentru diagnosticare a apărut mai în toate cabinetele medicale, iar pe piaţă au fost lansate medicamente într-o varietate pe care nu am cunoscut-o până acum.

Surprinzător este că, de câţiva ani, cu toate aceste facilităţi de investigare şi tratare, constatăm o tendinţă medicală spre tratamente de lungă durată – 3 luni, 6 luni, 1 an, mai mulţi sau toată viaţa. Să fie oare vreo legăură între aceste recomandări şi piaţa medicamentelor? Să fie o problemă de marketing? După modul practic pe care-l întâlnim în viaţa de zi cu zi, ai crede că da, aşa este!

Curios este că şi specialiştii lumii medicale nu prea mai sunt de acord unii cu alţii, de parcă unii ar fi făcut medicina, iar alţii, arhitectura.

Aşa întâlneşti, de pildă, prescrieri complet contradictorii de la un cabinet la altul. Te duci cu un copil cu viroză, iar doctorul îţi prescrie repede un tratament cu antibiotic, pentru ca ceva mai târziu să vezi la TV recomandarea altui medic de a nu se folosi antibioticele în cazul virozelor, ci numai antitermice şi antiinflamatoare.

Dacă eşti depistat cu nivelul colesterolului crescut, ţi se vor prescrie diferite statine, pe care, atenţie!, trebuie să le iei toată viaţa. Dar nimeni nu îţi spune că aceste statine dau dependență şi au o serie de efecte secundare mai mult decât îngrijorătoare.

Să facem un exercițiu. Te găsești într-o astfel de situaţie medicală şi te trezești cu un braţ de medicamente pe care ar trebui să le înghiţi toată viaţa.

Într-una din zile, aşteptând să-ți vină rândul la cabinetul medicului, asculți povestea unei doamne, care avusese colesterolul mare şi urmase un tratament cu un oarecare medicament, timp de șase luni.

Tratamentul se părea că a rezolvat problema, colesterolul ajungând în limite normale, iar pacienta l-a întrerupt fix la șase luni, cât avusese recomandarea. Surpriza a fost că, odată întreruptă medicaţia, colesterolul a crescut la cote mai mari decât îl avusese vreodată, iar pacienta, speriată, nu înţelegea aspectul parşiv al acestei medicaţii.

Ajungi acasă intrigat și îți suni un amic, să zicem medic cardiolog la o clinică din Timişoara. Îi povestești tărăşenia. El își manifestă surprinderea, fiindcă știe că medicii din oraşul său renunţaseră de mult timp să mai folosească acel medicament pe care îl ai pe rețetă şi tu.

După vreo două-trei zile, într-o emisiune TV, un doctor, profesor universitar undeva prin Ardeal, explică tocmai situaţia colesterolului crescut. Afli că tratamentul medicamentos nu se începe înainte de a se epuiza prescrierea unei diete alimentare corespunzătoare şi a unui program zilnic de exerciţii fizice. Îți atrage atenţia remarca profesorului cum că sportivii nu au colesterolul crescut şi, de aceea, el recomandă tuturor medicilor să ţină cont de asta.

Este momentul acela în care iei decizii hotărâte. Te oprești din a-ți administra medicaţia, care te costase o mică avere și pe care o începuseși doar de o zi - două, îți faci ordine în alimentaţie şi începi un program de sport zilnic.

După 7-8 luni, refaci analizele şi, ce să vezi!, găsești că, în mod miraculos și spectaculos, colesterolul a scăzut.

Unui amic, bolnav de gută, i s-a prescris medicaţie pentru tot restul zilelor cât mai avea de trăit. A descoperit în scurt timp că îi apăruseră aşa-zisele efecte secundare, care l-au aruncat într-o altă suferinţă. A învăţat şi el că, prin dietă şi mişcare, poate să-şi ţină în frâu boala, la medicamente apelând, pentru scurt timp, numai în caz de nevoie.

Aşa se face că tratamente scumpe şi de lungă durată ne-au copleşit. Cunoscând activitatea dintr-o farmacie a unor amici, am constatat că vânzările de medicamente au crescut exploziv.

Să facem alt exercițiu. Să pretindem că asistăm, la una dintre farmaciile din oraş, la câteva cumpărături. Iată, două pensionare au plecat cu câte o plasă plină de medicamente, pe care trebuie să le înghită, împreună cu soţii lor, într-o lună; şi asta fac deja de doi ani. Un bărbat între două vârste

mărturisește că ia în fiecare zi 14 pastile şi că asta va trebui să facă toată viaţa, dacă vrea să trăiască. Un alt individ se plânge că s-a săturat să înghită zilnic cele 10 comprimate prescrise de medic.

Interesat de fenomen, îți atrag atenţa şi spoturile publicitare la medicamente, pe care le vezi pe toate posturile TV. Într-una dintre seri, numeri, pe parcursul unei singure rubrici de publicitate, într-un interval de câteva minute, vreo şapte reclame de medicamente şi doar două de alimente. Proporţia te îngrozește.

Paradoxul se petrece chiar sub ochii noștri: oameni care dau sume mari de bani să se vindece, dar care, fără să conştientizeze, ajutaţi de un sistem medical în derivă, se vor intoxica prin consumul exagerat de medicamente.

Recitind acum teoria evoluţionistă a lui Darwin, a cărei teză spunea că ereditatea fixează variaţiile şi face posibilă acumularea lor în cursul generaţiilor, biologul admiţând ereditatea caracterelor dobândite, nu putem să nu ne punem câteva întrebări, mai în glumă, mai în serios.

Sau măcar una: specia umană, nu cumva este pe cale de a se schimba, iar *homo sapiens* să devină *homo medicatus* (omul medicamentat)?

Lecţia de istorie

Înainte de 1989, circula o glumă potrivit căreia, atunci când ţi se solicita o caracterizare pentru un salariat, întrebai imediat dacă solicitarea era de bine sau de rău. În situaţia în care ţi se spunea că este pentru promovare, deci este de bine, subiectul în cauză primea o caracterizare în care erau evidenţiate numai calităţile. Dacă era pentru retrogradare sau penalizare, deci de rău, subiectul avea numai defecte, fiind vinovat de toate problemele omenirii începând de la Adam.

Erau nişte apucături ale vechiului regim, veţi spune. Aşa este, dar ce ne facem, fiindcă aceste obiceiuri le avem şi astăzi, când avem pretenţia că ne aflăm într-o societate modernă…

Începem să avem convingerea că, de fapt, practicile sunt aceleaşi, indiferent de structura societăţii. Prea mult ne-am învăţat să trăim în minciună, să deformăm adevărul, să manipulăm, să ne urâm unii pe alţii şi toţi la un loc, să urâm realizările noastre, care nu sunt nici ale comuniştilor, nici ale capitaliştilor, ci ale poporului acesta care a trudit să le înfăptuiască.

Că este aşa, ne-o demonstrează chiar istoria, care şi ea, la rându-i, pare să aibă aceleaşi apucături. Astfel, noi, ăştia care ne uităm în gura unor istorici cu pretenţii, aflăm la fiecare schimbare de orânduire că vechea orânduire a fost

cea mai rea şi că noua ordine ne va aduce lapte şi miere, deşi nu este de fel aşa. Trist este că specialiştii de la care aşteptăm opinii competente să fie tocmai ei care falsifică realitatea, angrenaţi în fel şi fel de propagande ale vremii. Partea rea este că tinerele generaţii sunt crescute cu unele idei false, dar care li se inoculează ca adevăruri universale şi, atunci când descoperă realitatea, devin pribegi printr-o istorie încâlcită, care, deşi se vrea o reflectare a realităţii, devine de multe ori o spoială propagandistică.

Să exemplificăm.

Generaţia noastră, instruită pe o istorie aşa-zis modernă la vremea aceea şi falsă cum se spune acum, cunoaştem faptul că în toate formele şcolare care aveau ca obiect de studiu istoria, cronometrul istoric se oprea la Alexandru Ioan Cuza şi războiul de independenţă, amintindu-se în fugă de instaurarea regalităţii, sărea peste această etapă şi se continua cu orânduirea socialistă. Doar cele două războaie mondiale îşi aveau un loc în prezentarea istorică. Puţine cuvinte despre realizările acelei epoci şi foarte multe păreri despre defectele ei, menţinându-se acelaşi principiu de bine sau de rău.

La vremea respectivă, tot ce se făcuse în perioada capitalistă era rău şi trebuia distrus. Ne amintim o iniţiativă a comuniştilor, imediat după cucerirea puterii politice, când au vrut să distrugă operele lui Brâncuşi pe motiv că sunt realizări capitaliste. Au scăpat, ca prin minune, la intervenţia unor politicieni ai vremii mai educaţi, care au reuşit să oprească la timp acest gest criminal la adresa culturii.

Exemplele pot continua, dar ne vom opri aici, pentru a constata că în actualitate se întâmplă acelaşi lucru: tot răul

care este azi vine de la epoca trecută, deci tot ce a fost realizat atunci trebuie distrus. Aşa ne-am distrus industria, agricultura, cultura şi, în general, ne-am bulversat întreaga viaţă, în căutarea unor noi valori care să marcheze societatea de acum. Şi, cum spune proverbul, am căzut din lac în puţ, ne-am trezit într-o nouă fundătură.

Din nou, o parte dintre istorici încearcă să acrediteze ideea existenţei unei pete albe în istoria ţării pe perioada care s-a sfârşit în 1989. Priviţi un manual şcolar de istorie şi o să constataţi că în istoria României între 1947, când a abdicat regele Mihai, până în 1989 - este o mare pată albă.

La fel s-a întâmplat cu întreaga viaţă socială, culturală şi economică a României.

O fi de bine? O fi de rău? Ghici ciupercă…

Legile speciale, un paradox al democraţiei

Constituţia României prevede, la art. 16, următoarele:

> *"1. Cetăţenii sunt egali în faţa legii și a autorităţilor publice, fără privilegii și fără discriminări.*
>
> *2. Nimeni nu e mai presus de lege."*

Frumos grăieşte Constituţia, dar anumite caste profesionale - din cadrul cărora unii au ajuns la putere, iar alţii îi sprijină pe cei dintâi - au găsit soluţia prin care „unii sunt mai egali decât alţii". Uite-așa au descoperit legiuitorii noştri parfumul legilor speciale.

Pe drept cuvânt, Mihail Fodor scria într-un articol:

> *"Unul dintre însemnele apartenenţei la această categorie de aleşi ai zeilor pare să fie în România modernă și (cică) democratică și calitatea de beneficiar al sistemelor de pensii zise ocupaţionale, calitate care conferă „drepturi" excepţionale celor care fac parte din respectivele categorii, în raport cu majoritatea beneficiarilor sistemului naţional de pensii."*

Legile speciale, în definiţia Codului Juridic din România, sunt legile care se referă la: asistenţa medicală, munca forţată în armată, persoane cu handicap, persoane

persecutate politic şi deportaţi, revoluţionari şi veterani de război.

Aleşii noştri au considerat că la acest capitol se mai pot adăuga şi câteva legi favorabile parlamentarilor, magistraţilor, purtătorilor de uniforme etc.

Aceste categorii profesionale sunt beneficiarele unor avantaje deosebite atât în timpul activităţii, precum şi după ce ies la pensie. Vom observa că principiul „egalităţii în drepturi" a fost transpus în practică într-un mod original.

Pentru a analiza păienjenişul de legi speciale, cu exemplificările de rigoare, am putea scrie o carte numai pe acest subiect. Ne vom opri însă la câteva exemple, care, de fapt, nu numai că sunt edificatoare pentru tema pusă în discuţie, dar reprezintă practica generală pe tot tronsonul de legi speciale. La toate acestea se adaugă şi multe cazuri semnalate mereu de presă, în care unii dintre beneficiarii acestor legi şi-au inventat fel şi fel de sporuri şi alte avantaje materiale, încât ajung să-şi dubleze sau tripleze veniturile.

Ne amintim un asemenea caz, când magistraţii de la Bucureşti şi-au stabilit singuri un „spor de antenă" pentru simplul fapt că pe clădirea unde îşi desfăşurau activitatea exista o antenă pentru telefonia celulară. Motivaţia sporului era că această antenă, prin emisia electromagnetică, producea o iradiere a tuturor celor din clădire. În aceeaşi perioadă, o acţiune în instanţă a celor care lucraseră în telecomunicaţii, în sectorul civil, pentru obţinerea grupei I de muncă, fusese respinsă de magistraţi. Faptul că reclamanţii lucraseră în mijlocul a zeci de instalaţii puternic emiţătoare de unde electromagnetice, care le scurtau viaţa, încât la vârsta de pensionare nu au mai ajuns decât 25-30%

dintre ei, şi aceştia cu diverse afecţiuni grave, că omologii lor din cadrul transmisiunilor speciale, ale armatei şi ale SNCFR beneficiau de grupa I de muncă, nu a contat pentru aceşti beneficiari ai „sporului de antenă”.

Cunoaștem din proprie experiență o serie de situații în care oameni de până în 50 de ani au decedat sau au căpătat afecţiuni care s-au dovedit a fi generate de către expunerea îndelungată în câmpuri electromagnetice puternice, dar nici instituţia, nici legiuitorii din acea perioadă nu au schiţat vreun gest.

Avantajele cumulate de către cei favorizaţi de legile speciale au fost completate şi de prevederi privind pensiile. Aşa s-a ajuns la situaţia în care, în timp ce legea stabileşte vârsta de pensionare la 65 de ani, favorizaţii primesc pensie la 50 de ani, cu drept de muncă. Bineînţeles, și cuantumul pensiei devine, de regulă, mai mare decât avuseseră salariul.

Să nu mai spunem că aceste categorii de personal nu au contribuit ca toţi ceilalţi la fondurile de pensii publice.

Suntem de acord cu poziţia lui Mihai Fodor, care, la întrebarea: „Cine merită pensii de favoare?”, răspunde:

> *“Răspunsul corect ar fi unul singur. Nimeni! Pentru că nimeni n-a avut contribuţii mai mari în raport cu alţii la puşculiţa comună. Pentru că nici rata demografică şi nici perspectivele economiei româneşti (europene și mondiale) nu îndreptăţesc alocarea discreţionară de resurse din punga şi aşa vlăguită a unui stat aflat la limita subzistenţei.”*

Ne răsună în urechi un dialog versificat din *Câinele și căţelul* lui Grigore Alexandrescu:

„- Noi, fraţii tăi?!,
răspunse Samson plin de mânie,
Noi, fraţii tăi, potaie?!
O să-ţi dăm o bătaie
Care s-o pomeneşti.
Cunoşti tu cine suntem, şi ţi se cade ţie,
Lichea neruşinată, astfel să ne vorbeşti?
- Dar ziceaţi... - Şi ce-ţi pasă?
Te-ntreb eu ce ziceam?
Adevărat vorbeam,
Că nu iubesc mândria şi că urăsc pe lei,
Că voi egalitate, dar nu pentru căţei.
Aceasta între noi adesea o vedem,
Şi numai cu cei mari egalitate vrem."

Paradoxul aprecierilor postume

De câţiva ani buni, suntem atenți la subiectul acesta, pe care, astăzi, îndrăznim să-l și atacăm.

Am citit foarte multe biografii ale unor pictori, sculptori, scriitori, oameni de ştiinţă care au murit în sărăcie, neapreciaţi de nimeni, dar care după moarte au devenit celebri. Ne-am pus întrebarea dacă informaţiile pe care le deţinem sunt reale sau totul este un mit. Nu puteam răspunde acestei curiozităţi decât investigând vieţile acestora. Dacă este un mit sau nu, vom vedea în exemplele pe care le vom da în continuare, iar dacă este adevărat, vom încerca să dezlegăm cauza acestui paradox, a artistului neapreciat în timpul vieţii, dar superapreciat după ce moare.

Spre surprinderea noastră, am găsit o mulţime de astfel de cazuri, dintre care vom expune doar pe cele mai edificatoare. Pentru a nu genera confuzie sau interpretări greşite, vom prezenta exemplele în ordinea cronologică a naşterii autorilor în cauză.

*

Primul este fizicianul, matematicianul, astronomul şi filosoful italian Galileo Galilei, născut la 15 februarie 1564 şi mort la 8 ianuarie 1642, cunoscut azi ca „părintele astronomiei moderne”, „părintele fizicii moderne”, „părintele ştiinţei moderne”. Contribuţia sa în domeniul astronomiei a

fost remarcabilă. Confirmarea, în urma observaţiilor prin telescop, a fazelor planetei Venus, descoperirea celor patru sateliţi ai lui Jupiter şi analiza petelor solare sunt numai câteva dintre aceste contribuţii. Susţinând copernicanismul şi astfel heliocentrismul faţă de viziunea oficială a vremii, geocentrică, cum că Pământul ar fi centrul universului, a întâmpinat o puternică opoziţie, care l-a adus în faţa unui tribunal laic, care l-a excomunicat şi l-a condamnat la închisoare pe viaţă. În aceste condiţii, a fost obligat să retracteze ceea ce declarase şi a fost judecat din nou, de către un tribunal inchizitorial, care a schimbat sentinţa, în sensul că, fiind găsit suspect de erezie, a fost pus sub arest la domiciliu. Începând cu 1634, a locuit în casa de la ţară, lângă Florenţa. În 1638, a orbit complet, iar bolile aveau să-i scurteze viaţa. În anul 1642, a murit, după mai multe crize de febră, palpitaţii, hernie şi insomnie. Oasele sale se odihnesc în basilica “Santa Croce” din Florenţa.

Meritele sale au fost recunoscute mulţi ani mai târziu, când oamenii de ştiinţă au proclamat contribuţia sa ştiinţifică. A fost primul astronom care a făcut observaţii asupra Lunii, Soarelui şi Căii Lactee. În 1612, observase planeta Neptun, dar nu a realizat că era vorba de o planetă. Dar a fost primul care a vorbit despre munţii şi craterele lunare, descoperind libraţia, cu cele trei forme: longitudinală, latitudinală şi diurnă.

Albert Einstein l-a considerat „părintele ştiinţei moderne”. Toată lumea cunoaşte contribuţia lui Galileo Galilei, nu numai în domeniul astronomiei, dar şi a tehnologiei, a fizicii, a matematicii, iar scrierile sale din domeniul dinamicii, ştiinţa mişcării şi mecanică au stat la

baza multor tratate ştiinţifice de mai târziu. Abia în 1992, Papa Ioan Paul al II-lea a recunoscut erorile comise de tribunalul bisericesc, iar în 2008 s-a propus reabilitarea lui Galilei, prin ridicarea unei statui în interiorul Vaticanului.

*

Sărim aproape 200 de ani, la „tatăl geneticii moderne”, Johann Gregor Mendel, călugăr şi cercetător ştiinţific, născut în iulie 1822, în Cehia. La Universitatea din Viena a studiat fizica, botanica, entomologia, paleontologia. Este cunoscut prin „Legile eredităţii”. Toate rezultatele obţinute în urma cercetărilor sale au fost respinse la vremea aceea, el murind în 1884, ignorat complet de către comunitatea ştiinţifică. Abatele care i-a succedat chiar i-a ars lucrările găsite. A fost recunoscut abia în secolul XX, când trei oameni de știinţă au redescoperit legile eredităţii.

*

Următorul pe lista noastră este pictorul postimpresionist francez Eugene Henri Paul Gauguin, născut la Paris în anul 1848. Viaţa i s-a derulat, cum a afirmat el însuși, “între mizerie şi epuizare, călătorii şi disperare”, dar opera creată a fost extraordinară.

Supărat, dezamăgit de viaţa tumultoasă pariziană, s-a retras în afara lumii zbuciumate pe-o insulă, Tahiti, şi a creat genial, cucerindu-şi faima mondială.

De remarcat, însă, că Gauguin a fost şi sculptor. La Musee d’Orsay, din Paris, se află două sculpturi ale sale (25-27 cm.), cu perle: *L’Idole à la perle* şi *Idole à la coquille*, amândouă din 1892.

Gauguin ajunge întâmplător în Tahiti, sfătuit de prietenul său, Emile Bernard, îndrumându-l către “La Societé Français de Colonisation”. Dar, culmea ironiei, Societatea nu-l consideră un om serios, nici pe el, nici pe însoţitorii săi. Totuşi, Ministrul Artelor îi oferă o reducere a biletului de călătorie şi, cu banii din vânzarea unor tablouri, se îmbarcă din Marseille spre Tahiti la 1 aprilie 1891. Pe atunci, vaporul făcea mai mult de două luni.

La Pape’ete, capitala Tahiti-ului, Gauguin pictează portrete din înalta societate. Contemporanii îl consideră un pictor vulgar şi netalentat. Cam aşa se-ntâmplă deseori... posteritatea trebuie să te recunoască!

Gauguin se retrage de la oraş într-un sat, Mataiea, la 40 km de Pape’ete, dedicându-se picturilor, înfăţişând tahitieni. Se repatriază la 14 iunie 1893, aducând cu el la Paris 66 tablouri, sperând să devină celebru.

Îşi scrie şi jurnalul *Noa-Noa*, sprijinit de amicul său Charles Morice, în care prezintă viaţa din Tahiti ca paradisiacă, iar pe europenii din Pape’ete ca pe nişte personaje groteşti.

Doi ani în Franţa petrecuţi, dar pictura lui este neînţeleasă, dă naştere şi la scandaluri.

Soţia, Mette Gad (olandeză), îl lasă. Rănit grav la gambă. Fără bani... Decide să se întoarcă la Pepe’ete, unde ajunge la 9 septembrie 1895. Datorită moştenirii de la un unchi, îşi poate plăti biletul de vapor.

Se instalează la Ponaania, la 12 km de capitală, undeşi construieşte o căsuţă. Dar sănătatea i se degradează mereu. Când la spital, când pictând (deşi în dureri continue), când căutând după bani.

Ultima sa reşedinţă este insula Hivaoa, satul Atuona, din Arhipelagul Marchizelor. Gauguin îşi stabileşte atelierul său şi are perioade prolifice de creaţie (anul 1902), dar şi conflicte cu autorităţile religioase şi poliţieneşti.

Pictura lui e dificilă: figuri enigmatice, femei robuste, un cal verde... Reuşeşte să semneze un contract cu Vollard, un comerciant de tablouri. În ultimele luni de viaţă, nu mai poate lucra decât cu injecţii cu morfină. Moare la 8 mai 1903, unde astăzi se află celebra sa tombă din Atuona. Episcopul Marchizelor, Monseniorul Martin, nota în jurnalul său:

> *Moartea subită a unui personaj trist, artist de renume, duşman al lui Dumnezeu şi a tot ce este onest!*

Gauguin a fost controversat ca pictor. Tablourile sale cu femei tahitiene (astăzi recunoscute mondial) erau considerate urâte...

Cu toate acestea, amatori de artă din toată lumea merg în Tahiti pentru a înţelege personalitatea acestui om dificil. Motiv pentru care s-a şi înfiinţat Muzeul Gauguin pe insulă în 1984.

*

Părăsim descrierile despre Gauguin pentru a spune câteva cuvinte şi despre prietenul şi colaboratorul său, Vincent Willem van Gogh, născut în Olanda la 30 martie 1853. Colaborarea lor a durat până când, într-o criză de nebunie, van Gogh l-a atacat cu briciul pe colaboratorul său. Gauguin a fugit, iar van Gogh, în criză fiind, şi-a tăiat urechea.

Van Gogh a suferit de mai multe boli, dar afecţiunile psihiatrice au fost cele mai grave. Boala avea să-şi lase

amprenta şi asupra operei sale. Deşi a realizat peste 2000 de opere de artă, dintre care aproximativ 900 de picturi, a trăit neapreciat. A devenit cunoscut şi a căpătat un renume mondial abia după moarte.

Portretele, peisajele - printre care *Lan de grâu cu chiparoşi*, *Lan de grâu cu corbi*, *Vaza cu 12 floarea-soarelui*, *Irişi* - şi cele câteva autoportrete sunt faimoase în toată lumea.

Viaţa lui van Gogh s-a derulat între pictură şi boală, între perioadele de creaţie maximă şi patima pentru fumat şi băut, care i-au agravat tulburările psihice, între desele vizite la medic şi accesele de nebunie (în 1889, în timpul unei crize, a înghiţit culorile). La 27 iulie 1890 a ieşit să picteze pe câmp, dar s-a întors împuşcat în piept, iar în noaptea de 29 iulie 1890 avea să moară sub privirile neputincioase ale fratelui său Theo. Nici până astăzi, diverşii biografi nu au căzut de acord asupra morţii sale: unii susţin că este vorba de sinucidere, alţii că ar fi fost împuşcat din greşeală de doi băieţi. Cunoscându-i preferinţele, fratele său i-a împodobit sicriul şi camera cu floarea soarelui.

Opera sa avea să fie recunoscută pentru prima dată abia după 11 ani de la moarte, când, la Paris, i-au fost expuse 71 dintre creaţii. Operele sale au început să fie apreciate în toată lumea, iar tablourile sale au început să se vândă cu sume record.

*

Lăsăm în urmă uluitoarea operă a lui van Gogh, pentru a ne întoarce pe plaiurile noastre, la filosoful, medicul militar şi scriitorul român Ştefan Odobleja.

„Părintele ciberneticii”, aşa cum este cunoscut după ce a scris *Psihologia consonantistă*, s-a născut la 13 octombrie 1902 în Mehedinţi şi a murit la 4 septembrie 1978 la Drobeta Tr. Severin. Contribuţia sa ştiinţifică a fost ignorată mult timp, recunoaşterea producându-se abia în 1989, când a fost ales post-mortem membru al Academiei Române. Reproducem un fragment din cartea *Viaţă, spaţiu şi timp în infinit* al unuia dintre coautorii acestui volum, Andruşa R. Vătuiu, unde găsim câteva referinţe despre Ştefan Odobleja:

> *“Uneori îmi fuge gândul la ratările pe care le-am avut în viaţă, când, cunoscând oameni deosebiţi, specialişti de mare clasă, vizionari şi cercetători ai speciei umane şi ai proceselor psihoenergetice, nu am avut timpul sau nu am avut ocazia să dezbat aceste lucruri cu ei. Mă simt mai sărac şi neputincios.*
>
> *Amintesc pe academicianul post-mortem Ştefan Odobleja, pe care am avut onoarea să-l cunosc, fiindu-mi vecin, la câteva case de casa mea părintească din Drobeta Turnu Severin, pe strada care-i poartă azi numele.*
>
> *Mă întâlneam mereu cu bătrânul modest, cu capul acoperit de o pălărie cu borurile lăsate aiurea, ce îşi ducea viaţa într-o căsuţă mică din fundul curţii. Ne salutam, schimbam câteva cuvinte şi nu puteam să-mi imaginez la acea dată, de unde provenea o anumită sclipire inteligentă a ochilor, care deşi trişti, se făceau remarcaţi, eclipsând hainele modeste pe care le purta.*

> *Eram prea tânăr şi neinstruit atunci, abia după mai mult timp am aflat că vecinul meu era un eminent om de ştiinţă, părintele ciberneticii, autorul* Psihologiei consonantiste. *Pe cât era de mare valoarea lui ca om, medic militar şi savant, pe atât a fost uitat de regimul trecut şi lăsat să moară într-o dezinteresată nepăsare. De fapt, şi în brambureala actuală mi-a fost dat să aud un om de ştiinţă român care îşi revendica, pe micul ecran, paternitatea ciberneticii în totalitate, aruncându-l într-o uitare de neînţeles pe cel ce a fost Ştefan Odobleja."*

Recunoaşterea valorii operelor sale s-au materializat nu numai prin alegerea sa post-mortem, ca membru al Academiei Române, dar şi prin publicarea lucrărilor sale, precum şi înfiinţarea, în onoarea sa, a Academiei de Cibernetică din Elveţia.

*

Revenind în prezent şi răsfoind presa, am găsit, într-un ziar gorjan din 2015, povestea unei tinere artiste din Târgu-Jiu care a plecat departe de ţară, pentru că cei de acasă nu au acceptat-o, nu au înţeles-o. În S.U.A., în schimb, a fost foarte apreciată, iar în Cehia, unde locuieşte acum, îşi dezvoltă propria afacere în domeniul artei.

> *"Am simţit că am atât de multe să dau din punct de vedere artistic şi profesional, iar din păcate România nu a înţeles asta. Faptul că nu am fost înţeleasă şi apreciată acasă, m-a întărit să caut oportunităţi în altă parte,"*

declara Gabriela Iancu. Nu comentăm, dar o reţinem spre exemplificare.

*

Vedeţi, dragii noştri cititori, astfel de situaţii au existat, există şi vor exista cât timp vor exista oameni pe acest pământ.

Acest paradox al aprecierilor postume, sau al aprecierilor obţinute în afara arealului în care trăieşte autorul unei creaţii, ne-a provocat la o analiză pe această temă.

O operă de artă sau o creaţie oarecare, de ce nu este apreciată întotdeauna de către observatorii locali, care nu se sensibilizează decât după ce această creaţie a fost apreciată în altă parte, sau după ce autorul a murit? Care este mecanismul acestei situaţii?

I.L. Caragiale scria:

> *"Vrei să cunoşti lucrurile? Priveşte-le de aproape.*
> *Vrei să-ţi placă? Priveşte-le de departe!"*

Din punct de vedere al filosofiei structurale, Caragiale nu poate fi combătut. Dar acest principiu nu poate fi aplicat exemplificărilor noastre, care se referă la atitudinea unora sau altora, care, aflaţi în faţa aceleaşi creaţii, o apreciază diferit, de cele mai multe ori aprecierile fiind direct proporţionale cu distanţa dintre autorul creaţiei şi observator.

Care este explicaţia acestui fenomen? Analizând foarte multe astfel de cazuri, printre care se regăsesc şi unele experienţe ale noastre, ale autorilor, am găsit o singură explicaţie logică.

Deşi pare paradoxal, am constatat că observatorul unei creaţii realizează o conexiune psihică, nu atât pe baza analizei operei care-i stă în faţă, ci mai degrabă pe imaginea pe care o are deja stocată în memorie despre autor. Deci, observatorul nostru, are tendinţa să judece o operă, nu după calitatea ei, ci după cum l-a receptat pe autor. Astfel, opera este de cele mai multe ori apreciată după cum este apreciată imaginea autorului în mediul din jurul său.

Cred că expresii de felul: “S-a apucat şi prăpăditul acela să cânte!”, “Cine îşi pierde vremea ascultând prostiile lui?” sau “Acesta este în stare să scrie poezii? Fugi domnule, de aici!”, sunt deja păreri bine cunoscute.

Dacă autorul se bucură de oarecare apreciere locală, toţi observatorii vor face risipă de elogii, chiar dacă opera este mai slăbuţă.

Observaţia colectivă devine, deci, nu o apreciere a valorii sau importanţei unei opere oarecare, ci, mai degrabă, o apreciere a autorului. În acest clişeu se încadrează nu numai “dificilul” Gauguin sau “nebunul” van Gogh, dar şi toţi ceilalţi artişti, care au devenit celebri după moarte sau după ce şi-au câştigat renumele departe de mediul în care trăiau.

Dorim numai să mai amintim cazul lui Costel Busuioc, tânărul zidar cu excelente calităţi vocale, care a fost descoperit departe de ţară, a fost promovat, iar în prezent este un renumit cântăreţ de operă, mai cunoscut în întreaga lume decât acasă.

În momentul în care, observatorul nostru nu mai deţine informaţii despre autor, fie acesta este de undeva foarte departe sau a murit, analiza lui se opreşte numai asupra operei.

Abia acum, observatorul încearcă să caute mesajul operei pe care o analizează, să vadă sensibilitatea cuvântului, a culorii sau a interpretării, să urmărească mecanismul prin care opera degajă anumite stări sufleteşti sau împinge spre reflecţii, să observe tehnica de ilustrare a unor aspecte complexe prin diverse metode, sau crearea de antagonisme cu scopul de a evidenţia o anumită stare, să analizeze îmbinarea părţilor componente într-un tot unitar care îi va da acestuia încărcătura de care are nevoie.

Indiferent că este în discuţie cuvântul, culoarea sau sunetul, caracteristica este comună tuturor creatorilor de artă, creatorilor de frumos, aceşti oameni sensibili care reușesc prin operă să ofere celor din jur o parte din spiritul lor, care nu se vede nici prin îmbrăcăminte, nici prin profesie sau mod de viaţă, ci străbate indirect numai prin suflul creaţiei lor.

Putem crede că acest paradox se datorează unei erori umane, căreia îi cad victime destui creatori de opere.

Paradoxul economic al lui Easterlin

Produsul intern brut, cu denumirea prescurtată PIB, este indicatorul macroeconomic care reprezintă valoarea produselor din toate ramurile de activitate din interiorul unei țări în interval de un an.

Acest indicator este folosit ca un mijloc de măsurare a bunăstării și calității vieții. Dacă împărțim PIB-ul la numărul de locuitori, obținem PIB-ul pe cap de locuitor, indicator des folosit în raportările statistice.

Conform Institutului Național de Statistică, produsul intern brut al României a crescut constant. Astfel, dacă în anul 2000, PIB-ul era de 116,7 miliarde RON, în 2014 a ajuns la 900 miliarde RON.

Conform acestei evoluții crescătoare, ar însemna. după părerea unora, o creștere corespunzătoare a nivelului de trai. Dar, practic, am văzut cu toții că fenomenul a fost invers. Să nu mai spunem că PIB-ul poate fi ajustat - sau chiar falsificat - prin modificarea valorii banilor sau a ratei inflației. Deci, acest indicator nu este cel mai fericit mecanism pentru măsurarea bunăstării și calității vieții, a nivelului de trai.

Specialiștii cunosc faptul că, de multe ori, acest indicator, ajustat, poate ascunde o scădere a nivelului de trai, dar este folosit întotdeauna de către guvernanți pentru a prezenta în roz o situație economică oarecare.

La nivel mondial, s-a constatat că un alt indicator Consumul Individual Efectiv (AIC) reflectă mai fidel bunăstarea unui cetățean.

Profesorul de economie de la University of Southern California, Richard Easterlin, membru al Academiei Naționale de Științe a S.U.A., a atras atenția asupra faptului că o creștere a PIB nu e însoțită în mod necesar de o îmbunătățire a nivelului de trai.

Teoria sa este cunoscută sub numele de *paradoxul lui Easterlin*. El apreciază că politica guvernamentală nu trebuie să se concentreze asupra creșterii economice sau a PIB, ci mai degrabă pe creșterea satisfacției vieții sau indicele de fericire național brut.

În România, analizarea nivelului de trai din diferitele județe ale țării s-a făcut prin urmărirea a șapte indicatori: rata șomajului, salariul mediu net câștigat de angajați, PIB – ul pe cap de locuitor, speranța de viață, rata criminalității și suprafața spațiilor verzi din zonele urbane.

Se poate vedea și din această situație faptul că PIB-ul pe cap de locuitor poate influența nivelul de trai numai în cazul în care toți ceilalți indicatori ar rămâne constanți, ceea ce practic, nu este posibil.

De fapt, nu trebuie să fii mare economist pentru a identifica acest paradox care, deși a stârnit unele controverse între specialiști, noi l-am simțit și îl simțim cu prisosință.

Paradoxul eficienței fiscale

Un prieten ne istorisește o pățanie, prilej pentru noi de a documenta un nou paradox civic cotidian:

> *Într-una din zile, o zi obișnuită ca toate celelalte, în timp ce îmi beam cafeaua de dimineață cu gândul la ce aveam de făcut în perioada următoare, mi-am amintit că trebuie să ajung neapărat la fisc pentru a-mi plăti o taxă ce se apropia de termenul scadent. Mi-am întins picioarele sub masă într-un semn de indiferență, zicându-mi că mai este timp, așa că nu trebuie să mă grăbesc.*
>
> *Dar mecanismele din cutia craniană, bâzâind necontrolat, m-au determinat după câteva minute să sar de la masă și să încep să mă îmbrac. Ceva din mine mă împingea să rezolv situația. Înțelegeam impulsul, deoarece îmi cunoșteam obiceiul de a-mi rezolva problemele cât mai repede cu putință.*
>
> *Soarele fiind deja pe cer în acea zi de vară, a fost suficient să îmbrac un tricou și un pantalon sport, să-mi iau actele și să ies în stradă uitând cu totul de ceașca cu cafea rămasă pe jumătate.*
>
> *După 15 minute, aveam să pătrund în clădirea impozantă a fiscului, o clădire cu fațada*

din sticlă neagră ce domină autoritară împrejurimile. Intrând în holul uriaş, pavat cu gresie porţelanată şi marmură, m-a izbit un aer rece de peşteră.

M-am prezentat în fața unui ghișeu pentru a mă informa unde trebuie să-mi plătesc respectiva taxă. O duduie amabilă mi-a explicat traseul ce trebuia să-l urmez.

Conform indicaţiilor, am pornit pe scări până la un birou de la etajul I, la funcţionara care răspundea de respectiva taxă.

Am bătut la uşă politicos, am intrat şi am explicat pentru ce venisem. Tânăra funcţionară, după ce mi-a solicitat datele de identificare, m-a căutat în calculator şi mi-a listat o fişă cu suma ce o aveam de plătit. Am mulţumit frumos şi m-am întors la parter, la un geam unde văzusem că scrie casierie.

Aici, câţiva oameni care se dovediseră mai rapizi ca mine stăteau la coadă pentru diverse plăţi. Într-un târziu, venindu-mi rândul, am prezentat doamnei din spatele geamului hârtia primită şi banii care trebuiau. Doamna a zâmbit şi mi-a spus jenată:

- Ştiţi, trebuie să mergeţi mai întâi la colega mea de alături să vă scrie chitanţa şi după aceea veniţi la mine să plătiţi.

M-am aşezat frumuşel la încă o coadă ce era în faţa geamului indicat şi am aşteptat să-mi vină rândul.

După vreo 15-20 minute, am reuşit să ajung în faţa altei funcţionare ce mi-a luat hârtia obţinută de la etajul întâi. După câteva minute, s-a auzit ţăcănitul unei imprimante vechi cu ace. Văzând figura mea surprinsă, femeia a zâmbit şi s-a scuzat.

- Durează puţin! Imprimanta este veche şi listează destul de greu.

În sfârşit, chitanţa a fost gata, am luat-o şi cu ea în mână m-am îndreptat spre geamul unde fusesem înainte. Dar, între timp, coada crescuse şi a trebuit să mai aştept destul de mult.

Rotiţele din cap începuseră să se agite aiurea. Memoria mă ducea cu ceva ani în urmă, când nu era introdusă încă tehnica de calcul. Aveai de plătit ceva anume? Te prezentai la ghişeu, ţi se luau banii, ţi se da o chitanţă scrisă cu mâna şi plecai. Acum, în era calculatoarelor şi a reţelelor informatice e nevoie să treci pe la trei birouri pentru a realiza acelaşi lucru. Ceva mintea mea nu pricepea. Sunt eu prost sau ăştia au inventat şi eficienţa negativă? Să plâng?... Să râd?... Un sentiment ciudat mă furnica prin tot corpul.

- De ce simplu când se poate complicat!, m-a trezit din gânduri un bărbat nemulţumit ca şi mine, aflat undeva în spatele meu.

- Ăştia nu sunt în stare nici să ia banii, că de făcut, nici pomeneală!, a completat altul, la fel de iritat.

M-am uitat la ceas. Pierdusem destul timp şi începeam să-mi pierd şi răbdarea. O undă de îngrijorare m-a cuprins în timp ce citeam plictisit câteva afişe lipite pe geam. Pe unul scria programul casieriei: 9-12:30 şi 14:00-16:00. Am privit din nou ceasul. Era 12:15.„Să vezi că nu ajung în timp util şi mă amână pentru după-amiază, mi-am zis în gând. O nelinişte mă cuprinsese involuntar şi stăteam, cum se zice în popor, ca pe ace.

Ceasul ticăia... 12:20... 12:25... Mai am în faţă două persoane. La exact 12:30 am reuşit să împing prin geamul ghişeului chitanţa şi banii.

- Aţi reuşit să ajungeţi?, m-a întrebat casiera. Era cât pe aici să închid geamul.

A numărat banii, a semnat şi ştampilat chitanţa şi... ura!... Am reuşit să-mi plătesc impozitul!

Am părăsit clădirea mulţumit de performanţa mea. Aerul cald de afară m-a cuprins ca într-un cuptor, dar mintea mea rămăsese undeva pierdută printre rotiţele ce se învârteau haotic, fiindcă nu înţelegeam anumite lucruri.

- Domnule, mi-am zis, cât de deştepţi trebuie să fie mai marii fiscului ca să realizeze o astfel de "eficienţă" fiscală?... Sau a resurselor umane?... Ce mai!... Maşina perfectă de tocat timpul şi nervii cetăţenilor!

Paradoxul unor finanţări sociale

Un paradox rostit pe Radiosimplu (96,4 FM):

> *„România e ţara în care câinii sunt comunitari,*
> *iar copiii sunt ai străzii."*

Odată cu instaurarea democraţiei, cu libertatea de exprimare şi de asociere, au apărut o sumedenie de ONG-uri care se ocupă de protecţia animalelor, dar mai mult a câinilor. Într-o societate normală, este logic să existe o astfel de preocupare, care nu face decât să sensibilizeze autorităţile şi opinia publică asupra necesităţi stabilirii unor norme privind protecţia animalelor.

Există tendinţa unor cetăţeni de a chinui animalele din jurul nostru, numai pentru singurul motiv că se află prin apropiere şi nu se pot apăra. Așa ceva nu trebuie tolerat şi este bine ca cineva, cum sunt aceste ONG-uri și persoanele iubitoare de animale, să intervină în direcţia normalizării situaţei.

Dar această grijă nu trebuie să eclipseze grija pentru oameni. Ne-a surprins poziţia unor iubitori de animale care au intervenit şi s-au pronunţat zgomotos în favoarea unor câini care au rănit sau au ucis copii și adulţi. Astfel de aspecte iarăși nu trebuie tolerate. Instituţiile abilitate ale statului ar trebui să fie ferme în aplicarea unor măsuri care să apere în primul rând omul. Nu trebuie să persecuţi animalele, dar nici să cazi în extrema cealaltă.

Sub presiunea iubitorilor de animale şi din dorinţa de a nu subţia rândul celor care le dau votul, aleşii neamului au reuşit să aplice unele măsuri bizare şi de neînţeles. De aceea, s-a ajuns ca problema animalelor să devină o problemă naţională, care presupune eforturi bugetare uriaşe, iar problema copiilor abandonaţi, a oamenilor fără adăpost şi care se hrănesc din gunoaie, a bătrânilor neajutoraţi care mor în case de foame şi frig, nu interesează pe nimeni.

O documentare sumară permite identificarea paradoxului acestor finanţări care arată câtă grijă avem de semenii noştri. Potrivit declaraţiilor reprezentanţilor primăriei Bucureşti, întreţinerea în adăpost a unui câine se ridică la 10 lei pe zi. În acelaşi timp, întreţinerea unui om într-un azil de bătrâni costă 8 lei pe zi, iar bugetul aprobat pentru un refugiat care este cazat într-un centru de primire este de numai 5,4 lei pe zi.

Nu poţi să nu te întrebi: cine duce o viaţă de câine?

Trebuie neapărat spus că, în Suedia, statul cheltuie pentru fiecare vârstnic aflat internat într-un cămin de bătrâni suma de 3.000 euro pe lună, iar pentru cei cu dizabilităţi, care necesită asistenţă medicală permanentă şi o atenţe sporită, bugetul este de 10 ori mai mare.

Paradoxul grănicerului

Era undeva prin anii 80 ai secolului trecut. O Dacia verde rula pe străzile unui oraș dunărean. La volan, un tânăr ce privea atent mașinile ce veneau din sens invers. Era foarte mândru de mașina lui și căuta să o ferească de orice fel de zgârietură. Circula cu atenție peste toate denivelările drumului, pentru a nu crea șocuri mecanice în articulații.

Deși se mutase în localitate de aproape doi ani, nu înmatriculase mașina în județ, așa că circula cu numărul vechi, înregistrat undeva în Ardeal.

Reușise, printr-o conjunctură favorabilă, să obțină un număr cu trei cifre, care, la acea vreme, constituia mândria șoferului. Este foarte adevărat că exista și un avantaj în trafic, deoarece miliția nu prea controla mașinile cu numere mici.

Între timp, mașina se apropiase de grădina pe care tânărul o avea poziționată pe marginea apei. A ridicat piciorul de pe accelerație, fiindcă intrase pe un drum din zona de frontieră, unde existau puncte de control grăniceresc. În zona de frontieră, existau pe toate drumurile puncte fixe de control, cu cabină și barieră, unde ți se verificau toate actele înainte de a fi lăsat să treci mai departe.

De regulă, cei care aveau proprietăți în zona de frontieră erau cunoscuți și erau lăsați să treacă, fără a mai fi legitimați.

Cunoscând acest lucru, tânărul nostru a încetinit pentru a permite militarului să-i ridice bariera. Dar cum bariera nu se ridica, a fost obligat să aștepte venirea grănicerului aflat în post. Militarul, o figură nouă, a ieșit din ghereta de tablă și i-a solicitat documentele. A studiat actele mașinii și buletinul șoferului, după care a stabilit:

- Nu aveți voie să mergeți mai departe! Unde vroiați să ajungeți?

- Merg la grădina mea, care se află la un kilometru de aici. După cum ați văzut din acte, sunt localnic.

- Da, așa este, însă am niște ordine clare să nu las să treacă mașinile înmatriculate în alte județe!

- Domnule, nu înțelegi că sunt localnic?

- Dumneavoastră puteți trece, dar mașina nu are voie. Puteți să o lăsați aici!

- Băi frate, stai puțin! Dacă m-ai opri pe mine, fiindcă ți-ar fi frică să nu fug peste graniță, aș înțelege! Dar mașina?... Ea trece granița peste Dunăre?

Militarul era politicos, dar de neclintit. Norocul a fost că, în timp ce ei discutau, a venit ofițerul de serviciu, care inspecta posturile, și a făcut ordine, promițând că va trece în consemnul postului numărul mașinii, pentru a nu mai fi suspiciuni și controale inutile. La vremea aceea, dacă vroiai să înnoptezi pe proprietate, trebuia anunțată unitatea de grăniceri.

Existând multe încercări de forțare a trecerii nepermise a frontierei, grănicerii își intensificaseră supravegherea în zonă. Doi ani mai târziu, în 1989, s-a schimbat regimul, dar regulile din frontieră s-au mai menținut încă ceva vreme…

Paradoxul lui Hipocrate

Un prieten ne spune povestea paradoxală a unei întâmplări (aproape) banale:

> *Deși eram în plină iarnă, soarele blând de dimineață m-a scos pe terasa casei, de unde mi se deschidea panorama către Dunăre. Am privit surprins termometrul agățat pe rama ferestrei. Cele 8 grade Celsius pozitive mă duceau cu gândul la diminețile de primăvară care urmau să vină abia peste aproximativ două luni de zile. Soarele apărut din spatele dealurilor își arunca razele călduțe, care mă cuprindeau ca o mantie binefăcătoare și mă împingeau spre o stare de beatitudine.*
>
> *Deși buletinul meteo din ziua anterioară anunțase temperaturi de plus 13-14 grade, imaginea care mi se derula prin față mi se părea ireală. O claritate a atmosferei, care accentua și mai mult luminozitatea din jur, îmi sugera o imagine de basm. Dunărea, de un albastru intens, curgea liniștită în drumul său spre Marea Neagră.*
>
> *În golful din fața casei, rațele sălbatice zbenguiau voioase, iar doi- trei pescăruși planau în căutarea bancurilor de pești.*

Am tras aer în piept și, simțindu-mă dintr-o dată revigorat, am pornit vesel să rezolv problemele ce îmi stăteau în față. Iată ce frumoasă poate fi viața!, mi-am zis în minte, sperând să am o zi de excepție.

Ședința de dimineață a decurs bine, dialogurile au fost liniștite, constructive și au deschis noi căi de colaborare. Întors în birou, analizam o situație statistică a rezultatelor pe ultimul trimestru al anului trecut, comparativ cu perioadele anterioare, când țârâitul enervant al telefonului m-a smuls din lumea cifrelor.

Am privit ecranul verde al telefonului. Aveam un apel privat.

- Da!, am răspuns.

- Bună! Avem o problemă!

La capătul celălalt al firului, tonul agitat al soției mi-a semnalat ceva grav. În câteva cuvinte, am aflat că mama-soacră, care locuiește împreună cu sora soției la o distanță de 100 km, căzuse în curtea casei și se pare că își fracturase un picior. Fusese anunțată salvarea undeva pe la orele 13:00, care trebuia să transporte accidentata la Serviciul de Urgență al Spitalului Județean. Hotărând să ajungem la Spital, ne-am îmbarcat în mașină și am plecat la drum.

Celularul a bâzâit în buzunarul hainei. Cumnata mea mă anunța că aștepta salvarea de două ore și nu știa ce să facă. Am liniștit-o și am sunat eu la 112.

Prin intermediul operatoarei de la 112, am vorbit cu cineva de la ambulanța județeană. O voce grăbită m-a anunțat că nu are nicio mașină disponibilă. Cel mai probabil va mai dura poate o oră, o oră jumătate. Și, trosc! A închis.

- Ce este?, m-a întrebat curioasă soția.

- O duduie foarte amabilă și-a cerut scuze că nu are pentru moment o mașină disponibilă, i-am răspuns.

Cu o maximă operativitate, ambulanța cu bolnava a intrat la Urgență după patru ore. Accidentata, așezată pe o targă, a fost lăsată pe un hol la intrarea serviciului de urgență. Mă uitam în jur. Lume multă și foarte mulți purtători de halate albe.

Unii se agitau dintr-o parte în alta, alții în grupuri restrânse își povesteau pesemne întâmplări vesele, fiindcă râdeau cu gura până la urechi.

O asistentă, în spatele unui birou, completa fișele bolnavilor sosiți la urgență.

- Cine este X?, a strigat ea tare pentru a fi auzită și din camerele alăturate.

- Eu sunt!, a răspuns o tânără, de undeva dintr-o sală alăturată, la o distanță de 10-12 metri.

- Ai avut ciclu?

- Poftim?

- Ce, nu auzi? Te-am întrebat dacă ai avut ciclu? Ai urinat înainte de a veni?

Dintr-o dată, se făcuse liniște. Toată lumea a tăcut pentru a permite asistentei să-și ducă la capăt dialogul. Am fost impresionat. Atâta delicatețe și preocupare de a asigura intimitate actului medical nu mai întâlnisem. Am privit spre sala de unde se auzise glasul tinerei. Ușa, deschisă la perete, la permitea tuturor celor intrați la Urgență să vadă cum se dezbracă femeile și bărbații de-a valma, pentru a fi consultați.

- Fantastic!, rosti soția, privind uluită. Uite, aici, ești ca la… abator.

- Lasă, dragă, au și ei probleme, trebuie să înțelegem.

Trecuse deja o oră și jumătate de când mama-soacră zăcea pe targa lăsată pe hol și nimeni nu venise să vadă despre ce este vorba. Interesându-mă de medic, una dintre asistente mi-a răspuns:

- Domnul doctor mai are doi pacienți de văzut, după aceea vine și la dvs.

Într-un târziu, un brancardier a luat bolnava și a transportat-o pe secție, pentru radiografie. Ne-am așezat pe una dintre băncile aflate pe holul secției. Privind în jur, am început să zâmbesc fără să vreau. Banca pe care stăteam, făcută dintr-o structură metalică cu bare de lemn, era legată cu un lanț gros de o țepușe metalică fixată în peretele de alături.

Câtă ingeniozitate!

Nu mă așteptam să văd așa ceva într-un spital care se vrea modern.

Ne-am întors cu bolnava la Urgență, unde am aflat că domnul doctor mai are de consultat încă patru pacienți. Curat murdar, coane Fănică!, mi-am zis. Un zâmbet tâmp îmi lumina fața, când soția mea, complet nelămurită, m-a privit cu subînțeles.

- Vezi, i-am spus, de asta vor salarii mai mari, săracii, nu observi cât de solicitați sunt?

Între timp, intrasem cu bolnava într-una dintre sălile de la Urgență. Progresasem, nu mai stăteam pe hol, acum aveam privilegiul unei camere, în care se aflau bolnavii veniți la Urgență, înșirați pe două rânduri. Să fi fost vreo 10-12 persoane, femei, bărbați, copii, toți la grămadă. Consultația se făcea în văzul tuturor.

- Dumneata ce stai acolo? , se răstise un halat alb către un bătrân ce sta pe un scaun în fața ușei. Aici nu-i sală de așteptare, treci mata afară!

- Doamnă, eu sunt cu mâna fracturată!, aștept medicul.

Bolnavei noastre i se făcuse rău. Începuse să vomite și se părea că este la un pas de leșin. Din nou eram impresionat. Câtă omenie, cât spirit profesional, câtă dăruire, pe toate halatele albe din jur, care se vânzoleau dintr-o parte în alta fără să le pese de bătrâna cu piciorul rupt, ce voma pe targă.

Ne-am scotocit prin buzunare, am folosit batistele pentru a nu murdări în jur și am cerut ajutor, sperând să ne audă cineva. O figură țepoasă, cu o voce isterică, a pătruns în sală, țipând că însoțitorii bolnavilor să iasă afară, că ea nu mai poate rezista, s-a săturat de serviciul ăsta ș.a.m.d.

O femeie pe hol vorbea la telefon când a intrat în vizorul duduii nervoase.

- Crezi că aici este centrală telefonică? Ieși afară! Dincolo de ușa aia! Și trage ușa după dumneata!

Într-un târziu, unei asistente i s-a făcut milă și a per-fuzat-o pe bolnava noastră.

După exact patru ore de așteptare, a sosit și doctorul la consultație. Concret și la obiect, în două-trei minute, ne-a informat că era vorba de o fractură la șold, că, fiind vorba de vârsta înaintată a pacientei, nu o poate opera și că trebuie să o luăm acasă. El ne va scrie o medicație, cu aceasta să mergem la medicul de familie, care ne va elibera o rețetă și se va ocupa în continuare de tratament.

- Domnule doctor, am adus-o pe targă, acum trebuie să o transportăm 70 de km până acasă, iar targa nu are loc în mașina noastră.

- Puteți să o duceți în orice mașină.

După ce ne-a lămurit că putem să o ducem în orice fel de mașină, ne-a înmânat documentele și... afară!

Considerând situația delicată, având în vedere fractura produsă, am rugat halatele albe să trimită pe cineva care să știe cum să așezăm bolnava în mașină, fără riscuri.

Într-un târziu, a apărut o brancardieră, care a dus-o pe bătrână cu căruciorul până afară și, cu o stângăcie de nedescris, a luat-o în brațe și a aruncat-o pe scaunul din față, ca pe un sac. La gestul acesta de delicatețe, mama-soacră a avut impolitețea de a țipa de durere, fiindcă îi fusese agățat piciorul accidentat în bordul mașinii.

Și astfel, după mai bine de nouă ore de la accident, am pornit spre casă cu bolnava, în aceeași stare în care venisem aici pentru sprijin medical.

În timp ce ieșeam de la Urgență, doctorul îi explica unui pacient care venise cu cinci coaste și clavicula rupte să meargă acasă și să se programeze la cabinetul lui, peste o săptămână. Mi-am făcut procese de conștiință, fiindcă îl deranjasem inutil pe bietul de doctor. Încă o dată mi se demonstra performanța sistemului de sănătate.

A doua zi de dimineață, cumnata mea s-a prezentat la medicul de familie pentru rețetă și să stabilească schema de tratament. Aici, aceeași performanță medicală. Doctorul a anunțat-o că nu poate să-i elibereze rețeta și nici să-i facă tratamentul prescris, pentru că nu este plătit de Casa de sănătate pentru astfel de medicație.

> *I s-a solicitat să facă acest lucru contra cost, deși bătrâna, fiind pensionară, era asigurată medical.*
>
> *Refuzul a fost categoric, iar rezolvarea, în viziunea medicului, era să fie luată bolnava și dusă înapoi la Spitalul Județean, pentru a se ocupa medicul specialist de rețetă și tratament.*
>
> *Atâta bunăvoință, profesionalism și dăruire nici nu puteam crede că există! Doctorii ăștia sărmanii, cum să nu plece ei în străinătate sau să ceară salarii tot mai mari, când sunt atât de stresați de noi ăștia, prăpădiții, care le stricăm ziua cu nimicurile astea de fracturi sau cu alte boli pe care avem pretenția absurdă că le avem!*
>
> *Dacă stau bine și gândesc, eu m-am supărat degeaba, fiindcă ei, de fapt, sunt niște cetățeni buni, care, prin contribuția lor, ajută la dezvoltarea economică a țării. Dacă ar fi acționat orbește, uite rețeta și hai să-ți fac tratamentul, eu nu aș fi contribuit la circuitul economic cu cheltuielile pentru procurarea medicamentelor și transportul unui cadru medical adus de la 100 de km pentru a face o injecție.*

După o asemenea poveste (reală!), îți vine să începi să cauți sub masă, sub pat, prin dulapuri, peste tot.

Cum, ce să cauți?! E clar, s-a pierdut jurământul lui Hipocrate și te gândești că, dacă dai cumva de el, să-l trimiți medicilor ăstora. Poate au nevoie de el!

Paradoxuri literare: Mihai Eminescu

Nu putem aborda problema paradoxurilor literare fără a menţiona *paradoxul Eminescu*. Spunem paradoxul Eminescu şi nu paradoxurile din opera lui Mihai Eminescu, fiindcă atât opera sa, cât şi viaţa şi destinul poetului sunt încărcate de paradoxuri. S-a născut, a trăit şi a murit sub influenţa paradoxului, care i-a influenţat şi opera.

Apărut ca un meteorit în cultura română, cu strălucire maximă şi viaţă scurtă, a impresionat lumea prin tot ce a creat. Creaţia sa, de o valoare deosebită, nu a apărut din neant, ea fiind rodul a multor perioade de studiu profund în domeniul fizicii, astronomiei, chimiei etc. Capacitatea lui Eminescu de a surprinde esenţa în orice lucru din jurul lui i-a coordonat şi creaţia, el reuşind să transmită gânduri cu un bogat bagaj informaţional, în multe cazuri demonstrând capacităţi anticipative.

Nu avem intenţia să pătrundem în toate cotloanele vieţii şi operei poetului, care, de altfel, sunt bătătorite de către toţi scriitorii şi jurnaliştii vremii, o astfel de abordare integrală necesitând poate sute de pagini. Scopul nostru, de a semnala existenţa paradoxului Eminescu, este atins prin menţionarea unor aspecte secvenţiale care duc la multe reflecţii. Omul Eminescu, precum şi opera sa, sunt dominate de contradicţii, de antiteze, de oscilaţii între atitudini introvertite şi extravertite.

Mihai Eminescu, născut Mihail Eminovici, a văzut lumina zilei la 15 ianuarie 1850, la Botoşani. Prima coincidenţă care-i va marca mai târziu viaţa şi opera a fost naşterea poetei Veronica Micle în acelaşi an 1850 (22 aprilie), la Năsăud. Amândoi poeţi, iubitori de frumos, care s-au întâlnit şi au trăit o relaţie tumultuoasă, care nu s-a finalizat prin căsătorie, murind în acelaşi an, 1889, el, la 15 iunie, intoxicat cu mercur (după unele date), iar ea, la 3 august, sinucigându-se cu arsenic la Mănăstirea Văratic.

Prietenul său I. L. Caragiale povestea:

> *"Așa l-am cunoscut atunci, așa a rămas până în cele din urmă momente bune: vesel și trist; comunicativ și ursuz; blând și aspru; mulţumindu-se cu nimica şi nemulţumit totdeauna de toate; aici de o abstinenţă de pustnic, aici apoi lacom de plăcerile vieţii; fugind de oameni şi căutându-i; nepăsător ca un bătrân stoic şi iritabil ca o fată nervoasă. Ciudată amestecătură! Fericită pentru artist, nefericită pentru om!"*

Caragiale își amintea că Eminescu era de multe ori sub influenţa unor impulsuri inconştiente, nestăpânite. Viaţa lui Eminescu a fost o suprapunere de cicluri de diferite lungimi formate din avânturi alimentate de vise şi crize datorate impactului cu realitatea. Ciclurile puteau dura de la câteva ore sau zile până la săptămâni sau luni sau puteau fi chiar de mai lungă durată, când erau legate de evenimente care i-au marcat viaţa în mod semnificativ. Dăm ca exemplu caracteristic acestor crize felul în care descria el însuşi accesele sale de gelozie (*Corespondenţă inedită Mihai Eminescu - Veronica Micle*, Ed. Polirom 2000):

> *“Tu trebuie să ştii, Veronică, că pe cât te iubesc, tot aşa – uneori te urăsc; te urăsc fără cauză, fără cuvânt, numai pentru că-mi închipuiesc că râzi cu altul, pentru care râsul tău nu are preţul ce i-l dau eu şi nebunesc la ideea că te-ar putea atinge altul, când trupul tău e al meu exclusiv şi fără împărtăşire. Te urăsc uneori pentru că te ştiu stăpână pe toate farmecele cu care m-ai înebunit, te urăsc presupunând că ai putea dărui din ceea ce e averea mea, singura mea avere. Fericit pe deplin nu aş fi cu tine, decât departe de lume, unde să n-am nici a te arăta nimănui, şi liniştit nu aş fi decât închizându-te într-o colivie, unde numai eu să am intrarea.”*

Scriind despre paradoxul operei lui Mihai Eminescu, Constantin E. Ungureanu semnalează aspecte esenţiale:

> *“Pentru Eminescu – antitezele sunt viaţa. Unele paradoxuri revigorează adevăruri bine cunos-cute:* <O, şopteşte-mi, zice dânsul, tu cu ochii plini de eres / Dulci cuvinte ne-nţelese însă pline de-nţeles>.
>
> *Paradoxul din versurile eminesciene îl regăsim formulat într-un aforism sub forma unei propoziţii retoric-interogative.*
>
> *Pentru a sugera haosul primordial, precos-micul sau pregeneza, Mihai Eminescu recurge la ajutorul paradoxului, în* Scrisoarea I, *tabloul cosmogoniei:* <La-nceput, pe când fiinţă nu era, nici nefiinţă / Pe când totul era lipsă de viaţă şi voinţă, / Când nu s-ascundea nimic, deşi tot era

> ascuns... / Când pătruns de sine însuşi odihnea cel nepătruns, / Fu prăpastie? Genune? Fu noian întins de apă? / N-a fost lume pricepută şi nici minte s-o priceapă, / Căci era un întunerec ca o mare făr-o rază / Dar nici de văzut nu fuse și nici ochi care s-o vază...> *Măiestria stilistică a poetului constă în modul cum creează șirul de antinomii, fie prin negarea cuvântului „ființă", fie prin folosirea acelorași verbe la moduri sau diateze diferite."*

Şi Titu Maiorescu îl vedea pe Eminescu

> *"cu totul deosebit în felul său, om al timpului modern, deocamdată blazat în cuget, iubitor de antiteze cam exagerate, reflexiv mai peste marginile iertate [...] dar în fine poet, poet în toată puterea cuvântului..."*

Aventurându-ne în această temă, nu ne-am imaginat iniţial cât de greu va fi să atacăm problema paradoxului din viaţa şi opera poetului, în doar câteva pagini. Un imbold interior ne împingea spre un studiu amănunţit, dar eram totuși obligați să ne oprim doar la câteva aspecte care ni s-au părut mai concludente.

Astfel, pe *site*-ul *crispedia.ro* am găsit câteva aprecieri despre opera lui Eminescu, din care vom reda un fragment:

> *"Adesea Eminescu caută la un alt nivel* paradoxia *în* coincidentia oppositorum *pe care o oferă iubirea telurică şi spirituală ca în poezia* Noaptea*, eminamente epicureică, dar care nu rămâne în afara sugestiei spiritualizării. De fapt, aceasta anunţă la suprafaţa întregii opere ivirea*

> *termenilor ireductibili ai paradoxiei, compunând axa ideal-real. Geniul creator contrazice prin dăruirea artei sale omenirii adevărul schopenhaurian potrivit căruia geniul de-serveşte specia. Este aici un joc al planurilor de referinţă. Biologic vorbind, actul creaţiei cerând sacrificiul artistului, pierde un exemplar al speciei sale. Pe de altă parte, acest exemplar pierdut îşi dăruie neprecupeţit opera speciei sale. Dar opera geniului e de ordinul spiritualităţii, iar specia se vrea eternizată biologic. Aparent, contradicţia părea rezolvată prin schimbarea planurilor de referinţă, în fond ea rămâne mai departe. Rezolvarea poate fi înţeleasă numai dacă acceptăm substituirea omului cu opera, fapt ce se întâmplă în destinul fiecărui artist, Eminescu reuşind să extragă din alcătuirea paradoxică a lumii de către Dumnezeu nobleţea însăşi a creaţiei:* <Atât foc, atâta aur, /Ş-atâtea lucruri sfinte/Peste-ntunericul vieţii/Ai revărsat, Părinte...>
>
> Paradoxul divin *apare şi din deopotriva existenţă a determinării imprimate de Divinitate în lume prin destin şi liberul arbitru, care exclude determinarea, destinul stând în libertatea noastră de a-l construi, încât taina ce însoţeşte paradoxul va locui între determinare şi imanenţă.”*

De la profesorul Viorel Mortu, aflăm cinci situaţii paradoxale ce au străjuit destinul poetic al lui Eminescu:

- *Este scriitorul român cu cea mai scurtă activitate literară: doar 13 ani veritabili, la care se adaugă primii 4 ani, de debut, sunt anii căutărilor, marilor lecturi, fixării temelor şi revelaţiei stilului şi ultimii şase ani, până la moarte, fără o mare semnificaţie în creaţie.*
- *Eminescu a publicat foarte puţin: doar 73 de poezii şi câteva proze.*
- *Nu şi-a publicat un volum de poezii aşa cum şi-ar fi dorit.*
- *Eminescu a lăsat nepublicată cea mai mare operă literară scrisă vreodată de un român. În celebrele* Caiete *- 15.000 de pagini - s-au găsit de zece ori mai multe poezii decât a acceptat să publice.*
- *Al cincelea paradox ţine de recaptarea operei. E un caz unic la noi şi foarte rar în literatura universală. Vreme de un veac postumele eminesciene au sporit enigma creaţiei şi au asigurat un caracter dinamic operei.*

George Călinescu spunea despre poet:

"Eminescu e un poet de concepţie şi asta a stânjenit pe critici, care au evitat să analizeze poezia lui cu subînţelesul discret că ea se va perima. Toată arta lui Eminescu sta în a preface ideile în muzică şi în metafore, de-a dreptul, fără planuri paralele.

> *Eminescu nu filozofează niciodată, propoziţiile lui sunt viziuni."*

Pentru Tudor Arghezi, Eminescu este sfântul preocupat al "ghiersului românesc":

> *"Pentru pietatea noastră depăşită, dimensiunile lui trec peste noi, sus şi peste văzduhuri. Fiind foarte român, Eminescu e universal. Eminescu este un Beethoven al graiului românesc."*

Dar, talentul poetului nu se rezumă numai la tehnica deosebită folosită, deşi versurile sale par simple. Muzicalitatea versurilor lui, însă, trădează uşurinţa cu care Eminescu reuşea să găsească rimele cele mai potrivite, în condiţile în care el transmitea, în acelaşi timp, foarte multe mesaje vizionare, despre infinit şi originea lumii.

Despre acest lucru, Tudor Vianu scria că

> *"mintea lui Eminescu lucrează cu ideea originilor lumii, a infinitului, a creaţiei, adică cu cele mai înalte concepte făurite de raţiunea omului. Printre acestea, ideea eternităţii stăpâneşte mintea sa într-asemenea măsură, încât una din atitudinile cele mai obişnuite ale poeziei sale este considerarea lucrurilor în perspectiva eternităţii."*

Urmând această latură, identificăm şi preocuparea poetului spre noutăţile ştiinţifice din astronomie, chimie şi fizică. Studiindu-i biografia, descoperim încă din perioada studiilor universitare preocuparea lui de a cunoaşte marile concepte care au frământat lumea ştiinţifică. Un fizician, cercetător ştiinţific, Petre Osiceanu, a întocmit un studiu bine documentat şi argumentat în temă.

“În timpul studiilor la Viena (1869-1872), Eminescu a audiat şi cursurile marelui fizician şi filosof austriac Ludwig Boltzmann, pe atunci tânăr doctor în fizică la Universitatea din Viena, luând astfel contact cu rezultatele uimitoare ale fizicii moderne cu spiritul său pătrunzător și entuziast. Fire reflexivă și înzestrat cu o intuiţie excepţională, poetul a meditat multă vreme, poate toată viaţa, la marile concepte ale cunoaşterii: timp, spaţiu, univers, materie, galaxii, în contrast cu efemeritatea și insignifianţa fiinţei și condiţiei umane.

În manuscrisele sale se află multe însemnări și raţionamente corecte de fizică și ştiinţele naturii în general, transformate de poet, printr-o alchimie genială, în metafore și poezie.

Viziunea lui Eminescu și ideile exprimate de poet atât de sigur și incisiv sunt consecinţa firească a cunoaşterii și un pesimism maladiv cum greșit interpretează chiar cărturari și eminescologi reputaţi. Puternicile argumente ale acestui studiu vor conduce la o receptare modernă a creaţei eminesciene iluminând și <partea ascunsă> a acesteia.

Eminescu a reflectat asupra acestor concepte și în proza sa, cu deosebire în nuvela Sărmanul Dionis*. Cu o revărsare de metafore strălucite și savante, poetul reuşeşte să dizolve antagonismul aparent dintre religie și ştiinţă în privinţa teoriei creaţiei.*

Eminescu integrează concepte fundamentale ale ştiinţelor naturii, filosofiei şi religiilor; cine se încumetă să le desluşească şi să le interpreteze în unitatea lor?...

În Opera lui Eminescu *(vol. II) a lui G. Călinescu se află o indicaţie bibliografică în legătură cu preocupările poetului pentru ştiinţele naturii. Este vorba de Manuscrisul nr. 2270. Numai dintr-un scurt citat am realizat ce repede şi ce profund a înţeles Eminescu conceptele (moderne pe atunci) ale fizicii şi cu ce vinovată uşurinţă îl judecau chiar mari oameni de cultură (umanistă) precum Călinescu, care-l persifla astfel:* <munca aceasta relevă o fire entuziastă de poet diletant în ale ştiinţelor, o minte curioasă, cunoştinţe solide însă nu>.

Aşa să fie oare? După ce explică mecanicist presiunea unui gaz asupra pereţilor unei incinte, Eminescu continuă: <dacă ne închipuim aşadar o asemenea masă *(de gaz - n.n.)* răspândită în spaţiul liber al Universului, unde nicio putere străină nu se exercită asupra ei, atunci moleculele s-ar risipi dintre stele în toate direcţiile în infinit. Dar mişcarea ar fi din ce în ce mai lentă: ea ar scădea în proporţiune inversă cu volumul pe care l-ar ocupa şi volumul acesta fiind infinit şi mişcarea ar deveni infinit de slabă –NIMICA...> *Acest raţionament este în întregime corect şi excepţional pentru un <diletant în ale ştiinţelor> din a doua jumătate a sec. XIX.*

Numărul din iunie 2002 al prestigioasei reviste Scientific American *publică un excelent articol despre existenţa materiei în spaţiile intergalactice. Iată concluzia acestui studiu: măsurători spectroscopice rafinate relevă faptul că în Univers predominant este, <aproape nimicul>, adică o densitate infimă de materie de 1 atom într-un volum de 1 metru cub (şi asta în Universul <apropiat> pentru că pe măsură ce ne îndepărtăm, densitatea materiei scade la insignifianta cifră de* 10^{-11} *atomi per metru cub, ceea ce nu mai putem exprima prin cuvinte ci numai prin cifre. A se compara aceasta (1 atom/*m^3*) cu densitatea unui metru cub din aerul pe care-l respirăm: 10 la puterea 25 (*10^{25} *atomi/*m^3*). Ştii ce înseamnă asta, la scara noastră? – Un bob de mazăre se află în palma ta și următorul, cel mai apropiat, pe Marte. Tendinţa este ca ele să se depărteze în continuare unul de altul și nu să se apropie (expansiunea Universului), adică „aproape nimicul" să devină tot mai NIMIC.*

Aceasta era și concluzia lui Eminescu, cu peste 130 de ani în urmă!

Dar iată cum explodează metafora, scurt-circuitând toată demonstraţia savantă de astrofizică:

Când sorii se sting şi când stelele pică,
Îmi vine a crede că toate-s nimică.
Se poate ca bolta de sus să se spargă,

> Să cadă nimicul cu noaptea lui largă,
> Să văd cerul negru că lumile-şi cerne
> Ca prăzi trecătoare a morţii eterne...
> (Mortua est, 1871)
>
> Luceafărul *(1883) apărea cu aproape o jumătate de veac înainte de apariţia relativităţii.*
>
> Porni luceafărul. Creşteau
> În cer a lui aripe,
> Şi căi de mii de ani treceau
> În tot atâtea clipe.
>
> *Recunoaştem teoria particulelor elementare ce se deplasează în Univers cu viteze foarte mari în comparaţie cu relaţia de spaţiu-timp.*
>
> *Recunoaştem efectele relativiste (născute din deformarea coordonatelor spaţiu-timp) în cazul deplasării unor particule în Univers cu viteze foarte mari faţă de evoluţia unui martor rămas pe pământ.*
>
> *După toate consideraţiile noastre prozaice despre spaţiu, timp, univers,* Scrisoarea I *ne oferă un adevărat REGAL, care le condensează pe toate într-o copleşitoare revărsare de idei ce se transformă sub pana sa în metafore, cunoaştere şi poezie.”*

În urmă cu ceva timp, discutam despre opera eminesciană cu domnul doctor Virgil Ene, un eminescolog renumit al Timişoarei. Domnia sa a avut chiar amabilitatea să ne trimită un studiu la care a lucrat foarte mult.

Geniul poetic şi de adevărat enciclopedist i-a permis lui Eminescu să emită aserţiunea că

> *“limba română e cea mai veche, întrucât se naște din cea traco-dacă.”*

Pornind de la sintagma lui Nicolaus Olahus,

> *“că de la Râm ne tragem”*,

şi ajungând la aserţiunea citată a lui Eminescu, dr. Virgil Ene a intitulat lucrarea sa *De la Nicolaus Olahus la Mihai Eminescu sau Noi teorii privind formarea limbii și a poporului român*. Astfel, acest studiu vine să completeze aria cronicilor referitoare la opera poetului român, cu un aspect mai puţin cunoscut.

> *“Eminescologii l-au considerat incredibil, deoarece a fost exprimat în timpul nebuniei lui. Ca unul care i-am descoperit previziunile științifice și i-am decriptat nebănuitele enigme ale nuvelei* Sărmanul Dionis*, am căutat să descopăr sursa care l-a determinat pe poet să emită această ipoteză. În lucrarea de faţă, descoperim sursa reală, cunoscută de Eminescu, ce se constituie o antiteză la teza lui Nicolaus Olahus. Înseamnă că aserţiunea lui este sinteza însăși.”*

Doctorul Virgil Ene își exprimă convingerea că lucrarea va demonstra veridicitatea a două idei noi, ascunse sub două mari paradoxuri istorice.

> *“Vom începe cu Nicolaus Olahus (1493-1568), un umanist român, născut la Sibiu, care a fost secretar al regelui Ungariei, Ludovic al II-lea, și al reginei Maria de Habsburg. A fost episcop de Zagreb și regent al Ungariei din 1562 până la moarte. A scris* Hungaria *în 1550, lucrare cu caracter istorico-etnografic, cuprinzând și date*

referitoare la Ţările Române. În această lucrare apare celebra sintagmă, că „noi de la Râm ne tragem", sintagmă care ar vrea să spună că noi, suntem de fapt, fiii numai ai poporului roman, şi în subsidiar, limba noastră este o limbă latină... Necunoscută în fondul ei, această sintagmă, s-a constituit un reper istoric, un adevărat act de naştere, cu care ne-am mândrit aproape 500 de ani. Cu acest act de naştere autentificat în felul acesta, a trebuit să susţinem că limba română s-a născut din limba latină. Adică, romanii, în timpul celor 170 de ani, până la retragerea aureliană, din 271, iar fi obligat pe daci, după ce i-au bătut şi le-au luat toate bunurile, să înveţe limba latină. Şi acest lucru, a fost obligatoriu nu numai în teritoriul ocupat de romani, numit Dacia Romană, întins de la Dunăre şi până la Roşia Montană, adică numai 28 % din Dacia lui Decebal, ci erau asaltaţi şi de dacii liberi, de costoboţi, de carpii din Moldova, de cei din Maramureş şi din Muntenia, unde nu călcase picior de roman, ca şi copiii lor, să vină să ia lecţii de limba latină, în timp ce părinţii lor se luptau cu legiunile romane. Ne oprim aici cu aceste consideraţii paradoxale, care, mai în glumă, mai în serios, în privinţa modului de învăţare de către daci a limbii latine de la învingători, a fost admisă totuşi de mulţi istorici.

Mihail Eminescu (1850-1889), marele poet român, dar şi om de ştiinţă, posesor al unei

> *culturi enciclopedice, şi mare patriot, adept al ideilor paşoptiste, era un înfocat susţinător al unirii tuturor românilor într-o ţară, pe care el, cu 8 ani înainte, avea să-i dea numele de România – nume ce avea să apară în poezia* Ce-ţi doresc eu ţie, dulce Românie.
>
> *Eminescu, în ultimii 6 ani de viață, a fost bolnav de psihoză maniaco-depresivă, caracterizată prin nebunie, pentru care, la un moment dat, a fost internat la Ober-Dobling, în Austria, unde, după 3 luni de zile, s-a refăcut.*
>
> *În momentele lucide, dr. Obersteiner îl invita la el la masă, timp în care discutau în limba germană despre diverse probleme. Una dintre acestea, reţinută de dr. Obersteiner, a fost că Eminescu i-a destăinuit un secret, că "limba română e cea mai veche limbă, deoarece se trage din graiul dacic."*

Această aserţiune eminesciană apare ca un paradox faţă de ideea susţinută de Nicolaus Olahus, în sensul că Eminescu nu este de acord că ne tragem *de la Râm*. Afirmaţia pare la prima vedere năstruşnică, dar vom vedea în continuare o analiză care sigur ne va da mult de gândit. Nedorind să influenţăm savoarea textului original, am cerut permisiunea domnului dr. Virgil Ene de a prelua pasajele pe care le considerăm necesare a fi redate în prezenta carte. Poate vom depăşi, ca întindere, uzanţele folosirii unor citate, dar, având în vedere importanţa subiectului, vom forţa acest lucru. Autorul prezintă o logică a documentării şi izvoarele de necontestat care întăresc afirmaţiile lui Eminescu.

Deşi lucrarea ar merita citată în întregime, noi vom prelua elementele esenţiale:

> *"Această cugetare a lui Eminescu a rămas necunoscută până astăzi de eminescologi, dintr-un motiv foarte plauzibil. Fiind spus în timpul perioadei de nebunie (noaptea nebuniei, după Noica), au considerat-o fără un suport credibil, ca pe orice vorbă spusă de un nebun. Și poate și epigrama lui Macedonski* ("Un X... pretins poet - acum / S-a dus pe cel mai jalnic drum... / L-aş plânge dacă-n balamuc / Destinul său n-ar fi mai bun / Căci până ieri a fost năuc / Şi nu e azi decât nebun"), *a contribuit la această prezumţie. Și, totuși, cred că eminescologii sunt în culpă când i-au dat acest calificativ, fiindcă scrisoarea adresată de Eminescu lui Chibici dovedește o gândire sănătoasă, pe care toţi eminescologii au creditat-o astfel.*
>
> *Noi ne-am dat seama imediat că e o idee plauzibilă, ce ascunde un adevăr istoric foarte important, şi aceasta, legat atât de spusele lui N. Iorga, că,* "orice cuvânt sau propoziţie spusă de Eminescu, trebuie analizate cu conştiinciozitate, că ele ascund lucruri deosebite", *dar şi pe alte idei exprimate de Eminescu, în această perioadă.*
>
> *Bazaţi pe aceste considerente, gândind că această aserţiune constituie o adevărată enigmă, ce trebuie decriptată, am încercat să facem acest lucru încă din anul 2012, cu ocazia elaborării volumului* Eminescu versus Einstein*.*

Necunoscând sursa sau sursele adevărate studiate de Eminescu, am încercat să aflăm adevărul din lucrări mai noi, ce tratau trecutul istoric al etnogenezei populației din teritoriul Daciei. Așa, de exemplu, cartea lui Paul Tonciulescu, De la Tărtăria la Țara Luanei *(1996), vorbește despre epocala descoperire făcută de arheologul clujean N. Vlassa, în anul 1961, la Tărtăria, pe malul Mureșului, unde într-un mormânt au fost descoperite trei plăcuțe de lut, cu o scriere necunoscută, în formă pictografică.*

Acestea, studiate de academicianul bulgar Vladimir S. Georgiev, s-au dovedit a fi o scriere presumeriană, veche de aprox. 5.000 de ani, ceea ce l-a făcut pe cercetător să emită ipoteza senzațională că „avem de a face cu cea mai veche scriere din lume”. *La aceeași concluzie au ajuns profesorul englez Colin Renfrew, în 1975, ca și savantul rus Boris Perlov. Acesta avea să publice în revista* Tehnica Tineretului, *nr. 12, și în volumul* Tainele veacurilor, *Moscova 1975, pag. 175-179, articolul* Cuvintele vii ale Tărtăriei, *în care traducea scrierea pictografică de pe plăcuțele rotunde, pornind de la echivalențele sumeriene.*

Un alt sumerolog rus, A. Kifisin, a scris, în aceeași revistă cu Perlov, un articol de foarte mare însemnătate pentru istoria poporului român, în care nu numai că susține confirmarea

ştiinţifică a celor relatate de Perlov şi alţii, dar demonstrează că strămoşii românilor de azi au exercitat o puternică influenţă asupra întregii culturi antice, înţelegând Elada, Egiptul Antic, Creta, şi chiar China. De remarcat că scrierea de la Tărtăria, grafeme izolate din ea, au fost găsite pe cioburi de vase, la Turdaș, la Vincea în Iugoslavia, precum şi la Sitagroi, în Bulgaria, care azi se consideră ca făcând parte din aceeaşi cultură: Tărtăria, Turdaș, Vincea-Sitagroi.

Savantul A. Vraciu este primul care s-a întrebat dacă această cultură n-a aparţinut protosumerienilor, deci, un popor care s-a născut în Transilvania?

Perlov susţine că itinerarul acestei culturi, dovedeşte drumul parcurs de protosumerieni, care de la Vincea-Sitagroi au străbătut apoi Asia Mică, Kurdistan şi Huzistan, unde chiar s-au stabilit o vreme, şi de acolo au ocupat teritoriul dintre Tigru şi Eufrat, în mileniul IV. Deci, protosumerienii au plecat din Transilvania şi au înfiinţat statul sumerian în sec. IV î.e.n., în Irakul de astăzi. În urma lor a rămas toponimia sumeriană, care a persistat locului şi în România de astăzi. Așa, de exemplu, găsim numeroase nume de localităţi şi de râuri care poartă numele zeului Saue, identic cu zeul sumerian Usmu. Astfel de nume se găsesc răspândite în toată Transilvania, ca Șeulia, Șeusa, Șenea, Șieu sau Ilișua, întâlnite în special pe văile apelor."

...

> *“Aşadar, dacă se acceptă ca justă această supoziţie a noastră, care are cel puţin o notă de originalitate, rezultă că tracii sunt urmaşii protosumerienilor, şi că ei sunt poporul autohton al acestor meleaguri, format din o sută de triburi cunoscute, printre care şi cele aparţinând dacilor, ca şi cele aparţinând italienilor, şi care vorbeau aceeaşi limbă, latina vulgară.*
>
> *Urmează să stabilim acum condiţiile ce explică evoluţia de la o limbă comună, latina vulgară, pe de o parte, într-o limbă latină literară, a triburilor italice, şi, pe de altă parte, transformarea ei în limba română literară, la triburile ce formau poporul dac*.”

...

> *“Este cazul acum să arătăm antiteza la teza lui Nicolaus Olahus. Este vorba de Petru Maior (1761-1821), istoric şi filolog roman, reprezentant de frunte al Şcolii Ardelene. Studiază la Tg. Mureş, Sibiu, Blaj şi la colegiul* De Propaganda Fide, *la Roma. Scrie în anul 1812* Istoria pentru începutul românilor în Dacia*, în care, la pag. 316, găsim:* <De aceea, măcar că ne-am deprins a zice că limba română e fiica limbii latineşti, adică acei corecte, totuşi dacă vom avea a grăi oblu, limba românească e mama limbii latineşti>.
>
> *Deci, aceasta e sursa cunoscută de M. Eminescu, ce l-a determinat să spună, în sinteză, că* „limba română e cea mai veche limbă din lume”.

Trecem acum la enunţul celei de a doua antiteze, care este şi mai interesantă, prin faptul că ne este descoperită de Miceal Ledwith, un fost consilier al Papei Ioan Paul al II-lea, extrem de credibil prin funcţiile de mare prestanţă pe care le-a deţinut. El a fost succesiv consilier al Papei, apoi decan al Sf. Peter Diocesan College din Wexford, preşedinte al Conferinţei şefilor de universităţi irlandeze şi membru al Biroului de conducere al Conferinţei Rectorilor Universităţilor Europene (CRE). El face o declaraţie şocantă, într-un interviu acordat Radio TV Cluj, în anul 2012: <Chiar dacă se ştie că latina este limba oficială a Bisericii Catolice, precum şi limba Imperiului Roman, iar limba română este o limbă latină, mai puţină lume cunoaşte că limba română, sau precursoarea sa, vine din locul din care se trage limba latină, şi nu invers. Cu alte cuvinte, nu limba română este o limbă latină, ci, mai degrabă, limba latină este o limbă românească. Aşadar, vreau să-i salut pe oamenii din Munţii Bucegi, din Braşov, din Bucureşti, voi sunteţi cei care aţi oferit un vehicul minunat lumii occidentale (limba latină)>."

Paradoxul materie – spirit

Sintetizând esența acestui paradox, vom spune că: *acolo unde este fericire nu este evoluție, iar unde nu este fericire este evoluție.*

Explicația acestui paradox constă tocmai în manifestarea rezonanței psihoenergetice. Avem la dispoziție o lege a rezonanței, care este o lege universală, mediul în care se aplică această lege – Universul și două sau mai multe entități energetice, care oscilează cu anumite frecvențe specifice.

Corpul material uman s-a crezut mult timp a fi un corp cu o structură statică. În prezent, majoritatea oamenilor de știință acceptă ideea că acest corp este un fel de energie, caracterizată printr-o frecvență specifică joasă.

Spiritul este tot o formă de energie, dar care are o frecvență specifică înaltă.

Deci, ambele entități sunt forme de energie, care se deosebesc prin frecvențele vibratorii proprii.

Pentru a înțelege paradoxul coexistenței materie-spirit, va trebui să înțelegem cum acționează legea universală a rezonanței și care este rolul nostru în acest univers infinit.

Pornim de la realitatea că noi, oamenii, așa cum ne știm, ne manifestăm într-un sistem cu patru dimensiuni (3 spațiale și una temporală), care înoată într-un hiperspațiu

cu mai multe dimensiuni, după părerea unora 10, a altora chiar mai multe.

În teoriile yoghine, rezonanța este un fenomen specific nu numai fizicii. Având în vedere că tot ce există în univers vibrează cu o anumită frecvență specifică, sau mai multe (cum este cazul omului), totul interacționează într-o măsură mai mică sau mai mare. Universul este organizat astfel: tot ceea ce este jos este precum tot ceea ce este sus, iar tot ceea ce este sus este precum tot ceea ce este jos.

Teoria holistică definește universul ca o uriașă hologramă – care are proprietatea prin care o părticică din ea conține aceeași informație ca și întregul. Se subliniază astfel că legătura care unește toate lucrurile, fenomenele, ființele, procesele mentale are la bază procesul rezonanței.

Dr. Arnaud, cercetător francez, considera că frecvențele de vibrație din lumea fizică sunt cuprinse între 0 și 10^{22} Hz și reprezintă doar octava cea mai de jos a universului, frecvențele astralului și ale planului mintal fiind peste 10^{32} Hz.

Interesantă este și replica lui Emil Cioran, care spunea că:

> *“Diferența între oameni se măsoară după rezonanța afectivă a cuvintelor. Unii se îmbolnăvesc de o sfârșeală extatică ascultând o expresie banală, alții rămân reci la o probă de zădărnicie.”*

O manifestare a rezonanței o găsim expusă în mod magistral de către savantul român Ștefan Odobleja, care își exprima părerea că știința își are finalitatea în integrarea armonioasă a omului în natură:

> *“Împrietenirea este o intrare în rezonanță, o potrivire a ceasornicului propriu, interior, cu <bioritmurile> lumii pe care vrei să o cunoști. Fără efortul de a-ți potrivi pasul după mersul celui care te interesează, niciun plus de cunoaștere nu se poate dobândi. Și aceasta atât în relațiile interumane, cât și în cele ale omului cu universul accesibil lui.”*

Interesantă este intenția lui Ștefan Odobleja din *Psihologia consonantistă* de a ne convinge că legile psihicului omenesc sunt aceleași legi pe care le găsim la nivelul mișcării fizice:

> *“Ca să poți înțelege lumea, intrarea în rezonanță este obligatorie. Iar termenul nu reprezintă câtuși de puțin o figură de stil. O intrare în rezonanță – cum? O intrare în rezonanță – cu cine? O intrare în rezonanță cu legile domeniului respectiv, cu fenomenele și procesele acestui domeniu, pe baza consonanțelor, stabilite cu mult timp înainte, între modul de funcționare al psihicului cunoscător și cel al tuturor înfățișărilor concrete ale existenței.”*

Putem înțelege ușor din opera savantului român că rezonanța are caracterul unei legi universale, ce își are aplicare în toate sferele universale, pornind de la procesele fizice, chimice până la cele energetice și psihoenergetice.

Rezultă că între două medii oscilante care vibrează cu aceeași frecvență, rezonanța este procesul de transfer maxim de energie între ele. Așa cum, în comunicațiile analogice la mare distanță, între diversele etaje, pentru a se

asigura un transfer maxim de putere, trebuie să existe o adaptare de impedanțe, adică ieșirea primului etaj trebuie să aibă aceeași impedanță cu intrarea etajului următor, tot așa și în cazul rezonanței, existența adaptării frecvenței duce la transferul maxim de energie.

Ne putem explica astfel de ce aceste procese se aplică și corpului uman care este dovedit a avea frecvențe proprii de vibrație.

Se cunoaște faptul că în lumea fizică există vibrații de frecvențe joase, mediul astral se manifestă prin oscilații cu frecvențe mai mari, iar spiritele evoluează într-un plan vibrator și mai înalt. Din cauza aceasta, corpul fizic nu percepe astralul sau lumea spiritelor.

La rândul lui, spiritul, acea componentă nemuritoare a corpului uman, își urmează calea evolutivă trecând, în momentul morții corpului fizic, dintr-un sistem de patru dimensiuni în altul de *n* dimensiuni.

În continuare, ne vom ocupa de spirit, deoarece știm că atât corpul fizic, cât și cel astral, sunt vremelnice și nu pot să-și continue existența împreună cu spiritul.

Spiritul este o formă de energie vibratorie, având una sau mai multe frecvențe proprii. Accesul său pe diferitele trepte de evoluție se realizează prin procesul de rezonanță. De aceea, vom numi această rezonanță – psihoenergetică.

Să încercăm să înțelegem mecanismul acesta. Spiritul își începe existența având o vibrație cu o frecvență joasă, din gama de frecvențe specifice primei trepte din evoluție. Se spune că Universul este organizat pe 10 planuri, care nu se întrepătrund. Pentru a putea sări dintr-un plan inferior în altul superior, spiritul se va preocupa să-și mărească

frecvența vibrațiilor proprii pentru ca, prin procesul de rezonanță psihoenergetică, să poată accesa planul superior. De aceea, spiritul va avea o evoluție ascendentă, niciodată una descendentă.

Pentru a înțelege și mai bine mecanismul, să ne imaginăm un copil care încearcă să urce o treaptă a unei scări. La primele încercări, nu va reuși, deoarece treapta este mai înaltă decât poate el urca. Dar după un timp, după ce mai crește și se antrenează, va putea sări pe treapta superioară.

Tot așa și spiritul, existând într-un anumit plan, va trebui să-și mărească performanțele pentru a fi în stare să facă pasul mai sus pe scara evoluției. Întrebarea care se pune: prin ce mijloace reușește spiritul să-și asigure o creștere a frecvenței proprii, necesară saltului evolutiv?

Pentru a răspunde la această întrebare, trebuie să ne gândim cum acționează spiritul în sistemul nostru 4D. Forma energetică pe care o are nu îi permite să se manifeste în lumea fizică (4D). De aceea, are nevoie de un corp material, captiv în acest sistem, și de un corp astral sau eteric, care să-l ajute să se manifeste în lumea materială. Odată realizată implementarea programului de activitate în lumea materială, trebuie ca spiritul să-și realizeze o creștere vibratorie cu ajutorul corpului fizic. Care ar putea fi acel element sau proces din viața corpului material ce poate determina o creștere a frecvenței vibrației spiritului?

Odată cu aflarea acestui răspuns, vom afla și care este menirea noastră, a oamenilor fizici, pe acest pământ. Pentru a afla acest lucru, va trebui să facem o mică incursiune în unul dintre cele mai vechi izvoare scrise pe care le are

omenirea, *Biblia*. În Vechiul Testament, în "Întâia carte a lui Moise" se vorbește despre izgonirea lui Adam din raiul din Eden, după ce acesta mâncase din pomul vieții.

> *"A făcut Dumnezeu pe om după chipul și asemănarea sa. A făcut bărbat și femeie. I-a binecuvântat zicând: "Fiți rodnici și vă înmulțiți și umpleți pământul și-l stăpâniți și domniți peste peștii mării, peste păsările cerului, peste toate animalele, peste toate vietățile ce se mișcă pe pământ și peste tot pământul."*

Cu alte cuvinte, Dumnezeu l-a făcut pe om ca stăpân al lumii materiale. În capitolul I, se spune:

> *"Și a privit Dumnezeu toate câte făcuse și iată, erau bune foarte."*

Totuși, Dumnezeu a făcut o greșeală, punându-l pe om în "raiul cel din Eden", fără ca acesta să fie pregătit pentru a avea acces la legile universale. Deși Dumnezeu i-a poruncit lui Adam să nu mănânce din pomul cunoașterii, acesta, sub îndemnul femeii, a mâncat.

> *"Și a zis Domnul Dumnezeu: "Iată Adam s-a făcut ca unul dintre noi, cunoscând binele și răul. Și acum să-și întindă mâna și să ia roade din pomul vieții, să mănânce și să trăiască în veci!" De aceea l-a scos Domnul Dumnezeu din raiul cel din Eden, ca să lucreze pământul, din care fusese luat."*

Textul biblic este destul de clar: creatorul greșise permițând creației să aibă acces în sferele superioare fără a fi în prealabil pregătit pentru aceasta.

Un alt moment biblic foarte important este povestea vieții lui Isus Hristos, care are parte de multă suferință și

părăsește lumea materială prin sacrificiul suprem cu o suferință colosală. Negarea de către cei pe care îi ajutase, disprețul și jignirile la care a fost supus, schingiuirile și apoi sfârșitul prin răstignire au constituit imagini ale unui sacrificiu nemaiîntâlnit. Prin acest sacrificiu, ce a obținut Isus Hristos? Răspunsul îl aflăm citind "Sfânta evanghelie cea după Matei", în capitolul 28, versetul 18, unde se spune:

> *"Și apropiindu-se Iisus, le-a vorbit (ucenicilor), zicând <Datu-Mi-s-a toată puterea, în cer și pe pământ>."*

Alte aspecte sugestive le găsim în cuvintele Ecclesiastului, fiul lui David, rege în Ierusalim. În capitolul 1, versetul 18, se spune că:

> *"unde este multă înțelepciune este și multă suferință."*

În capitolul 2:

> *"Oare ce-i rămâne omului din toată munca lui și din grija inimii lui cu care s-a trudit sub soare? Toate zilele lui nu sunt decât suferință și îndeletnicirea lui decât necaz, nici chiar noaptea n-are odihnă inima lui."*

În "Cartea înțelepciunii lui Isus fiul Sirah" găsim următoarea explicație:

> *"Până la o vreme va suferi cel îndelung-răbdător, după aceea-i va răsări veselie."*

Fragmentele expuse sunt numai câteva dintre multiplele referiri ale *Bibliei* la problematica analizată. Citindu-le, ne dăm seama că *Biblia* lămurește clar că omul ca entitate materială este destinat desăvârșirii spiritului (creșterea vibrației psihoenergetice) și aceasta se obține prin suferință.

Suferința este cea care duce la evoluția spiritului, evoluție care se traduce prin creșterea vibrațiilor proprii capabile a ridica spiritul către planurile superioare universale. Așa aflăm și răspunsul privind menirea noastră, a oamenilor, pe acest pământ.

Nu poți să nu constați că omul, de când se naște și până moare, trece pe un lung drum de suferințe. Durerile facerii, colicile noilor născuți, schimbarea dinților, diversele boli ale copilăriei și ale omului adult, procesul învățării, relațiile cu școala, cu societatea și contradicțiile ce există în aceste relații, neîmplinirile educative, culturale, profesionale, sociale, psihologice, zbuciumul dragostei, ura, invidia, chiar inteligența, stresul, grija zilei de mâine, bogăția, sărăcia, moartea celor apropiați, iminenta moarte a ta etc. sunt o mică parte din factorii care generează suferință. Privită în ansamblu, viața unui om adult este mai plină de evenimente ce declanșează suferințe decât momentele de liniște și mulțumire. Dintr-un anumit punct de vedere, era de așteptat să fie așa, scopul nostru pe pământ nefiind acela de a lâncezi. Chiar și atunci există un gram de suferință.

Creatorul ne-a făcut așa cum suntem oameni, cu părțile noastre distincte pornind din planul material până în planul spiritual, cu roluri bine stabilite în ceea ce privește asigurarea evoluției spiritului, prin codul pe care noi îl numim instinct al perpetuării speciei și prin stări sufletești generate de însăși construcția noastră de organism viu.

Concluzionând că suferința generează creșterea frecvenței vibrațiilor proprii, ar trebui să descoperim mecanismul care duce la acest lucru. Fiind un domeniu de cercetare foarte vast, nu dorim să exprimăm aici nicio

ipoteză, până în momentul în care vom dispune măcar de o construcție virtuală logică ce ar putea să ne permită acest lucru. Ce este clar, e că în fața oamenilor de știință a apărut această provocare imensă. Rezolvarea acestei probleme ar însemna un pas uriaș în dezvoltarea enigmelor vieții și ar deschide orizonturi pentru pătrunderea în alte spații multidimensionale.

Când literatura SF vorbea de lumi paralele, subiectul ni se părea utopic, pe când astăzi, când am început să dezlegăm o parte din enigmele universului, această posibilitate ni se pare realistă, fiind chiar destul de aproape de a fi percepută.

Negația în știință a constituit o frână în dezvoltarea ei. Mergând pe principiul: ce nu se vede nu există, știința a pierdut timp important. Cu toate acestea, savanți de renume sau simpli autodidacți au început să penetreze cu ochii minții dincolo de pragul percepțiilor noastre, cu ajutorul calculelor matematice și al construcțiilor logice. Se pot realiza, în unele cazuri, modele virtuale prin care se pot vizualiza realitățile din universul necognoscibil.

Un rol în acest demers trebuie să-l aibă și biserica, această instituție ce deține multe surse scrise vechi, ce sunt ținute de multe ori departe de ochii iscoditori ai cercetătorilor.

Să luăm ca exemplu numai *Biblia*, care a fost modificată de către biserică de-a lungul timpului conform intereselor sale de moment, dar care totuși păstrează încă o mulțime de informații nealterate. Grija noastră este să descoperim aceste informații, să le catalogăm, să le interpretăm și să construim cu ele acest *puzzle* universal.

O serie întreagă de scrieri religioase vechi conțin și alte informații de o importanță covârșitoare.

Sunt lucrări ale unor savanți ținute la sertar, pentru a nu genera, chipurile, dezechilibre sociale, economice sau militare. Se lansează lozinci ca "binele națiunilor" tocmai pentru a se ascunde lupta acerbă pentru controlul informațiilor în folosul unor grupuri statale restrânse sau grupuri din interiorul unor state care, prin tendința lor de a controla omenirea, calcă în picioare tocmai principiul afișat.

Dar, cum scopul nostru nu este de a analiza comportamentul uman influențat de economic sau politic, ne vom întoarce pe plaiurile cunoașterii legilor universale, a studierii rolului nostru în univers ca specie umană, a structurii noastre bio- și psiho-energetice și a viitorului nostru în explozia evoluției universale.

Am stabilit ce este rezonanța și rezonanța psiho-energetică, am dedus că această rezonanță care asigură transferul maxim de energie stă la baza accesului pe diferitele trepte de evoluție spirituală și că această evoluție este realizată prin creșterea frecvențelor vibrațiilor proprii. Aceste modificări ascendente ale frecvențelor vibrațiilor umane se obțin prin suferință. Astfel, corpul uman manifestat în lumea materială nu este altceva decât un fel de gazdă pentru spiritul nostru, care se educă pentru a avansa. Putem spune că, sub acest aspect, creatorul l-a făcut pe omul material (i.e. învelișul material al omului) pentru interesul său, fiindcă spiritul ca entitate divină face parte din divinul universal. Sub aspect energetic, *divinul suprem este bazat pe existența și dezvoltarea divinului individual, energia supremă fiind întreținută de fluxul energetic individual.*

Să urmărim această construcție logică.

Spiritul unui corp uman care, în timpul vieții, prin suferință, reușește să crească frecvența vibrațiilor proprii, atunci când își termină cursul (învelișul material moare), eliberat de povara legăturii fizice, se va ridica spre un sistem dimensional superior. În situația în care frecvențele proprii sunt egale cu cele ale sistemului, prin fenomenul de rezonanță are loc transferul de energie spre acest sistem, spiritul fiind absorbit de către acesta. În continuare se poate pune problema evoluției pe mai departe, dacă aceasta se realizează la fel ca în sistemul nostru 4D sau altfel.

În situația în care spiritul are o frecvență mai mică, neatingând frecvența de rezonanță, energia sa nu poate fi absorbită de către nivelul superior și va rămâne captiv în vechiul sistem, unde va trebui să se "școlească" din nou, pentru a-și atinge scopul. În acest fel, spiritul este obligat să se reîncarneze, să intre într-un alt corp uman material, care prin suferință va trebui să-și asigure evoluția.

Privind acest punct de vedere, există diverse păreri. Unii susțin că spiritul vine la reîncarnare tot în sistemul nostru pământean 4D, alții spun că ar migra către sisteme de pe alte planete, iar ultimii susțin că spiritul nu se reîncarnează.

Fără a fi în posesia unor construcții perfecte, definitive și de necontestat, lăsăm la aprecierea cititorului să-și genereze un mod propriu de interpretare.

Paradoxul politicului

Politica, în definiţia academică, reprezintă ştiinţa şi practica de guvernare a unui stat; sferă de activitate social-istorică ce cuprinde relaţiile, orientările şi manifestările care apar între partide, între categorii şi grupuri sociale, între popoare etc.; orientare, activitate, acţiune a unui partid, a unor grupuri sociale, a puterii de stat etc.

Studiind *Dicţionarul Explicativ al Limbii Române*, ediţia 1996, ne-a atras atenţia definiţia substantivului masculin "politician" – persoană care face din politică un mijloc abil şi demagogic de realizare a intereselor personale.

Cunoscând faptul că demagogie înseamnă înşelarea opiniei publice prin promisiuni mincinoase, practicată de cineva pentru a-şi crea popularitate, credem că aţi identificat paradoxul politicului care, de fapt, constă în contradicţia dintre propaganda politică şi aplicarea în practică a acesteia, cu alte cuvinte, *între zis şi făcut.*

Faptul că s-a acceptat unanim identificarea politicianului cu mincinosul ne aruncă pe noi, simpli cetăţeni, în faţa acestui paradox, pe care se pare că nu l-am înţeles bine şi pe care nici nu suntem în stare să-l rezolvăm. Făcând un simplu exerciţiu de imaginaţie, să înţelegem că, atunci când e vremea să ne exprimăm votul, ne bazăm în principal pe promisiunile candidaţilor, promisiuni pe care ştim de la început că sunt minciuni, dar le acceptăm, le studiem şi ni le

însuşim ca adevăruri absolute. Asta nu înseamnă că ne minţim singuri? Ştiind de la început că suntem minţiţi, de ce ne manifestăm revolta când trăim rezultatele? Un lucru şi mai important este că nu reuşim să învăţăm nimic din propria experienţă, făcând aceeaşi eroare la infinit. Dar, ce să-i faci! Asta este soarta noastră, să fim, la infinit, victimile propriei noastre alegeri. Este adevărat că, în majoritatea cazurilor, ni se oferă, ca alternativă, alt candidat de aceeaşi factură, încât îţi doreşti să nu te prezinţi la vot, fiindcă nu-l consideri pe niciunul demn de încredere. Aici intervine propaganda, care îţi toarnă în cap obligativitatea de a-ţi exercita dreptul de vot, pentru a demonstra că eşti un bun cetăţean. Sub influenţa aceasta, te prezinţi în faţa urnelor, unde constaţi că trebuie să alegi unul dintre cei doi candidaţi, care sunt la fel de mincinoşi. Dilema care îţi macină mintea te împinge să aplici ștampila la întâmplare sau ţinând cont de aspecte mai puţin semnificative. Din acest punct de vedere, partidele politice, înainte de alegeri, duc o politică de atragere a noi membri pentru a fi sigure de votul lor. Aceștia, înregimentaţi în structurile politice, nu vor mai fi în faţa dilemei cetăţeanului apolitic şi vor efectua orbeşte votarea pentru candidatul propriului partid.

Privim cu ruşine spre politica contemporană, unde găsim numai interese personale sau de grup, corupţie şi o ruptură totală între ceea ce ar trebui să realizeze un om politic şi ce realizează politicienii actuali.

Şi, aşa, paradoxul politicului şi al politicianului persistă, iar noi ne pierdem timpul încercând să-l rezolvăm. Vom reuşi? Nu vom reuşi? Numai Dumnezeu ştie!

Paradoxul şcolarului

15 septembrie, prima zi de şcoală. Copiii, îmbrăcați frumos, cunosc încă o dată emoţiile revederii cu profesorii şi colegii, după lunga vacanţă de vară. Lăsând în urmă amintirile estivale ale excursiilor la munte şi la mare, ale focurilor de tabără organizate la bunici, culesul fructelor şi jocul neîntrerupt, se pregătesc să intre în noul program şcolar. "Ce repede a trecut vacanţa!", se lamentează totuși. Chipul lor vesel îţi încălzește sufletul cuprins de unele îngrijorări privind desfăşurarea procesului de învăţământ în anul şcolar care începe. Şi asta, pe baza experienţelor anterioare şi a bâjbâielilor Ministerului Educaţiei şi ale autorităţilor locale, care hotărăsc destinul şcolar.

De 25 de ani, suntem într-un permanent proces de implementare a unor reforme în învăţământ, care nu-şi dovedesc defel eficienţa. Fiecare ministru doreşte să schimbe ceva, fie că schimbă perioadele de cursuri şi vacanţe, fie umblă la programele şcolare, la repartizarea cadrelor sau la modul în care trebuie să se desfăşoare unele examene şi cum trebuie să fie apreciate rezultatele. Se schimbă regulile în timpul jocului, aşa că nu de puţine ori elevii care aveau de dat examene află doar cu câteva săptămâni înainte la ce materii le vor susţine. Degringolada sistemului de învăţământ nu face decât să producă agitaţie şi confuzie în rândul şcolarilor, a părinţilor şi a cadrelor

didactice. Lipsa unor programe pe termen lung privind învăţământul duce la tulburarea permanentă a procesului educaţional. Schimbările permanente, de multe ori fără nici o motivare clară, face ca rezultatele să nu se ridice la nivelul aşteptărilor. Nu trebuie să ne mai mire procentul redus de promovabilitate.

Dacă programa şcolară este deficitară și organizarea de multe ori haotică, şi acoperirea catedrelor cu cadre didactice calificate este o mare problemă. Reprezentanţii Ministerului Educaţiei se plâng pe toate mijloacele media că nu au cadre didactice suficiente, dar nu urmăresc politicile de cadre aplicate în teritoriu de către inspectoratele şcolare judeţene.

Să luăm un caz. Un absolvent a trei facultăţi, care a predat într-o perioadă la un liceu, apoi a făcut o pauză, s-a adresat inspectoratului judeţean şcolar, dorind să reintre în învăţământ, fără pretenţia de a fi încadrat la o anumită unitate școlară. I s-a răspuns în scris că angajările se fac de către directorii instituţiilor şcolare, unde va trebui să se adreseze. Cu răspunsul inspectoratului şi cu anunţul din ziar ce anunţa lipsa cadrelor didactice în zonă, s-a prezentat la câteva unităţi şcolare, unde directorii i-au comunicat că nu au posturi libere, toate catedrele fiind ocupate. Ulterior, avea să afle că directorii preferaseră să angajeze suplinitori, niște absolvenţi de liceu care nu aveau nicio calificare pentru materiile pe care erau puşi să le predea.

La aşa sistem şi la aşa cadre... aşa rezultate!

Anul şcolar 2015-2016 începe cu aceleaşi bâlbâieli, cu aceleaşi probleme veşnic nerezolvate de ani de zile şi cu aceleaşi motivări ale mai marilor învăţământului românesc.

Deşi învăţământul este gratis teoretic, practic nu este deloc aşa. Problema manualelor şcolare este de tot râsul. Într-una dintre seri, ascultam explicaţa ministrului de resort, care căuta să asigure telespectatorii de totala implicare a ministerului în editarea manualelor, care, pentru anul şcolar 2015-2016, vor apare undeva în primăvara lui 2016. Îți vine să te răstești la televizor:

- Băi, până la primăvară după ce învaţă copiii ăştia?!

Răspunsul aveam să-l aflu nu prea târziu. Fiecare profesor sau învăţător recomandă părinţilor un anumit manual şi de aici începe o adevărată cursă pentru procurarea acestora. Cei din oraşele mari au librării, târguri de carte, unde au şansa să găsească ce le trebuie. Ceilalţi, care nu au posibilitatea, neavând de unde le procura sau neavând cu ce le plăti, vor îngroșa rândul celor care abandonează şcoala sau care vor avea cele mai slabe rezultate. Ne mai mirăm că ajung la gimnaziu şi nu ştiu să citească?

Te întrebi fără să vrei: pentru ce mai sunt cheltuiţi banii degeaba, dacă manualele pentru anul 2015-2016 se vor pune la dispoziția beneficiarilor la sfârşitul anului școlar? Iar pentru anul viitor poate nu mai sunt valabile, fiind un an electoral, care va schimba echipa ministerială care, bineînţeles, va începe o nouă reformă…

Sau poate nu gândim clar. Să întrebăm și vecinii.

– Dumneata ai văzut cum se învârte câinele după coadă, fără niciun rost? Așa este şi cu învăţământul nostru, ni se răspunde.

Și așa, un nou paradox: avem învăţământ general obligatoriu și gratuit, dar numărul analfabeţilor creşte îngrijorător.

Trist este că învăţământul înseamnă educaţie, care stă la baza culturii unui neam, pe care suntem pe cale să o pierdem.

Paradoxul tehnologiei

Dezvoltarea tehnologiei a generat și a dezvoltat unul dintre cele mai noi și complexe paradoxuri care se manifestă în societatea omenească.

Explozia tehnologică începută în secolul al XIX-lea, care se continuă și în prezent, a adus în viața oamenilor două palete de probleme diametral opuse.

Încă din primele momente ale industrializării, în prima fază în statele cele mai dezvoltate, apoi și în celelalte, știința s-a implicat tot mai mult pentru îmbunătățirea proceselor industriale și introducerea pe piață a inovațiilor și noilor invenții.

A început să se investească tot mai mult în cercetare, iar rezultatele nu au întârziat să apară. Noile tehnologii aplicate au dus la perfecționarea proceselor industriale, la creșterea randamentului și reducerea pierderilor, la producții tot mai mari și, în același timp, la creșterea profiturilor.

Beneficiile au fost așa de mari, încât au impulsionat la rândul lor o dezvoltare fără precedent a cercetării.

Începuse era performanțelor în toate domeniile de activitate, iar viața economică cunoscuse creșteri de neimaginat.

S-au îmbunătățit utilajele vechi și au apărut unelte și utilaje noi, procesele tehnologice au fost perfecționate, s-au

redus foarte mult timpii morți și timpii alocați pregătirii fluxului tehnologic.

La un moment dat, s-a crezut că a fost atins apogeul tehnologic, dar știința a introdus electronica, care a dat un nou impuls dezvoltării. Ulterior au apărut cibernetica, automatizările și robotica.

Avantajele au fost uriașe, dar, societatea omenească a început să cunoască și reversul acestei dezvoltări, șomajul. Patronatul a constatat că un om putea, în aceste condiții, să realizeze cât doi din perioada anterioară. Așa că a trecut la reducerea costurilor cu forța de muncă, începând disponibilizările de personal.

Odată cu introducerea automatizărilor, a proceselor inteligente și a tehnicii de calcul, s-a ajuns la realizarea unor procese tehnologice performante, fără om.

Astfel, șomajul a crescut vertiginos, iar bugetul alocat protecției șomerilor a devenit o piatră grea atârnată de gâtul finanțelor publice. Au început să apară și alte influențe negative în sfera socialului.

Pe de altă parte, creșterea excesivă a producției dezechilibrând relația dintre cerere și ofertă, a dus în întreaga societate capitalistă, în mod periodic, la declanșarea unor crize economice de supraproducție. Lupta acerbă de a acapara noi piețe de desfacere pentru a echilibra cererea cu oferta a generat, de-a lungul istoriei recente, conflicte militare, cu distrugeri materiale și pierderi de vieți.

În prezent, suntem în era internetului și a rețelelor de socializare, dezvoltarea sistemelor de comunicație cunoscând o situație fără precedent. Aceste tehnologii au adus beneficii enorme, dar, odată cu aceste beneficii, au adus și

uriașe probleme, care se manifestă mai mult tot în sfera socialului.

Au crescut posibilitățile de documentare, transmiterea informațiilor dintr-un punct al pământului în capătul celălalt se face într-un timp extrem de scurt, de ordinul secundelor, relațiile dintre instituții și dintre acestea și clienții lor cunosc o dinamică deosebită, circulația banilor *on line* accelerează ritmul schimburilor comerciale ș.a.m.d.

Dar, odată cu aceste avantaje, se produc și o serie de deficiențe, la fel de profunde ca și primele.

Să amintim fenomenul de dependență, care, mai ales în rândul tinerilor, face ravagii. Mergi pe stradă, în autobuz, în tren, în parc, la restaurant, chiar la serviciu sau în orice alt loc, și vezi la tot pasul oameni cu ochii în telefoane, tablete sau laptopuri.

Comunicarea verbală directă dintre oameni tinde să dispară, beneficiarii tehnologiei moderne preferând dialogul virtual. Am observat cazuri în care membri unei familii nu mai comunicau decât prin intermediul *net*-ului. *E-mail*-ul, *messenger*-ul, *chat*-ul sau *WhatsApp*-ul înlocuiesc limbajul verbal.

Tineretul, în special, este rupt de realitatea înconjurătoare, de adevărurile palpabile din jurul său, și cel mai adesea se refugiază în mediul on line.

Constatăm că acest mediu acționează ca un drog asupra psihicului uman, iar fenomenul este atât de extins, încât nu mai poate fi controlat.

Problemele sociale grave determinate de această tehnologie se vor prăvăli peste societatea umană în

următorii ani, când semeni de-ai noștri vor pluti undeva între lumea reală și cea virtuală.

Aceștia vor constitui un balast pentru societate, o masă de manevră ușor manipulabilă pentru unii, subiecți ai unei incisive politici de marketing pentru alții și, bineînțeles, în mijlocul lor se vor lăfăi pirații timpurilor noi.

Programarea programărilor

Cu toţii am simţit, pe propria piele, rezultatul experimentărilor guvernării României din ultimii 25 de ani. Toate sectoarele de activitate au beneficiat de programe de dezvoltare, de reforme, care ar fi trebuit să îmbunătăţească viaţa noastră cea de toate zilele. Dar, în mod paradoxal, noi, ăştia, oamenii simpli, am simţit contrariul. Bineînţeles că dintre sectoarele reformate şi care se reformează mereu cu fiecare venire a unui nou ministru se află şi sănătatea.

Medicii se confruntă cu lipsa unei baze materiale minim necesare, cu salariile mici care îi determină pe mulţi să plece în străinătate şi cu lipsa de medicamente şi consumabile. Şi acolo unde s-a reuşit o dotare de ultimă oră, de regulă, stă nefolosită din lipsă de cadre sau de fonduri pentru angajarea acestora. De dezvoltarea sistemului sanitar nu putem vorbi, atât timp cât multe spitale au fost închise, iar altele se degradează în absenţa unor finanţări pentru reabilitare.

Pacienţii se confruntă şi ei cu o serie de probleme, unele generate chiar de reformele implementate în sistem. Una dintre cele mai mari găselniţe este aceea prin care guvernul ne-a obigat să ne îmbolnăvim planificat şi numai o dată pe lună. Situaţia aberantă creată, prin care un pacient oarecare poate beneficia de asigurarea de sănătate numai la o consultaţie pe lună, o singură reţetă şi o singură trimitere

la un medic specialist sau la spital, a constituit "cireaşa de pe tort". Mai marii sănănăţii, în goana după scăderea costurilor, s-au crezut însuşi divinitatea şi au intervenit administrativ pentru a obliga oamenii să nu se îmbolnăvească decât o dată pe lună. Dacă, întâmplător, îţi apare suplimentar o altă afecţiune, trebuie fie să amâni consultul pentru luna viitoare, fie să apelezi la cabinetele private.

Nemulţumirile pacienţilor sunt mari. Unii nu au acces la serviciile medicale, decât dacă se deplasează poate zeci de kilometri până la cel mai apropiat cabinet sau spital, nu beneficiază de gratuităţile legiferate sau suferă din cauza birocraţiei sau a indiferenţei unor cadre medicale care îşi bat joc de menirea lor.

Dar toţi împreună, medici şi pacienţi, se izbesc de acelaşi zid: Casa Națională de Asigurări de Sănătate. Aceasta este instituţia care dictează în teren toată politica de sănătate, dar nu din punct de vedere medical, ci financiar. Este un fel de *inchiziţie* a sistemului public de sănătate. Nu am înţeles încă de la începuturi de ce a trebuit să se constituie această instituţie, care prin însăşi cheltuielile proprii înghite o bună parte din fondurile care ar putea să ajungă la spitale, dar care sunt consumate pentru costuri de clădiri administrative, maşini, personal, dotări tehnice şi de interior, de ultimă oră etc.

Ne-am pus întrebarea dacă nu ar fi fost mai eficient ca fondurile din sănătate să fie administrate direct de către Ministerul Sănătăţii, care implementează programele în sistem şi ar trebui să aibă şi pârghiile financiare de realizare.

Statul, care s-a dovedit a fi cel mai prost administrator mai în toate sectoarele, poate s-a grăbit să dea banii des-

tinaţi sănătăţii pe mâna unei instituţii care nu are altă menire decât de a administra aceste fonduri. Considerăm că acest mod de organizare nu este altceva decât un fel de căpuşală, atâta timp cât nu dovedeşte o contribuţie benefică pentru sistem.

De fapt, problema de bază a sănătăţii nu este nici măcar a acestei *case de sănătate*, ci este alta, a imposibilităţii finanţării unui sistem care consumă an de an tot mai mult, dar cu eficienţă discutabilă.

Creşterile alarmante ale preţurilor medicamentelor distrug în mare parte bugetul sănătăţii. Neajunsurile din sistem au fost semnalate de către toate personalităţile vremii, dar până acum nu am văzut decât măsuri de peticire.

Problema sănătăţii este o problemă naţională, şi chiar problemă de siguranţă naţională. Deci trebuie tratată ca atare, și anume în interdependenţa pe care o are cu alte ramuri ale economiei naţionale, dintre care cea mai importantă ar fi ramura alimentară.

În viaţa de zi cu zi, observăm câteva fenomene care dau de gândit.

1. Toată producţia de medicamente din ţară a fost, sub o formă sau alta, suprimată. Institutul Naţional de Cercetare-Dezvoltare pentru Microbiologie şi Imunologie Cantacuzino a fost împiedicat mult timp să fabrice vaccinuri. Abia în 2015, prin OUG nr. 23, Guvernul a încercat să intervină pentru reorganizarea acestuia. Motivarea publică a fost lipsa de rentabilitate şi imposibilitatea de a se autofinanţa. Motivul obscur bănuim să fi fost altul: vaccinurile şi

medicamentele româneşti, care-şi dovediseră eficienţa decenii la rând, erau atât de ieftine, încât constituiau o puternică concurenţă pe piaţa medicamentelor. Soluţia a fost, aşa se pare, scoaterea lor de pe piaţă. Acest lucru se practică în toată lumea şi nu este o noutate nici pentru ţara noastră.

2. Tendinţa producătorilor mondiali de medicamente de a scumpi, sub diferite forme, propriile produse, împovărează şi mai mult bugetul sănătăţii.
3. Tendinţa de creştere a prescrierilor unor tratamente de lungă durată este un alt balast pentru sănătate.
4. Creşterea numărului de analfabeţi şi ai oamenilor cu o pregătire precară face imposibilă implementarea unor măsuri de educaţie sanitară.
5. Alimentaţia necorespunzătoare, consumarea de alimente fără valoare nutritivă şi care conţin o serie de adaosuri nocive duce indirect tot la creşterea costurilor în sănătate. Lipsa nutrienţilor necesari obligă consumatorii să apeleze la diverse suplimente alimentare, fabricate, de regulă, tot de către producătorii de medicamente. Cei care nu au posibilitatea să şi le achiziţioneze vor deveni viitori pacienţi ai sistemului de sănătate. *E*-urile şi alte elemente nocive conţinute în toate produsele procesate condamnă consumatorii la diverse afecţiuni.

Trist este că organele specializate pentru controlul acestor aspecte nu mai stăpânesc fenomenul.

6. Lipsa condiţiilor optime de trai, creşterea vertiginoasă a numărului de oameni fără venituri, care nu îşi pot permite achiziţionarea de materiale de igienă, îngroaşe numărul celor care apelează la serviciile medicale.

Analizate în detaliu, se mai pot identifica încă multe aspecte care presează direct sau indirect bugetul asigurărilor de sănătate.

De aceea, este imperios necesar ca guvernul să îşi armonizeze politicile din sănătate cu cele din sectorul alimentar, al educaţiei, al ocupării forţei de muncă etc. Trebuie să se înţeleagă faptul că prin creşterea calităţii vieţii se pot reduce substanţial costurile din sănătate.

Să renunţăm la programarea programărilor, care de fapt, este o consecinţă stearpă a birocraţiei şi să gândim măsuri benefice pentru întreaga societate, măsuri care, culmea!, alţii le aplică cu rezultate extraordinare de foarte mult timp, dar pe care noi ne facem că nu le vedem.

Paradoxul râs – plâns

Râsul și plânsul, aceste două manifestări antagonice, ne însoțesc viața de la naștere până la moarte.

Râsul, ca manifestare a veseliei, exprimat printr-o mișcare caracteristică a feței și a gurii, însoțit de un sunet specific, nearticulat, îl vom găsi într-o opoziție absolută cu plânsul, care este o manifestare a tristeții.

Omul se naște cu un minim bagaj funcțional, care este înscris în codul genetic al fiecărui individ: respirația, deglutiția și excreția. Cred că nu greșim dacă, alături de acestea, socotim că se așază râsul și plânsul, acest dualism, printre atâtea alte dualisme care se manifestă în viața noastră.

În textul de față nu ne propunem să facem analize anatomice, fizionomice sau filosofice ale acestor manifestări. Fiindcă este o lucrare despre paradox, îl vom identifica în relația râs – plâns printr-o anumită logică a gândirii. Vom prezenta, pe scurt, întâmplări adevărate, cu iz comic, întâmplări care la prima citire îți provoacă râsul, dar, în substrat, îți dezvăluie situații de plâns. Și invers este valabil, întâmplări triste care, analizate cu ochii minții, îți pot provoca râsul. Tocmai acest mecanism îți deschide orizontul spre paradoxul inducției mintale. De aceea, noi vă vom prezenta întâmplarea în sine, urmând ca dumneavoastră să descoperiți paradoxul din spatele ei.

Un fel de joc de-a “râde-plânge” care credem că, în afară de a vă produce un minim efort mintal, sigur va produce o bună dispoziție.

*

Examenul de bacalaureat este un eveniment deosebit în viața fiecărui om. Cu ceva ani în urmă, un oarecare liceu din România își începuse examinarea absolvenților săi.

Comisia, alcătuită din cinci membri, pregătea examinarea la limba română, proba orală. Elevi de toate vârstele, de la cei mai tineri, din învățământul de zi, până la alții, mai în vârstă, de la seral, așteptau să intre la proba planificată. În sala de examen intraseră șase elevi, iar cum ieșea unul, altul intra, își trăgea biletul cu subiectele și trecea în bancă să-și noteze pe o ciornă ideile principale.

Într-una dintre bănci, un bărbat puțin încărunțit, fost elev la seral, încerca să-și aducă aminte subiectul pe care trebuia să-l prezinte în fața comisiei. Emoțiile îl gâtuiau, iar mintea parcă refuza să se adune și să se fixeze pe subiectele scrise pe biletul pe care tocmai îl trăsese din grămada de foi, aflate pe catedra din clasă. După câteva minute, auzindu-și numele, a pășit agale spre comisia de examinare. Inima îi bătea atât de tare, mai să-i sară din piept, iar doi stropi de sudoare iviți pe frunte îi trădau starea emoțională.

- Domnule elev, ce subiecte aveți?, l-a întâminat una dintre profesoare, o doamnă între două vârste, privind cu atenție bărbatul din fața sa.

Elevul cărunt a înghițit în sec și glasul tremurat abia i s-a auzit.

- *Scrisoarea a III-a* și *Enigma Otiliei*.

- Aveți vreo preferință cu ce subiect să începeți?

- Nu.

Profesoara, observând emoția din glasul bărbatului, a încercat să îndulcească tonul.

- Dacă nu aveți preferințe, haideți să începem cu primul subiect, *Scrisoarea a III-a*. Știți cine a scris-o?

- Mihai Eminescu.

- Bun! Dacă știm cine a scris poezia, poate ne puteți spune câteva cuvinte despre ea și câteva versuri, pe care vom încerca să la analizăm împreună.

- Voi încerca să-mi aduc aminte cele mai cunoscute versuri din poezie.

Vocea bărbatului începea să prindă putere, impulsionat și de bunăvoința profesoarei. A tușit, și-a potrivit cravata la gât, s-a uitat la ceilalți membri din comisie, dar parcă totul îi fusese șters din memorie.

- Doresc să redau dialogul..., bâjbâi el, încurcat.

- Dintre domnitor și sultan, completă profesoara.

- Îîî... ăăă...

Profesoara, bănuind un blocaj, a încercat să-l ajute:

- *Tu ești, Mircea?...*

- Nu, doamnă!, răspunse contrariat elevul. Eu sunt Borza de la I.L.F.!

*

Doamna X, soția șefului de la..., reușise să se încadreze ca suplinitoare la una dintre școlile din oraș. Absolventă a liceului agricol, a considerat că singura meserie potrivită ar fi aceea de profesoară, așa că și-a îndemnat soțul să-i găsească un post în învățământ.

Zis și făcut. Mai marele de la învățământul județean reușise să-i găsească o catedră de desen.

- Este singura catedră pe care am putut să o fac rost, s-a scuzat el. Doamna, totuși, cred că va fi mulțumită. Este o școală liniștită și o catedră ușoară. Poate se mai uită și doamna prin programa școlară și se mai documentează puțin…

Într-o zi, cu catalogul sub braț, intra pentru prima lecție la clasa a VII-a. Fostul profesor, un artist plastic cunoscut, se mutase la un liceu din Timișoara. Copiii, curioși, își așteptau noua profesoară, care, imediat ce a intrat, a strigat catalogul, după care le-a așezat vaza de flori în mijlocul catedrei și i-a anunțat tema zilei la desen.

- Astăzi veți desena această vază cu flori. Și să nu aud nici o gălăgie!

- Doamna profesoară, i se adresase un băiat cu ochelari, aflat într-o bancă pe rândul din mijloc. Colorăm în guașă sau în acuarelă?

- Lăsați-mă dracului cu regionalismele voastre și apucați-vă de lucru!

*

Toamna încă nu își arătase fața, deși era septembrie. Zilele călduroase încă aduc aminte de concediu, când stai întins la soare cât e ziua de mare.

Pentru a nu fi surprins de soarele care încă mai dogorea, un pensionar a pornit dimineața devreme spre piață, unde avea de făcut câteva cumpărături. Deoarece nu se afla în orașul său, a cerut unui nepot să îl însoțească, pentru a nu rătăci drumul.

Ajunși, au pătruns într-o piață uriașă, cu acoperiș de policarbonat, sub care erau înșirate zeci de mese pe care vânzătorii își așezaseră marfa în așteptarea clienților. Undeva, la subsol, un șir de magazine alimentare ieșeau în întâmpinarea cumpărătorilor cu fel și fel de produse.

Trecând prin fața unei pescării, nepotul l-a tras de mână, arătându-i un afiș. Pe o bucată de hârtie albă, în fața unui acvariu în care înotau o mulțime de pești, scria: “Crap dunărean proaspăt adus din Italia”.

Pe cei doi i-a pufnit râsul. Nu le venea să creadă ceea ce vedeau. Pensionarul și-a căutat aparatul de fotografiat să surprindă momentul, dar îl lăsase acasă. Așa că și-a făcut târguielile, iar când a achiziționat și ultimul produs trecut pe listă, i-a cerut nepotului să meargă spre casă.

Trecând pe lângă o grămadă de pepeni frumoși, au oprit, făcându-li-se poftă, căutând din ochi un pepene ceva mai mare.

- Băi nepoate, hai să luăm și un pepene, că în curând o să dispară și o să-i ducem dorul!, decise pensionarul.

Vânzătorul prinsese din zbor dorința acestuia și i-a ieșit în întâmpinare.

- Domnule, hai să vă dau un pepene nemaipomenit. Dulce ca zahărul! Nu o să regretați!

În mijlocul grămezii de pepeni, pe o bucată de carton rupt dintr-o fostă cutie, scria: “pepeni de Dăbuleni”. Pensionarul a ales unul, care a crezut că este mai copt și i-a plătit omului marfa. În timp ce dădea restul la bani, vânzătorul l-a asigurat încă o dată de calitatea mărfii:

- Marfă a-ntâia, domnule! Pepenii ăștia turcești au coaja foarte subțire…

*

Un pensionar promisese nepoțelelor sale că le scoate la un film în oraș, așa că au pornit în grup spre cinematograful aflat într-un mare centru comercial. Construcție modernă, iluminat feeric, numai cât să-i alimenteze pensionarului curiozitatea de a viziona un film modern 3D.

- Tae, rulează *Războiul stelelor*, îi atrage atenția nepoțica cea mică. Hai să mergem la ăsta!

Grupul cumpără bilete, intră într-un hol arătos în care se vindeau sucuri, popcorn, bomboane, diferite gustări, și se așază pe scaune. Lume multă. Filmul atrăsese în special tineretul nerăbdător să urmărească efectele create pe calculator. Nepoatele își pregătiseră ochelarii speciali și așteptau nerăbdătoare să înceapă filmul. În spatele pensionarului, doi tineri discutau aprins teme politice. Așa a aflat și pensionarul ce înseamnă democrație, cât a fost de rău înainte de 1989, câte și mai câte.

- Îți dai tu seama, zicea unul, cum ar fi fost societatea noastră astăzi dacă Tudor Vladimirescu nu ar fi adus comunismul în România?!

*

Doi bărbați într-o bodegă, cu două halbe de bere.

- Băi, tu înțelegi? Am văzut tot ce nu era și am auzit totul... totul... Dar nu am înțeles nimic!

*

Doi elevi, în recreație.

- Plus zero sau minus zero?, a întrebat unul.

- Normal că plus zero! Ai văzut tu scădere cu zero?!

*

- Letopisețul este un instrument de măsurat timpul.
- Cred că greșești! Ăsta măsoară suprafața!

*

- Tu știi din ce cauză turcii nu au reușit să stăpânească niciodată România?
- Cum dracu' să o stăpânească! Noi suntem în NATO! I-ar fi făcut praf americanii…

*

După o grea suferință, Ionel Păstură a părăsit lumea aceasta, lăsând în urmă familia îndurerată. Neamurile și prietenii s-au strâns să ajute soția defunctului la ceremonia înmormântării.

Conform tradiției, s-au pregătit colaci, sarmale și prăjituri. S-au cumpărat batiste, prosoape, eșarfe, lumânări. Într-un colț al fiecărei batiste, femeile au prins câte o monedă de 50 de bani. Au pregătit cele de trebuință pentru preot și pentru cei care purtau sicriul.

La un moment dat, s-a constatat că existau mai multe păreri privind desfășurarea ceremoniei. Unii erau de o părere, ceilalți de alta, așa că familia, vrând–nevrând, a trebuit să îndeplinească toate condițiile sugerate de către cei din jur. Au cumpărat haine noi defunctului, încălțăminte, lenjerie, câte și mai câte.

La priveghi, lume multă: prieteni, colegi, vecini, rude. Unul dintre ei, martor la tot ce s-a întâmplat, ne-a povestit despre durerea soției care plângea mereu și își jelea bărbatul.

Hohotele de plâns se intercalau cu momente de monolog și tânguire.

- Unde ai plecat tu, Ionele, dragă? De ce m-ai părăsit și ai lăsat copiii fără tată? Of!... Of!... Mi-ai secat inima! Ce mă fac eu fără tine?

S-a aplecat deasupra sicriului și a mângâiat mâna rece a mortului, după care a continuat pe un ton mai domol:

- Să știi că ți-am luat tot ce ai nevoie. Am tocmit și lăutari, fiindcă ție îți plăcea muzica. Ți-am luat masă, scaun și haine. Florica a lui Guță mi-a spus că trebuie să-ți pun cu tine pastă de dinți, periuță și pieptene. Tu ai fost om cochet, așa că m-am gândit să-ți cumpăr și aparat de ras. Pijamaua aia a ta, în dungi, pe care nu ai îmbrăcat-o niciodată, ți-o pun la tine. Numai să ai grijă să ți-o iei seara la culcare... Să știi, vecina Mioara mi-a zis că ar trebui să-ți cumpăr și un televizor, să ți-l dau de pomană. “Fă vecină, mi-a zis, s-o plictisi și el pe-acolo, nu crezi că i-ar trebui un televizor să vadă și el ce mai este pe aici?” “Mă, Mioară, i-am zis, m-am gândit și eu la asta. Lui îi plăcea să privească meciurile de fotbal. Dar vezi tu, de câțiva ani nu mai vedea bine și renunțase sa se mai uite.” Dar tu să-mi spui! Dacă vrei, îți iau și televizor. A... să nu uit... să-ți pun și ochelarii, că altfel nu vezi scrisul la filme!

Paradoxul revigorării

De 25 de ani tot sperăm la o înviorare a vieții noastre sociale, economice, culturale. Realitatea cruntă ne-a arătat, însă, că viața noastră poate să meargă și în sens negativ, din rău în mai rău.

În toate cazurile, statul, prin instituțiile sale, ne-a demonstrat că este cel mai prost administrator al treburilor țării, care, pus în fața unor probleme, a avut competența mai mult în a încurca lucrurile, decât în a le rezolva.

Inexistența unor strategii naționale de dezvoltare de lungă durată, care să pună țara pe o direcție sănătoasă, ne-a adus în situația unor cârpeli care nu fac altceva decât să ne târască într-o involuție teribilă, caracterizată prin reducerea permanentă a nivelului de trai și amplificarea unor contradicții sociale care, la un moment dat, nu vor mai putea fi controlate.

Discrepanța dintre pătura avută, ce se îmbuibă prin beneficii "speciale", și restul societății devine tot mai mare. Am crezut, pentru câteva clipe, că mai marii noștri vor avea inteligența de a lăsa măcar sectorul privat să se implice în dezvoltarea României.

Paradoxal a fost, că de fiecare dată când sectorul privat a dat semne de înviorare, s-a avut grijă să se intervină pentru a-l sufoca, nicidecum pentru a-l sprijini.

Această brambureală a distrus relațiile interumane, iar cele instituționale au devenit niște conglomerate birocratice, care, culmea!, au început să se încurce unele pe altele.

Vorbim și iar vorbim despre corectarea acestor grave neajunsuri, despre necesitatea aplicării unor reforme profunde, dar, în realitate, ne bălăcim în aceeași mocirlă.

De la zi la zi suntem tot mai săraci, numărul analfabeților a crescut vertiginos, cultura nu se mai desfășoară în albia normală, iar lipsa promovării unor modele de valoare, pe care încă le mai avem, dar care rămân într-o umbră de neînțeles, favorizează ieșirea în prim plan a unor nonvalori care își vor pune amprenta pe viitorul copiilor noștri.

Și, când nu mai visam să vedem vreo schimbare în bine, iată, totuși, că putem nota cu multă bucurie ivirea unor lăstari în amărâta noastră de "democrație", care sperăm să se înmulțească și să dea roade. Acești lăstari ai unei vieți moderne, sănătoase, sunt, de fapt, acei oameni de valoare care s-au luat de piept cu greutățile și au încercat să genereze un climat de normalitate pentru toți cei care trăiesc în jurul lor. Oameni tineri sau în vârstă, de profesii diferite, au reușit în câțiva ani realizări de excepție.

Din punctul nostru de vedere, aceștia sunt adevărații lăstari ai democrației, care trebuie să constituie un model de urmat pentru restul societății. Acești lăstari trebuie mediatizați și sprijiniți pentru ca modelul lor să poată da roade în toată țara. Acesta este și motivul pentru care, noi, autorii, am hotărât să spunem poveștile unora dintre ei.

*

Primul la care ne-am oprit este părintele Arhimandrit Iustin Dragomir Ioan, starețul mănăstirii Bogdana din Rădăuți, care s-a ocupat direct de proiectul de construire al Așezământului de copii “Sfântul Ierarh Leontie”. Acest așezământ a fost construit pentru orfanii și copiii din familiile dezorganizate. Proiectul este susținut financiar de Fundația “Sfinții Ierarhi Leontie și Teodosie” și se axează pe creșterea, îngrijirea și educarea copiilor orfani sau lipsiți de mijloace de existență. Așezământul a fost deschis în 2011 și are în grijă un număr de 104 copii. Pentru aceștia, așezământul a devenit casă, grădiniță, școală și biserică. Aici sunt crescuți în cele mai bune condiții, educați și pregătiți pentru viața ulterioară de adulți.

Părintele Arhimandrit Iustin, cu multă modestie, consideră că și-a făcut doar datoria de preot și educator spiritual.

*

Să coborâm acum pe harta țării până în comuna Luncavița, lângă Tulcea, unde găsim o exemplificare vie a “omului care sfințește locul”.

Un primar, Ștefan Ilie, un tânăr funcționar, Marian Ilie, un consiliu local și cetățenii comunei, unindu-și eforturile, au construit pentru ei și pentru copiii lor o localitate modernă. Realizarea lor este cu atât mai importantă, cu cât știm că zona respectivă este una dintre cele mai sărace din România. Într-un mediu geografic, economic și politic ostil, au reușit să aducă prosperitate, prin eforturi deosebite, dar bine intenționate.

Tânărul Marian Ilie, fost student la teologie, a devenit un fel de erou local după ce și-a revenit în urma accidentului care l-a adus în scaunul cu rotile. A învățat tot ce se poate ști despre fondurile europene și a început să-și ajute consătenii să acceseze aceste fonduri. Într-un interviu acordat postului de televiziune ProTV, acesta sublinia: "Omul din România nu mai crede că el poate schimba ceva, aia lipsește. Dacă el nu are acces la informații, nu trebuie să fie cineva care să îl ajute? Aici intervenim noi și administrațiile publice". Tânărul Marian Ilie a fost angajat la primărie, special pentru accesarea de fonduri europene, și a reușit să schimbe fața localității. Televiziunea amintită și-a intitulat sugestiv reportajul în temă: *Tânărul care trage după el o întreagă comunitate, din scaunul cu rotile*.

Un scurt rezumat al realizărilor locale ne va ului prin amploarea lor și ne va demonstra că, acolo unde acționează oamenii cu dăruire și muncă, ei reușesc să mute și munții din loc.

La nivelul anului 2015, comunitatea din Luncavița, care număra în 2010 numai 4457 de locuitori, și-a inventariat 49 de proiecte realizate, 21 de proiecte în curs de realizare și două proiecte supuse dezbaterii.

Primarul Ștefan Ilie, profesor de profesie, a investit în instituțiile de învățământ. Așa că, la nivelul comunei, găsim grădiniță, școală generală și învățământ profesional agro-industrial, ce cuprinde o școală complementară (califică tractoriști), o școală de arte și meserii ce școlarizează lucrători în cultura plantelor și un liceu cu profil de resurse naturale și protecția mediului, agricultură și turism, absolvenții primind calificarea de tehnician în agricultură.

Grupul școlar dispune de 41 cadre didactice calificate. Baza materială a școlii constă în 15 săli de clasă, trei cabinete, cinci laboratoare, un atelier, sală de sport, teren de sport, spațiu de joacă, spații administrative˙(secretariat și două birouri pentru echipa managerială). Ca spații auxiliare, deține o bibliotecă cu peste 6000 de volume, un centru de informare, trei spații de depozitare a materialelor didactice și o cameră pentru *lapte și corn*. Cele cinci laboratoare - de biologie, tehnologie, fizică-chimie, gastronomie și informatică - dispun de cele mai noi utilități, cel de informatică având 30 de calculatoare, internet și echipamente. Sunt în curs de amenajare încă trei cabinete: de matematică, limbi străine și științe socio-umane. Mobilierul și dotările sunt noi în proporție de 90%. Școala are în proprietate 10 ha de teren și două microbuze pentru copii.

În comună, se acordă elevilor burse sociale, burse medicale și burse pentru liceu, iar celor cărora urmează o facultate, primăria le acordă sprijin financiar. Există intenția de a se construi un club al copiilor și se dorește achiziționarea unui autocar.

În plan economic, a fost sprijinită inițiativa privată. Astfel, pe teritoriul comunei activează 71 de societăți acreditate, dintre care: o carieră de piatră, 6 ferme agricole, un atelier de tâmplărie, 29 de unități de alimentație publică, 7 unități de prestări servicii, 8 baruri, două societăți de consultanță pentru atragerea de fonduri europene. Au construit și o piață agroalimentară modernă, o fabrică de prelucrarea legumelor, fructelor și produselor animaliere.

Pentru a atrage investitorii, primăria comunei acordă o serie de facilități.

Așa s-au realizat investiții în acvacultură pentru creșterea sturionilor și a fost dat în funcțiune un parc eolian.

Constatându-se o scădere demografică în perioada de după 1989, s-au luat măsuri pentru creșterea populației și atragerea tinerilor pentru a rămâne în comună. Astăzi, în Luncavița, structura populației se prezintă astfel: din cei 4457 locuitori, 58 % sunt persoane active (între 20 și 64 ani) și numai 18 % persoane peste 65 de ani.

Serviciul de asistență medicală este asigurat cu caracter permanent de 7 medici și 8 asistente. Există și un serviciu de asistență socială.

Comuna are rețea de apă și canalizare cu stație de epurare.

Viața culturală se manifestă prin intermediul unei săli muzeale de istorie, sală expozițională cu obiecte populare, iar Căminul Cultural găzduiește expoziții de pictură și fotografie cu imagini din comunitate. Există un ansamblu folcloric și un ansamblu de colindători care își etalează calitățile cu ocazia celor 15 sărbători organizate la nivel local sau în alte localități din țară.

În prezent, stă în atenția edilului înființarea Muzeului Satului, iar, pentru Căminul Cultural, dotarea acestuia cu instrumente muzicale și costume.

Pentru protecția mediului, sunt în curs de derulare lucrări de îndiguiri, ecologizări și împăduriri.

Realizările sunt uluitoare pentru o comună oarecare din zona săracă a Tulcei, unde factorul uman a știut să se organizeze și a înțeles importanța fondurilor europene. Rezultatele sunt impresionante și constituie un exemplu pentru toate localitățile României.

*

În continuare, ne deplasăm în județul Prahova, pe drumul dinspre Vălenii de Munte, către Starchiojd, în Valea Screzii și Valea Plopului.

Pe marginea drumului, sub dealurile împădurite, ne apar în față mai multe case, 17 la număr, pe care le-am identificat a fi ale Asociației ProVita. Cunoscând implicarea părintelui Nicolae Tănase într-o activitate filantropică deosebită, am considerat că exemplul său trebuie făcut cunoscut.

Pentru a nu denatura datele, ne vom rezuma în a reda câteva informații despre Asociația ProVita, fondată de preotul Tănase în anul 1991, furnizate chiar de site-ul asociației. Am aflat că Asociația ProVita a reușit să adăpostească peste 10.000 de persoane defavorizate, în prezent îngrijindu-se aici peste 500 de persoane, dintre care copii, mame, bătrâni și persoane cu dizabilități:

“*Obiectivele noastre.*

1. Programe de asistență socială pentru copii orfani sau abandonați și a mamelor tinere singure. *Primul pas* – le oferim locuință în casele asociației sau în familiile din cele două sate.
2. Reintegrarea socială a copiilor străzii și a celor abandonați în spitale. *Primul pas* – recuperare fizică și psihică.
3. Integrarea în comunitate a tinerilor peste 18 ani nevoiți să părăsească orfelinatele. *Primul pas* – sprijin pentru învățarea unei meserii.
4. Protecția tinerelor mame respinse de familie.

Primul pas – susținere pre și post-natală, șansa de a evita traumele avortului.

Beneficiarii ProVita sunt:

- copii abandonați cu probleme sociale;
- femeile cu copii în dificultate;
- tinerii care nu mai beneficiază de îngrijiri de stat;
- vârstnici;
- familii în dificultate;
- persoane cu dizabilități;
- alte persoane defavorizate."

Despre acești beneficiari, părintele Nicolae Tănase declara într-un interviu acordat ziarului *Gândul* că: "Sunt beneficiari de toate vârstele și stările, fie copii în pântecele mamelor lor, fie bătrâni, fie fete care au părăsit orfelinatul la 18 ani, au venit și au rămas la noi, fie mame cu probleme diverse, fie persoane fără adăpost. La noi se stă de la minus opt luni la plus 86 de ani. Nu fixăm o dată de plecare, pentru că, fixând o dată de plecare, practic îl dai în stradă."

Pentru cei care au depășit 18 ani, cumpără pământ și încearcă să-i ajute să își facă o casă.

Pentru munca de acolo și realizările obținute s-ar putea scrie mii de pagini, în care vom descoperi, alături de părintele Tănase, sute de voluntari care pun umărul la dezvoltarea acestui așezământ social și sute sau mii de oameni care sprijină activitatea acestuia prin donații.

În data de 24 noiembrie 2015, părintele Nicolae Tănase a primit Ordinul Sfântul Ioan Gură de Aur din partea Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe

Române, pentru activitatea filantropică deosebită pe care o desfășoară în Parohia “Valea Plopului”, dar și pentru multă lucrare misionară în țară și străinătate.

*

Pornim mai departe în căutarea altor lăstari care anunță, prin fapte, începutul unei revigorări a societății noastre. Străbatem sudul Țării și ne oprim în Banat, în comuna Dudeștii Noi, din județul Timiș. Comuna, după numele vechi Beșenova Nouă, se găsește la numai 13 km de Timișoara. Comuna are 3.232 de locuitori, o școală cu clasele I-VIII, o grădiniță cu program normal și una cu program prelungit, un cămin cultural și dispensar.

Nimic deosebit până acum. Ca un fapt inedit, primarul Alin Nica, de 23 de ani, a fost cel mai tânăr primar din țară. “La 23 de ani - povestește el - am fost cel mai tânăr primar din țară. Am avut poate energia și nebunia tinerească de a mă băga cu capul înainte în ceva ce era extrem de dificil de realizat, să iei o comună de la zero, să nu ai angajați, sediu și nici măcar un scaun pe care să stai.” Această situație nu l-a dezarmat, ci l-a determinat să lupte cu stagnarea, să învingă birocrația și inerția din jur. Sesizând importanța accesării unor fonduri europene, vitale pentru dezvoltarea comunității, s-a străduit și a primit până acum 10 milioane de euro, bani nerambursabili.

Rezultatele nu au întârziat să apară. Comuna este în procent de 100% alimentată cu apă curentă și s-a construit canalizare. Primarul a atras investitori chinezi și așa s-a construit o uriașă fabrică de mobilă. Patronii au atras două milioane de euro de la Uniunea Europeană și au extins

afacerea, creând aproape 1000 locuri de muncă. În comună funcționează peste 100 de firme, iar șomajul este de numai 2%. În urmă cu 10 ani, comuna Dudeștii Noi avea 2400 locuitori, iar acum 3.232 (cei 2% nu pot efectiv lucra sau sunt puturoși – explică primarul).

În prezent, se dorește accesarea a 20 de milioane de euro, pentru a ridica un Aqua Park. Comuna se găsește într-o etapă explozivă de dezvoltare, iar tânărul primar ne demonstrează că, acolo unde se vrea, se pot obține rezultate remarcabile.

*

Pornim din nou la drum, oprindu-ne la Deva, unde preotul franciscan Böjte Csaba, întemeietorul fundației "Sfântul Francisc", se ocupă de peste 20 de ani de soarta copiilor necăjiți din Transilvania.

Fundația este prezentă în 65 de localități din Ardeal și are în grijă peste 2.300 de copii.

Într-un interviu acordat pentru *Observator*, părintele franciscan a mărturisit că, de-a lungul anilor, a adunat mulți copii din gări, canale sau de lângă gropile de gunoi: "Toți suntem din același aluat. Asta încerc să îi fac pe oameni să înțeleagă. Fiecare copil este o mică minune, doar că trebuie să avem răbdarea necesară în educarea lui, astfel încât să își găsească rostul în societate. Dacă sunt căutat de familii sărace, încerc să îi ajut să rămână împreună. Dacă nu se poate, atunci preluăm rolul familial. Copiii frecventează grădinițele și școlile de stat. Noi construim cămine cu locuințe în care ajung să locuiască 8-10 copii. La fiecare locuință, avem o mamă cloșcă... Aproape 30-40% dintre

copiii pe care i-am avut în grijă au ajuns să termine o facultate. Unii au ajuns ingineri, alții doctori, alții licențiați în diferite meserii.”

Pentru acești copii, a înființat un colegiu la Miercurea Ciuc.

Parlamentul European l-a desemnat pe preotul Böjte Csaba drept *Cetățean European al anului 2011*.

*

Scriind acest material, ne-am dat seama că, de fapt, realizasem un circuit prin întreaga țară, pornind din Moldova, coborând spre sud, apoi spre vest, închizând circuitul cu Ardealul. Nu urmărisem acest lucru, totul se produsese întâmplător. Dar, acest aspect ni se pare că reprezintă un semn de trezire a întregii națiuni și ne-am pus întrebarea dacă nu cumva începem o nouă etapă, aceea de însănătoșire a societății noastre.

Când doream să închidem acest capitol, o știre apărută pe unul dintre canalele de televiziune ne-a reîntors la masa de scris. Descoperisem un nou aspect, cu titlu diferit de cazurile prezentate aici, dar în totală concordanță cu tema de bază.

Se anunța un nou circuit, fiindcă trebuia să revenim pe plaiurile moldovene, la Iași. Apăruseră noi lăstari, dar, de data aceasta, nu erau oameni care își demonstrau calitățile de administratori pricepuți ai unor fonduri locale sau atrase.

Era vorba despre oameni care își puneau cunoștințele profesionale în slujba învățământului, printr-o contribuție personală gratuită. Într-o perioadă în care se practică la scară largă meditarea elevilor contra cost, de multe ori chiar

profesorii de la catedră încercând să inducă ideea necesității unor meditații suplimentare, iată că o familie, tot de profesori, s-au hotărât să mediteze gratuit copiii săraci care doresc să urmeze medicina și nu au posibilități financiare pentru aceasta. Profesorul de biologie Mircea Nedea, din Iași, dă o lecție de generozitate. Nu dăruiește averi, ci știința lui copiilor nevoiași care se visează medici. Preluăm o parte din reportajul difuzat de ProTv despre acest subiect:

"Cu vocație și talent, el a devenit un adevărat model și un lider în comunitatea lui, care astăzi îi mulțumește pentru marele merit de a schimba viitorul a zeci de copii sărmani.

Profesorul Nedea, împreună cu soția, tot profesor de biologie, au început să lupte împotriva abandonului școlar întâlnit frecvent în rândul copiilor nevoiași. Îi meditează fără niciun leu, mai ales pe cei care vor să devină medici.

Copiii aceștia care sunt foarte săraci, spune profesorul, *nu știu dacă la fel de săraci cum am fost eu, și mă bucur că am fost, pentru că sărăcia m-a făcut un om foarte serios, sincer.*

53 de copii care poate n-ar fi terminat decât liceul sau ar fi plecat la muncă în străinătate, vor deveni medici datorită lor.

Prin acești copii, eu îmi realizez visul de a fi medic, așa a vrut destinul, situația asta a fost, nu s-a putut, nu am făcut, dar sunt convins că, prin acești copii, visul meu va fi îndeplinit și chiar cu multiple specializări: chirurgie, endocrinologie, toate specializările, explică profesorul.

Pentru că se adresează copiilor sărmani, înainte de a se înscrie la meditațiile lui, trebuie să dovedească faptul că venitul maxim pe membru de familie este de 400 de lei pe lună.

De la el, miniștrii Educației ar trebui să învețe cum se predă învățământul gratuit, și mai ales, cum le schimbi copiilor mentalitatea. Din 24 de tineri, 16 au intrat la Facultatea de Medicină din Iași, unde au concurat trei candidați pe un loc."

Trebuie să amintim că domnul Mircea Nedea și soția sa sunt profesori la colegiile "Costache Negruzzi" și "Eminescu" din Iași. Exemplul lor deschide o nouă perioadă a valorilor autentice din învățământul românesc, și, pe drept cuvânt, îi considerăm lăstarii unei noi viziuni.

Încheiem cu speranța că acești lăstari vor reuși să genereze în jurul lor noi lăstari, care, împreună, vor schimba destinul României.

Despre autori

Florentin Smarandache

profesor de matematică, om de știință, scriitor

A absolvit Facultatea de Matematică a Universității din Craiova în 1979 (ca șef de promoție), obținând doctoratul în Matematică la Universitatea de Stat a Moldovei din Chișinău, în 1997, și continuând cu diverse programe de studii la universități americane, ca University of Texas at Austin, University of Phoenix ș.a., iar apoi cu studii postdoctorale la Universitatea de Științe din Okayama (Japonia), la Universitatea de Tehnologie din Guangdong (Guangzhou, China), la ENSIETA (Ecole Nationale Supérieure de Techniques Avancées, Brest, Franța), Air Force Research Laboratory (State University of New York, Institute of Technology, Rome, NY, SUA).

În Statele Unite, a lucrat ca inginer de software la Honeywell (1990-1995), profesor-adjunct la Pima Community College (1995-1997), iar apoi la University of New Mexico, Gallup Campus, în cadrul catedrei de Matematică și Științe (profesor-

asistent din 1997, profesor-asociat din 2003, iar din 2008 profesor plin). Între 2007-2009 a fost Șeful Departamentului de Matematică și Științe al acestei instituții de învățământ superior.

În matematică, a introdus o serie de termeni și concepte noi, precum *gradul de negare a unei axiome sau teoreme* (v. *geometria Smarandache*, care poate fi parțial Euclidiană și parțial non-Euclidiană, 1969, *http://fs.gallup.unm.edu/Geometries.htm*), *multi-structura* (v. *n-structurile Smarandache*, în cazul în care o structură slabă conține o insulă dintr-o structură puternică, *http://fs.gallup.unm.edu/Algebra.htm*) și *multi-spațiul* (o combinație de spații eterogene, *http://fs.gallup.unm.edu/ Multispace.htm*). A creat și a studiat mai multe secvențe și funcții în teoria numerelor, care-i poartă numele.

A pus în circulație termenul "neutrosofie" ((din fr. *neutre* < lat. *neuter*, neutral, and gr. *sophia*, abilitate / înțelepciune) însemnând cunoașterea / gândirea neutră) și derivatele sale: *neutrosofic, neutrosoficare, neutrosoficator, deneutrosoficare, deneutrosoficator* etc.

A generalizat (1995) logicile fuzzy, intuitivă, paraconsistentă, polivalentă, dialetistă la "logica neutrosofică" și, în mod similar, a generalizat mulțimea fuzzy la "mulțimea neutrosofică" (și derivatele sale: "mulțimea paraconsistentă", "mulțimea intuiționistică", "mulțimea dialetistă", "mulțimea paradoxistă", "mulțimea tautologică", v. *http://fs.gallup.unm.edu/ ebook-Neutrosophics4.pdf*).

În 2003, împreună cu W. B. Vasantha Kandasamy, a introdus *structurile algebrice neutrosofice*, bazate pe *mulțimi de numere neutrosofice* (i.e. numere de forma $a+bI$, unde a,b sunt numere reale sau complexe, iar I = Indeterminare, cu $I^n = I$ pentru n număr întreg pozitiv nenul, $0I = I$, I/I = nedefinit, and $nI + mI = (n+m)I$).

Apoi, a generalizat *logica / mulțimea / probabilitatea neutrosofica* la *logica / mulțimea / probabilitatea neutrosofica rafinata* (2013), în cadrul cărora T poate fi împărțit în subcomponentele $T_1, T_2, ..., T_p$, I în $I_1, I_2, ..., I_r$, și F în $F_1, F_2, ..., F_s$, unde $p+r+s = n \geq 4$. Mai mult decât atât, T, I și/sau F (sau oricare dintre subcomponentele T_j, I_k, și/sau F_l) pot să fie mulțimi infinite numărabile sau nenumărabile.

În 2015, a rafinat indeterminarea (nedeterminarea) "*I*" din cadrul *structurilor algebrice neutrosofice* în diverse tipuri de indeterminare (funcție de problema de rezolvat), cum ar fi $I_1, I_2, \ldots, I_p$ cu $p \geq 1$, și a obținut *numere neutrosofice rafinate* de forma $N_p = a+b_1I_1+b_2I_2+ +b_pI_p$, unde $a, b_1, b_2, \ldots, b_p$ sunt numere reale sau complexe; *a* se consideră *partea determinată* a lui N_p, în timp ce pentru fiecare *k* în $\{1, 2, \ldots, p\}$ I_k se consideră partea *k*-indeterminată a lui N_p.

A urmat extinderea *structurilor algebrice neutrosofice* la *structurile algebrice rafinat-neutrosofice* (sau *structuri I-algebrice rafinat-neutrosofice*) (2015), care sunt structuri algebrice bazate pe *mulțimi de numere rafinat-neutrosofice* de tipul $a+b_1I_1+b_2I_2+ +b_pI_p$.

A introdus apoi *structurile neutrosofice (T, I, F)* (2015). În orice domeniu de cunoaștere, fiecare structură este compusă din două părți: un spațiu și un set de axiome (sau legi) care acționează în acest spațiu (reglementându-l). Dacă spațiul, sau cel puțin una dintre axiomele (legile) sale, are vreo indeterminare, structura este o *structură neutrosofică (T, I, F)*.

Aceste structuri au fost ulterior extinse la *structuri I-algebrice neutrosofice* (2015), i.e. structuri algebrice bazate pe *numere neutrosofice* de forma *a+bI*, dar având, de asemenea, indeterminări în legătură cu spațiul-structură (elemente care aparțin doar parțial la spațiu sau elemente despre care nu știm dacă aparțin spațiului sau nu) sau indeterminări în legătură cu cel puțin o axiomă (sau lege) acționând asupra spațiului-structură. Din extinderea acestor structuri, au rezultat *structurile rafinate I-algebric rafinate (T, I, F)-neutrosophic*.

De asemenea, a propus o extindere a probabilității clasice și probabilității imprecise la *probabilitate neutrosofică* (1995), pe care a definit-o ca un vector tridimensional ale cărui componente sunt submulțimi reale ale intervalului non-standard]-0, 1+[. A urmat introducerea conceptelor de *măsură neutrosofică* și *integrală neutrosofică* (*http://fs.gallup.unm.edu/Neutrosophic MeasureIntegral Probability.pdf*), și extinderea statisticii clasice la *statistica neutrosofică* (*http://fs.gallup.unm.edu/Neutrosophic Statistics.pdf*).

Din 2002, împreună cu Dr. Jean Dezert de la Oficiul Național de Cercetări Aeronautice din Paris, a lucrat în fuziunea informațiilor și a generalizat Teoria Dempster-Shafer la o noua teorie a plauzibilului și a fuziunii paradoxiste (*DSmT*, adică *Teoria Dezert-Smarandache*, *http://fs.gallup.unm.edu/DSmT.htm*). În 2004, a conceput un algoritm pentru Unificarea Teoriilor și Regulilor de Fuziune (UFT), folosit în bioinformatică, robotică și industria militară.

În fizică, a definit o serie de paradoxuri (*incetătenite paradoxurile cuantice Smarandache*) și a susținut posibilitatea existenței unei a treia forme de materie, denumită *nematerie* (2004), care este o combinație a materiei cu antimateria (la congresele științifice organizate de American Physical Society, Caltech 2010, și ls Institutul de Fizică Atomică, Măgurele, 2011).

Recuperându-și un manuscris din 1972, de pe vremea când studia la Râmnicu Vâlcea, a publicat *ipoteza Smarandache*, afirmând că nu există limită de viteză în univers (*http://scienceworld.wolfram.com/physics/SmarandacheHypothesis.html*). Ipoteza a fost parțial validată la 22 septembrie 2011, când cercetătorii de la CERN au constatat experimental că particulele muon neutrino călătoresc cu o viteză mai mare decât viteza luminii. În baza acestei ipoteze, a propus Teoria Absolută a Relativității, prin care contrariază cu idei ca *dilatarea necondiționată a timpului*, *contracția spațiului*, *simultaneitățile relativiste* și *paradoxurile relativiste*. A extins cercetările către o Teorie Parametrizată a Relativității (*http://fs.gallup.unm.edu/ ParameterizedSTR.pdf*) și a generalizat Factorul de Contracție Lorentz la Factorul de Contracție Oblică pentru lungimi deplasate sub un unghi oblic față de direcția de mișcare, apoi a avansat Ecuațiile de Distorsionare a Unghiurilor (*http://fs.gallup. unm.edu/ NewRelativistic Paradoxes.pdf*).

Smarandache consideră că viteza luminii în vid este variabilă, în funcție de sistemul de mișcare de referință; că spațiul și timpul sunt entități separate; că deplasarea spre roșu (*redshift*) și deplasarea spre albastru (*blueshift*) nu se datorează în întregime efectului Doppler, ci, de asemenea, Gradientului de Mediu și Indicelui de Refracție (care sunt determinate de compoziția mediului, adică de elementele sale fizice: câmpuri,

densitate, eterogenitate, proprietăți etc.); că spațiul nu este curbat și că lumina se curbează în apropierea corpurilor cosmice masive nu numai din cauza gravitației, cum susține Teoria Generală a Relativității (proiecție gravitațională), ci și din cauza proiecției mediului.

Pentru a face distincția între ceas și timp, Smarandache a sugerat un *prim experiment* cu diferite tipuri de ceas pentru ceasurile GPS, pentru a dovedi că rezultatele factorilor de dilatare și de contracție sunt diferite de cele obținute cu ceasul atomic cu cesiu; și un *al doilea experiment*, cu diferite compoziții de mediu, pentru a demonstra că ar rezulta diferite grade de deplasare spre roșu / spre albastru și grade diferite de proiecție a mediului.

A introdus *fizica superluminală* și *fizica instantanee* (domenii care studiază legile fizice la velocități superluminale și respectiv instantanee), iar apoi *fizica neutrosofică* ramură ce descrie obiecte sau stări care sunt caracterizate în mod individual fie prin proprietăți opuse, fie prin nicio proprietate, și nici prin opusul unei proprietăți (astfel de obiecte sau stări sunt denumite *entități neutrosofice*).

În filozofie și logică, ca generalizare a dialecticii hegeliene, a introdus termenul de *neutrosofie*, care a devenit fundamentul unor cercetări de matematică și economie, ca *logică neutrosofică, mulțimi neutrosofice, probabilitate neutrosofică, statistică neutrosofică* ș.a.m.d.

Neutrosofia este o nouă ramură a filozofiei care studiază originea, natura și domeniul de aplicare al neutralităților, ca și interacțiunea acestora cu diferite spectre ideatice. Această teorie ia în considerare fiecare noțiune sau idee <A> împreună cu opusul sau negația aferentă, <Anti-A>, și cu spectrul "neutralităților" sale, <Neut-A> (adică noțiuni sau idei situate între cele două extreme, care nu sunt nici <A>, nici <Anti-A>). Împreună, ideile <Neut-A> și <Anti-A> formează <Non-A>. Conform acestei teorii, fiecare idee <A> tinde să fie neutralizată și ponderată de <Anti-A> și <Non-A> - ca o stare de echilibru. În consecință, a generalizat triada *teză-antiteză-sinteză* la tertrada *teză-antiteză-neutroteză-neutrosinteză* (*http://fs.gallup.unm.edu/neutrosophy.htm*).

A extins Legea Lupasco-Nicolescu a Mijlocului Inclus (<A>, <nonA> și o a treia valoare <T>, care rezolvă contradicția lor la un

alt nivel de realitate) la Legea Mijlocului Multiplu Inclus (<A>, <antiA> și <neutA>, unde <neutA> este divizat într-o multitudine de neutralități între <A> și <antiA>, cum ar fi <neut$_1$A>, <neut$_2$A> etc). Valoarea <neutA> (neutralitatea sau indeterminarea legate de <A>) cuprinde, de fapt, valoarea mijlocului inclus. De asemenea, a extins Principiul Opoziției Dinamice (opoziție între <A> și <antiA>) la Principiul Opoziției Dinamice Neutrosofice, opoziții între <A>, <antiA> și <neutA> (*http://fs.gallup.unm.edu/ LawIncludedMultiple-MIddle.pdf*).

Florentin Smarandache a produs contribuții și în psihologie și sociologie (*http://fs.gallup.unm.edu/psychology.htm*, *http://fs.gallup.unm.edu/sociology.htm*).

A fost invitat să conferențieze la University of Berkeley (2003), NASA Langley Research Center (2004), NATO Advance Study Institute în Bulgaria (2005), Universitatea Jadavpur din India (2004), Institutul de Biofizică Teoretică și Experimentală din Rusia (2005), Bloomsburg University (1995), Universitatea Sekolah Tinggi Informatika & Komputer și Universitatea Kristen Satya Wacana Salatiga, ambele din Indonesia (2006), Universitatea Minufiya (Shebin Elkom, Egipt, 2007), Air Force Institute of Technology Wright-Patterson AFB in Dayton (2009), Universitatea din Craiova - Facultatea de Mecanică (2009), Air Force Research Lab& Griffiss Institute (2009), COGIS 2009 (Paris, Franța), ENSIETA (Brest, Franța, 2010), Academia Română - Institutul de Mecanica Solidelor (2011), Universitatea de Tehnologie Guangdong din China (2012), Universitatea de Științe din Okayama, Japonia (2013), Universitatea din Osaka, Japonia (2014), Universidad Nacional de Quilmes din Argentina (2014), Universidad Complutense de Madrid (2014), Universitatea Transilvania din Brașov (2015) etc.

Și-a prezentat cercetările în fuziunea informației la numeroase conferințe internaționale de profil (Australia - 2003, Suedia - 2004, SUA: Philadelphia - 2005, Seattle - 2009, Chicago - 2011, Washington DC - 2015, Spania: Barcelona - 2005, Salamanca - 2014, Italia - 2006, Belgia - 2007, Canada - 2007, Germania - 2008, Scoția - 2010, Singapore - 2012, Turcia - 2013).

A fost recompensat pentru activitatea sa științifică de către Academia Română cu Premiul pentru Știință Tehnică "Traian

Vuia", în 2011. Este *Doctor Honoris Causa* al Universității Jiaotong din Beijing (China, 2011) și al Academiei DacoRomâne din București (2011). A primit distincții ca *2012 New Mexico - Arizona Book Award* și *2011 New Mexico Book Award*, la categoria Știință și Matematică (pentru structurile algebrice, împreună cu Dr. W. B. Vasantha Kandasamy). De asemenea, i s-a conferit Medalia de Aur din partea Academiei de Științe Telesio-Galilei din Anglia, în 2010, la Universitatea din Pecs, Ungaria (pentru ipoteza Smarandache în fizică și pentru logica neutrosofică).

Extrem de prolific, Florentin Smarandache este autor, coautor, editor sau co-editor la aprox. 200 de cărți, publicate de aproximativ patruzeci de edituri (universitare, profesionale, științifice, literare), în peste zece țări și în mai multe limbi, și 250 de articole științifice și note, contribuind la peste 100 de reviste literare și peste 50 de reviste științifice din întreaga lume.

A publicat numeroase articole în reviste internaționale, cum ar fi: *Multiple-Valued Logic - An International Journal* (acum apare sub denumirea *Multiple-Valued Logic & Soft Computing*), *International Journal of Social Economics*, *International Journal of Applied Mathematics*, *International Journal of Tomography & Statistics*, *Applied Physics Research* (Toronto), *Far East Journal of Theoretical Statistics*, *International Journal of Applied Mathematics and Statistics*, *Gaceta Matematica* (Spania), *Humanistic Mathematics Network Journal, Bulletin of Pure and Applied Sciences, Progress in Physics, Infinite Energy* (USA), *Information & Security: An International Journal, InterStat - Statistics on the Internet* (Virginia Polytechnic Institute and State University, Blacksburg, SUA), *American Mathematical Monthly, Mathematics Magazine, Journal of Advances in Information Fusion* (JAIF), *Zentralblatt fur Mathematik* (Germania), *Nieuw Archief voor Wiskunde* (Olanda), *Advances in Fuzzy Sets and Systems, Advances and Applications in Statistics, Critical Review* (Society for Mathematics of Uncertainty, Creighton University, SUA), *Bulletin of Statistics & Economics, International Journal of Artificial Intelligence, Fuzzy Sets and Systems, Journal of Computer Science and Technology, The Icfai University Journal of Physics* (India), *Hadronic Journal* (USA), *Intelligencer* (Gottingen, Germania) ș.a.

Unele pot fi descărcate din situl Universității Cornell (*http://arXiv.org/find*) sau de pe siturile CERN.

În timpul erei Ceaușescu, a ajuns în conflict cu autoritățile. În 1986, el a făcut greva foamei pentru că nu i s-a permis să participe la Congresul Internațional al Matematicienilor de la Universitatea din Berkeley, apoi a publicat o scrisoare în Anunțurile Societății Americane de Matematică, pledând pentru libertatea de circulație de oamenilor de știință, devenind astfel, fățiș, un disident al regimului comunist. Drept consecință, a rămas șomer timp de doi ani, asigurându-și traiul din meditații oferite studenților.

Fiindcă nu i se permitea să publice, a încercat să-și scoată manuscrisele din țară prin Școala Franceză din București sau prin turiști. Secretarul de externe al Academiei Regale Suedeze, dr. Olof G. Tandberg, l-a contactat prin telefon de la București.

Fugit din România în septembrie 1988, a așteptat aproape doi ani în lagărele de refugiați politici din Turcia, unde a prestat, pentru a supraviețui, lucrări necalificate în construcții. A ținut legătura cu Institutele culturale franceze, care i-au facilitat accesul la cărți și întâlniri cu personalități ale timpului.

Înainte de a părăsi țara, a îngropat o parte dintre manuscrisele sale, într-o cutie de metal, în via părinților săi, lângă un piersic, recuperându-le patru ani mai târziu, după Revoluția din 1989, când s-a întors pentru prima dată în țara natală. Alte manuscrise, pe care a încercat să le transmită unui traducător, în Franța, au fost confiscate de poliția secretă și nu i s-au mai returnat niciodată.

A scris sute de pagini de jurnal despre viața sa sub dictatura ceaușistă (nepublicate), iar apoi ca profesor-cooperant în Maroc ("Profesor în Africa", 1999), despre perioada petrecută în lagărul de refugiați din Turcia ("Scăpat ... / Jurnal de lagăr", vol. I: 1994, vol. II: 1998), ca și din exilul american - încă în desfășurare.

Este recunoscut pe plan internațional ca liderul *Mișcării literare paradoxiste*, care are mai mulți adepți pe tot globul, o mișcare înființată de Smarandache deja în 1980, bazată pe utilizarea excesivă a antitezelor, antinomiilor, contradicțiilor, paradoxurilor, dezvoltând o conexiune între matematică, filosofie și literatură (*http://fs.gallup.unm.edu/ a/paradoxism.htm*).

În cadrul Mișcării, Smarandache a introdus subspecii literare noi, ca *distihul paradoxist*, *distihul tautologic* și *distihul dualist*, inspirat de logica matematică (*http://fs.gallup.unm.edu/a/literature.htm*).

Florentin Smarandache a sintetizat mișcarea paradoxistă în câteva fraze: “Paradoxismul a pornit ca un protest anti-totalitar împotriva unei societăți închise, România anilor 1980, unde întreaga cultură era manipulată de un singur grup. Numai ideile lor contau. Noi, ceilalți, nu puteam publica aproape nimic. Și-atunci, am zis: hai să facem literatură… fără a face literatură! Să scriem… fără să scriem nimic. Cum? Simplu: literatura-obiect. ‘Zborul unei păsări’, de pildă, reprezenta un “poem natural”, care nu mai era nevoie să-l scrii, fiind mai palpabil și perceptibil decât niște semne așternute pe hârtie, care, în fond, ar fi constituit un “poem artificial”: deformat, rezultat printr-o traducere de către observant a observatului, iar orice traducere falsifică într-o anumită măsură. (…) Mai târziu, m-am bazat pe contradicții. De ce? Pentru că trăiam în acea societate o viață dublă: una oficială – propagată de sistemul politic, și alta reală. În mass-media ni se spunea că ‘viața noastră era minunată’, dar în realitate ‘viața noastră era mizerabilă’. Paradoxul în floare! Și atunci, am luat creația în deriziune, în sens invers, sincretic. Astfel s-a născut paradoxismul. Bancurile populare, la mare vogă în ‘Epoca’ Ceaușescu, ca o respirație intelectuală, au fost surse de inspirație superbe. (…) “Non”-ul și “Anti”-ul din manifestele-mi paradoxiste au avut un caracter creativ, nicidecum nihilist.“

Paradoxismul, urmând linia Dadaismului, Lettrismului, teatrului absurd, este un fel de scriere cu capul în jos, metaforizează fondatorul curentului. Mișcarea s-a exprimat viguros, în mai multe limbi, în cadrul *Antologiilor Internaționale Paradoxiste*, apărute în 13 ediții până în prezent. Aproape 500 de scriitori din întreaga lume s-au exprimat în aceste antologii.

Tot în zona experimentală se așază și piesele de teatru scrise de Florentin Smarandache, ca "Patria animalelor", o dramă fără dialoguri, "O lume întoarsă pe dos", unde scenele se permută, dând naștere la mii și mii de scenarii distincte (*http://fs.gallup.unm.edu/a/theatre.htm*). "Metaistorie" (1993) este o trilogie teatrală contra totalitarismului. A fost premiat la

Festivalul Internațional de teatru de Casablanca (1995). Autorul și-a tradus/rescris piesele în limba engleză, ca "o trilogie paradoxistă: dramă politică de avangardă" (2004).

Primul său roman poartă numele "NonRoman" (1993) și este o satiră a oricărui fel de dictatură. "Scrieri defecte" (1997) este o colecție de proze scurte paradoxiste, cu elemente hibride din rebus și științe.

Albumele experimentale de artă (seria "Outer-Art") cuprind supra-picturi, non-tablouri, anti-desene, super-fotografii, explicate în două manifeste: "Ultra-Modernism?" și "Anti-manifest" (*http://fs.gallup.unm.edu/a/oUTER-aRT.htm*).

S-au publicat, până acum, 12 cărți analizând creația sa literară, printre care: "Estetica Paradoxismului", de Titu Popescu (1995), și "Paradoxism și postmodernism", de Ion Soare (2000). A fost nominalizat, în 2011, de către Academia DacoRomână de la București pentru Premiul Nobel pentru Literatură, pentru cele cca. 75 de cărți de literatură publicate.

Sute de articole și recenzii despre activitatea lui Florentin Smarandache pot fi descărcate din secțiunile "Biblioteca Digitală de Științe" și "Biblioteca Digitală de Literatură" din situl autorului: *http://fs.gallup.unm.edu/eBooks-otherformats.htm, http://fs.gallup.unm.edu/eBooksLiterature.htm.*

S-au organizat chiar și conferințe dedicate noțiunilor introduse de Florentin Smarandache în științe: *First International Conference on Smarandache Type Notions in Number Theory*, 21-24 august 1997, organizatori: Dr. C. Dumitrescu & Dr. V. Seleacu, Universitatea din Craiova, România; *International Conference on Smarandache Geometries*, 3-5 mai 2003, organizator: Dr. M. Khoshnevisan, Griffith University, Gold Coast Campus, Queensland, Australia; *International Conference on Smarandache Algebraic Structures*, 17-19 decembrie 2004, organizator: Prof. M. Mary John, Mathematics Department Chair, Loyola College, Madras, Chennai - 600 034 Tamil Nadu, India.

Călător global, a vizitat 49 de țări, călătorii despre care a scris într-o serie de (foto)jurnale instantanee. În decembrie 2015, a participat la o expediție în Antarctica. O fotogalerie, la *http://fs.gallup.unm.edu/photo/GlobeTrekker.html*.

Andrușa R. Vătuiu

Scriitor, redactor șef la "Tribuna seniorilor orșoveni"

Pregatire universitară: Universitatea Politehnică Timișoara, Facultatea de Inginerie Hunedoara și Academia Română de Management București.

A lucrat în telecomunicații, ultimul loc de muncă fiind sectorul tc. Orșova la Romtelecom, pe care l-a condus timp de 20 de ani. Apoi a fost șef de serviciu la Șantierul Naval Drobeta Turnu Severin și director general la Societatea de Gospodărie Comunală și Locativă Orșova. A activat și în învățământ, fiind, pentru o perioadă, profesor inginer la catedra de telecomunicații a fostului Liceu de Marină Orșova.

Profesional, s-a remarcat prin contribuții destinate dezvoltării telecomunicațiilor române, dintre care amintim: o inovație - *Sistem de verificare automată a boxelor de apel la sistemele telefonice cu 24 de canale - ST24* și lucrarea *Proiectarea și construcția rețelelor urbane de telecomunicații*. A contribuit la introducerea tehnicii de calcul în unitățile de telecomunicații și a condus lucrările de digitalizare telefonică în sectorul Orșova. A fost diriginte de șantier la șapte lucrări de dezvoltare a rețelelor de tc. din județul Mehedinți.

S-a evidențiat și ca om de cultură, în domeniul artelor plastice, în literatură și jurnalism.

Înclinația spre desen și o anumită sensibilitate cromatică l-a condus spre aplicații practice în domeniul caricaturii, a graficii și a picturii în acuarelă și ulei. Îl găsim expozant la *Expo caricatura 1990*, o expoziție de grup, alături de alți artiști din județul Mehedinți: dr. Alec Macri, ing. Gheorghe Ghilerdea, prof. Valentin Iordache și elevii Cosmin Vesa și Ion Șchiopu. Lucrările au fost expuse în mai multe locații din Drobeta Tr. Severin, Orșova și Băile Herculane. Cuvântul de prezentare i-a aparținut domnului Marius Tupan, de la revista *Moftul român* din București.

În domeniul caricaturii, au urmat ani de publicare în diverse ziare și reviste din România.

În 1991, a participat la *Expoziția de grafică filatelică* de la Tokyo (Japonia), iar din 1991 până în prezent a participat în fiecare an la *Expoziția internațională de caricatură Aydin Dogan* din Istanbul (Turcia).

Încă din anii 1970, a descoperit plăcerea de a picta în ulei, pe diferite suporturi: carton, pânză, lemn, ardezie etc. Din mâna sa au rezultat tablouri cu o tematică diversă. Stilul său realist i-au adus aprecieri, astfel că majoritatea picturilor realizate de-a lungul timpului se regăsesc astăzi în colecții private sau expuse în unele instituții locale.

Deși au existat propuneri de a expune într-o expoziție personală, din cauza lipsei de timp nu s-au putut materializa. Iubirea pentru scris ocupa primul loc, așa că timpul pentru alte preocupări s-a subțiat considerabil.

Anul 1990 l-a găsit pe Andrușa R. Vătuiu tehnoredactor la ziarul orșovean *Cuvântul*, ziar apărut imediat după revoluție, prin inițiativa unor intelectuali locali. Activitatea jurnalistică a început cu un serial *Cronologie OZN*, care a fost preluat ulterior și de către alte redacții din județele limitrofe.

La sfatul unor scriitori cunoscuți, precum Dem Ionașcu și Valeriu Bârgău, a reușit în 1993 să publice prima sa carte, *Extratereștrii - Enigmele lumii venite din cer*, la editura Călăuza din Deva. Cartea a fost difuzată în toată țara, iar succesul de care s-a bucurat l-a determinat pe editor să scoată și a doua ediție.

În paralel cu activitatea jurnalistică, au urmat mai mulți ani de documentare și cercetare în domeniul manifestărilor extra-senzoriale. În anul 2014, a reușit să publice cartea *Viață, spațiu și timp în infinit*, deși lucrarea fusese terminată cu aproximativ trei ani înainte. Autorul dezvăluie cititorilor o teorie proprie despre viață, ca formă energetică a Universului, și evoluția sa în sistemul nostru de patru coordonate (trei spațiale și una temporală). Nu scapă analizei forma energetică a materiei, cititorul fiind purtat din momentul nașterii până dincolo de moarte prin procesul evolutiv al spiritului. Ultima parte a cărții vine cu o reinterpretare a teoriei relativității a lui Albert Einstein și sunt emise câteva ipoteze ale evoluției spațiului și timpului în infinitul Univers. Introduce noțiunea de rezonanță psihoenergetică, în viziunea autorului acesta fiind principalul mecanism care permite accesul vieții pe diversele trepte evolutive. Rezonanța psiho-energetică asigură transferul maxim de energie și permite absorbția entității energetice pe un nivel superior. A identificat mecanismul suferinței ca mod prin care acesta duce la creșterea frecvenței vibrației spiritului. A stabilit funcțiile corpului material, ale corpului eteric și ale spiritului. Consideră necesară apariția ingineriei psihoenergetice. A emis mai multe ipoteze despre: absorbția instantanee a spiritului într-un plan superior și deplasarea unui corp material tridimensional pe traiectoria curbilinie a timpului.

Luând contact cu mișcarea paradoxistă mondială, inițiată de matematicianul Florentin Smarandache, a devenit membru al Asociației Internaționale de Paradoxism. Paradoxul, ca mișcare de avangardă în literatură și artă, l-a inspirat pe Andrușa R. Vătuiu să-i studieze și aspectul social. Așa a apărut cartea *Rătăcit printre paradoxuri*, un volum de proză scurtă despre o serie de paradoxuri sociale.

În prezent, Andrușa R. Vătuiu este redactor șef al publicației *Tribuna seniorilor orșoveni* și este membru în Liga Scriitorilor, filiala Timișoara Banat, Uniunea Ziariștilor Profesioniști din România (București) și Asociația Culturală Constantin Brâncuși din Timișoara. A fost membru al fostei Asociații a Ziariștilor din România.

În vara anului 2015, a primit Diploma de excelență și Placheta de onoare a Asociației Culturale Constantin Brâncuși.

A fost publicat în șase anuare, iar articolele sale se regăsesc în peste 20 de publicații din țară și străinătate.

Paradoxismul este o mișcare internațională de avangardă în literatură, artă, filozofie, chiar și în știință, bazată pe folosirea excesivă de antiteze, antinomii, contradicții, oximorone, parabole, inversări sau devieri de sensuri, interpretări de la figurativ la propriu, paradoxuri etc. în creație.

A fost înființat de către scriitorul, artistul și omul de știință Florentin Smarandache, în anii 1980, în România, dorind lărgirea sferei artistice prin elemente neartistice și prin experimente contradictorii; în special creație în contra-timp, contra-sens.

Primul manifest paradoxist a fost publicat în limba franceză, în anul 1983, în prima carte paradoxistă, *Le Sens du Nonsens / Sensul Nonsensului*, apărută în Maroc.

Inițiatorul paradoxismului împreună cu Andrușa R. Vătuiu propun acum publicului exprimarea paradoxismului în sociologie.

ISBN 978-606-707-088-0